

Tradenomin taloushallinnon osaamistarpeet suurten organisaatioiden näkökulmasta

lisa Kaltiainen

Tekijä Iisa Kaltiainen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Tradenomin taloushallinnon osaamistarpeet suurten organisaatioiden näkökulmasta	Sivu- ja liitesivumäärä 64 + 38
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää suurten organisaatioiden näkökulmaa tradenomien taloushallinto-osaamisesta ja osaamistarpeista. Tutkimuksen tärkeimpinä tavoitteina oli selvittää tradenomien taloushallinto-osaamisen vahvuuksia ja kehittämisen kohteita, mitä taloushallinto-osaamista organisaatiot pitävät tärkeänä, sekä millaisia näkemyksiä organisaatioilla on tulevaisuuden osaamistarpeista ja koulutuksen kehittämistarpeista. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Tutkimuksen kohteena olivat suuret, yli 250 henkilöä työllistävät organisaatiot. Organisaatioiden taluspäätäjien yhteystiedot hankittiin Bisnode Selectorin kautta. Kyselylomake tehtiin Webropol-työkalulla ja toimitettiin sähköpostin liitteenä 845 taluspäätäjälle. Kyselyyn vastasi 82 taluspäätäjää, ja vastausprosentti oli noin 10 prosenttia. Analyysit tehtiin Webropolilla, Excelillä ja SPSS:llä. Tutkimuksen tärkeimmät tulokset analysoitiin aineistoa kuvailevien menetelmien avulla.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan tradenomien vahvuutena taloushallinnon työntekijöinä pidetään erityisesti taloushallinnon perusteiden ja kirjanpidon hallitsemista, käytännönläheistä työtettä, atk-taitoja, valmiuksia kehittyä ja etsiä tietoa sekä hyvää kokonaisuuksien hahmottamiskykyä. Keskeisimpinä kehittämisen kohteina pidettiin laskentatoimen eri osa-alueiden syvällisempää osaamista ja ymmärtämistä, kokonaisuuksien hahmottamista, taloushallinnon käytännön osaamista, julkisen sektorin taloushallinnon osaamista ja verotusosaamista.</p> <p>Tutkimuksen mukaan tradenomit tarvitsevat taloushallinnon työtehtävissä osaamista etenkin seuraavista osa-alueista: kirjanpito, arvonlisäverotus, tilinpäätöksen laatiminen, sisäisen laskentatoimen laskentamenetelmät, taloustiedon analysoiminen, päivittäisen rahoituksen hoito, taloustiedon raportointi ja taloushallinnon tietojärjestelmät. Lisäksi taloushallinnon työntekijälle on hyötyä huolellisesta, vastuullisesta, oma-aloitteisesta ja innostuneesta työskentelytavasta, oppimis-, stressinsieto- ongelmanratkaisu- ja suurien kokonaisuuksien hahmotuskyvystä, kommunikointi-, tiimityöskentely- ja neuvontataidosta sekä tietotekniikan osaamisesta.</p> <p>Vastaajista 63 % uskoi osaamistarpeen muuttuvan viiden vuoden aikana. Sähköisen taloushallinnon ja automatisoinnin uskottiin korostavan tulevaisuudessa asiantuntijaroolia ja analysointitaitojen ja suurien kokonaisuuksien hahmottamisen tarvetta ja vähentävän tarvetta rutiinitehtäville. Taluspäätäjät toivoivat erityisesti, että opetus koulussa olisi käytännönläheistä ja antaisi perusvalmiuden taloushallinnon tehtäviin. Lisäksi toivottiin, että tradenomit oppisivat koulussa enemmän julkisen sektorin taloushallintoa, analysointi- ja kehittämistaitoja, kokonaisuuden hahmottamiskykyä ja kieliä ja että opinnot sisältäisivät enemmän työssäoppimista.</p>	
Asiasanat taloushallinto, osaaminen, tradenomit, osaamistarve, organisaatio	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Lähtökohdat opinnäytetyölle.....	1
1.2	Tutkimukset tavoitteet ja rajaukset	2
2	Taloushallinto nykypäivän organisaatiossa.....	4
2.1	Taloushallinnon määritelmä	4
2.2	Taloushallinnon perustehtävät	5
2.3	Taloushallinnon työtehtävät.....	6
2.4	Taloushallinto erityyppisissä organisaatioissa	8
2.5	Taloushallinnon järjestäminen ja prosessit suurissa yrityksissä.....	10
2.6	Alan kansainvälisyys ja tulevaisuuden näkymiä	14
3	Taloushallinnon osaamisen elementit.....	17
3.1	Yksilöiden osaaminen	17
3.2	Taloushallinnon ydiosaamisen näkemyksiä.....	20
3.3	Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet taloushallinnon alalla	23
3.4	Tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet	25
3.5	Osaamisen arviointi	26
3.6	Yhteenveto taloushallinto-osaamisesta	27
4	Suurten organisaatioiden näkemykset ja odotukset tradenomien taloushallinto- osaamisesta	29
4.1	Tutkimuksen kohde, tavoite ja ongelmat	29
4.2	Tutkimusmenetelmät ja tiedonkeruu.....	29
4.3	Käytetyt analysointimenetelmät.....	30
4.4	Vastaajien taustatiedot.....	33
4.5	Taloushallinnon järjestäminen suurissa organisaatioissa	36
4.6	Tradenomien vahvuudet ja kehittämisen kohteet taloushallinto-osaamisessa	37
4.7	Odotukset taloushallinnon ydiosaamisiin.....	39
4.8	Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet	44
4.9	Taloushallinnon järjestäminen sekä osaamistarpeet ja koulutuksen kehittämistarpeet tulevaisuudessa.....	47
5	Pohdinta.....	50
5.1	Yhteenveto ja johtopäätökset	50
5.2	Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset	54
5.3	Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus.....	56
5.4	Oma oppiminen.....	60
	Lähteet	61
	Liitteet.....	65

Liite 1. Kyselylomake.....	65
Liite 2. Saatekirje.....	74
Liite 3. Muistutuskirje.....	75
Liite 4. Toinen muistutuskirje.....	76
Liite 5. Vastaukset avoimiin kysymyksiin taloushallinnon järjestämisestä	77
Liite 6. Yhtiömuodon ja taloushallinnon järjestämistä koskevien kysymysten ristiintaulukointi.....	78
Liite 7. Henkilöstömääriä ja taloushallinnon järjestämistä koskevien kysymysten ristiintaulukointi.....	79
Liite 8. Vastaukset avoimeen kysymykseen taloushallinnon tietojärjestelmistä.....	81
Liite 9. Vastaukset avoimeen kysymykseen tradenomien ammattinimikkeistä	82
Liite 10. Vastaukset avoimiin kysymyksiin tradenomien vahvuuksista ja kehittämisen kohteista.....	83
Liite 11. Kruskal-Wallis testin tulokset ja tuloksia selittäviä kuvioita ja keskiarvotestejä	86
Liite 12. Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin-testin merkitsevät tulokset	96
Liite 13. Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet ristiintaulukoituna eri taustatekijöiden mukaan.....	97
Liite 14. Vastaukset avoimeen kysymykseen taloushallinnon työntekijöiden osaamistarpeen muuttumisesta.....	100
Liite 15. Vastaukset avoimeen kysymykseen opetuksen kehittämiskohteista	101

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää suurten organisaatioiden näkökulmaa työnantajana tradenomien taloushallinto-osaamisesta ja osaamistarpeista. Johdannossa kerrotaan tarkemmin opinnäytetyön lähtökohdista, tavoitteista ja rajauksista sekä esitellään peittomatriisi.

1.1 Lähtökohdat opinnäytetyölle

Taloushallinto on ala, joka muuttuu jatkuvasti uusiutuvan lainsäädännön ja teknologian kehittymisen seurauksena. Taloushallinnon työtehtävien sisältö ja painotukset ovat myös muuttuneet viime vuosikymmeninä. Sähköinen taloushallinto on yleistynyt, ja tämän uskotaan vaikuttavan taloushallinnon työntekijöiden työnkuvaan oleellisesti. Työtehtävien odotetaan vapautuvan rutiininomaisesta numeroiden pyörittämisestä konsultoivampaan asiantuntijatyöhön. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.) Ammattikorkeakouluista valmistuu liiketalouden tradenomeja taloushallinnon asiantuntijan työtehtäviin. On tärkeää, että koulutuksen suunnittelussa huomioidaan työelämässä tapahtuvat muutokset, ja kehitetään koulutusohjelmaa vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla työelämän tarpeita tänä päivänä ja tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mikä tradenomien taloushallinto-osaamisessa on hyvää ja missä olisi kehitettävää, millaista taloushallinto-osaamista organisaatiot pitävät tärkeänä, sekä millaisia näkemyksiä organisaatioilla on tulevaisuuden osaamistarpeista ja koulutuksen kehittämistarpeista. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten suuret organisaatiot ovat järjestäneet taloushallintonsa.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Tutkimus toteutettiin osana laajempaa tutkimushanketta, jonka tavoitteena on koostaa ajantasainen tilannekuva ammattikorkeakoulujen taloushallinnon opetuksen profiileista, sisällöistä, tavoitteista ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Selvityksen pohjalta voidaan tehdä johtopäätöksiä koulutuksen kehittämiskohteista. Koulutuksen kehittämisestä hyötyvät myös opiskelijat ja opiskelijoita työllistävät organisaatiot.

1.2 Tutkimukset tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön pääkysymys on ”millaisia näkemyksiä ja odotuksia suurilla organisaatioilla on tradenomien taloushallinto-osaamisesta?”

Alakysymyksiksi valittiin seuraavat kysymykset, joilla haluttiin tarkentaa pääkysymystä:

1. Millaiseksi suuret organisaatiot arvioivat tradenomien taloushallinto-osaamisen – mikä osaamisessa on hyvää ja missä olisi kehitettävää?
2. Mitä taloushallinnon ydinosamisalueita tradenomien olisi tärkeä hallita?
3. Millaisia taloushallinto-osaamista tukevia, henkilökohtaisia muita osaamia ja ominaisuuksia suuret organisaatiot pitävät tärkeinä?
4. Millaisia näkemyksiä suurilla organisaatioilla on tulevaisuuden osaamistarpeista ja koulutuksen kehittämistarpeista?
5. Miten taloushallinto on toteutettu suurissa organisaatioissa ja miten se tullaan toteuttamaan lähitulevaisuudessa?

Tutkimuksen kohteena ovat suuret organisaatiot, joiden yhteystiedot on hankittu Bisnode Selectorin kautta. Tutkimukseen rajattiin mukaan yli 250 henkilöä työllistävät organisaatiot, Suomen kaikista maakunnista ja kaikilta toimialoilta. Tutkimukseen otettiin mukaan kaikki yritysmuodot eli yritykset, julkinen sektori sekä yhdistykset ja säätiöt. Organisaation liikevaihtoon ei tehty rajoituksia ja mukaan otettiin yritykset, joiden taluspäätäjien sähköpostiosoitteet olivat saatavilla. Näillä rajoituksilla saatiin 845 taluspäätäjän yhteystiedot, joille kysely toimitettiin sähköpostitse.

Peittomatriisissa on kuvattu tutkimuksen alaongelmien, tietoperustan, tulosten ja lomakkeen kysymysten linkittymistä toisiinsa (Taulukko 1). Peittomatriisi auttaa alaongelmien, tietoperustan ja empirian yhteensovittamisessa.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Alaongelma	Tietoperusta (luvun nro)	Tulokset (luvun nro)	Lomakkeen kysymys
1	3.2	4.6	12,13
2	2, 3.2, 3.4	4.7	14,15,16
3	3.3, 3.4	4.8	17
4	2.6, 3.4	4.9	20, 21
5	2.4, 2.5	4.5, 4.9	8, 9, 18, 19

Seuraavassa luvussa käsitellään tarkemmin taloushallintoa käsitteleviä aiheita. Tässä opinnäytetyössä taloushallinto määritellään koostuvan seuraavista osa-alueista: sisäinen laskentatoimi, ulkoinen laskentatoimi ja rahoitus. Määritelmä pohjautuu tradenomin taloushallinto-osaaminen teemaryhmän taloushallinnon opettajista koostuvan asiantuntijaryhmän mielipiteeseen taloushallinnon sisällöstä teemaryhmän tutkimuksissa. Toisessa teoriaosuudessa käsitellään osaamiseen liittyviä aihealueita. Taloushallintoa ja osaamista käsittelevien lukujen tavoitteena on muodostaa käsitys taloushallinnon työtehtävissä tarvittavasta taloushallinto-osaamisesta, ja luoda pohja kyselylomakkeen suunnittelulle.

2 Taloushallinto nykypäivän organisaatioissa

Opinnäytetyön teoriaosuus muodostuu kahdesta kokonaisuudesta. Ensimmäinen teoriaosuus muodostuu taloushallintoa käsittelevistä aiheista. Tässä osiossa määritellään taloushallinto ja sen perustehtävät sekä käydään läpi taloushallinnon tyypillisiä työtehtäviä. Lisäksi tässä osiossa käsitellään taloushallintoa erityyppisissä organisaatioissa, taloushallinnon järjestämistä ja prosesseja suurissa yrityksissä sekä taloushallintoalan kansainvälisyyttä ja tulevaisuutta.

2.1 Taloushallinnon määritelmä

Taloushallinto-termiä käytetään hyvin paljon kirjallisuudessa, mutta erilaisten teosten ja kirjoitusten tekijät kuitenkin harvoin määrittelevät termin selkeästi (Lahti & Salminen 2014, 15). Usein taloushallinto nähdään koostuvan pääasiassa laskentatoimesta. Lahti ja Salminen (2014, 16) määrittelevät taloushallinnon järjestelmänä, jolla organisaatio seuraa taloudellisia tapahtumia siten, että se voi raportoida toiminnastaan sidosryhmille. He jakavat taloushallinnon sidosryhmien perusteella ulkoiseen eli yleiseen laskentatoimeen ja sisäiseen eli johdon laskentatoimeen, mutta mainitsevat kuitenkin, että taloushallinto on laajempi kokonaisuus kuin pelkkä laskentatoimi. Neilimo ja Uusi-Rauva (2014, 12–13) määrittelevät taloushallinnon johtamisen tukitoimintona, jonka tehtävänä on tuottaa raportteja, osallistua talouden johtamiseen ja valvontaan sekä konsultoida johtoa taloushallinnon näkökulmasta. Myös he näkevät, että taloushallinnon päätehtävänä on perinteisesti pidetty yrityksen taloutta kuvaavien raporttien laatiminen, jolloin taloushallinnon tehtävä voidaan katsoa kohdistuvan lähinnä laskentatoimen alueelle.

Myös rahoitustoimintojen voidaan katsoa kuuluvan mukaan taloushallintoon. Jaatisen (2006, 12) mukaan taloushallintoon kuuluvat ulkoisen laskentatoimen, sisäisen laskentatoimen ja rahoituksen toiminnot. Hänen mukaan taloushallinnon-osa-alueisiin voidaan sisällyttää perinteisen laskentatoimen määritelmän lisäksi laskennan eri menetelmät ja tietotekniikkaratkaisut, jotka ovat käytännön työn kannalta merkittäviä osia. Myös Neilimon ja Uusi-Rauvan (2014, 268) mukaan rahoitushallinnon järjestelmät liittyvät monissa yrityksissä kiinteästi taloushallinnon perustehtäviin ja rahoitushallinto luetaan talousjohdon tehtäväksi (Neilimo & Uusi-Rauva 2012, 14). Työ- ja elinkeinoministeriön AVO-ammatinvalintaohjelman taloushallintoalan kuvauksessa rahoitus ja investoinnit katsotaan kuuluvan taloushallinnon tuotteisiin ja palveluihin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013). Taloushallinto-termiä ei yleensä käytetä erilaisten oppilaitosten kaupallisten opintojen suuntautumisvaihtoehtona, vaan yhtenä suuntautumisvaihtoehtona on usein laskentatoimi ja rahoitus. Rahoitus muodostui omaksi oppiaineekseen modernin rahoitusteorian ja globaa-

lien rahoitusmarkkinoiden myötä (Näsi 2006, 57). Myös Haaga-Helia ammattikorkeakoulun yhtenä liiketalouden koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehtona on laskentatoimi ja rahoitus (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2013).

2.2 Taloushallinnon perustehtävät

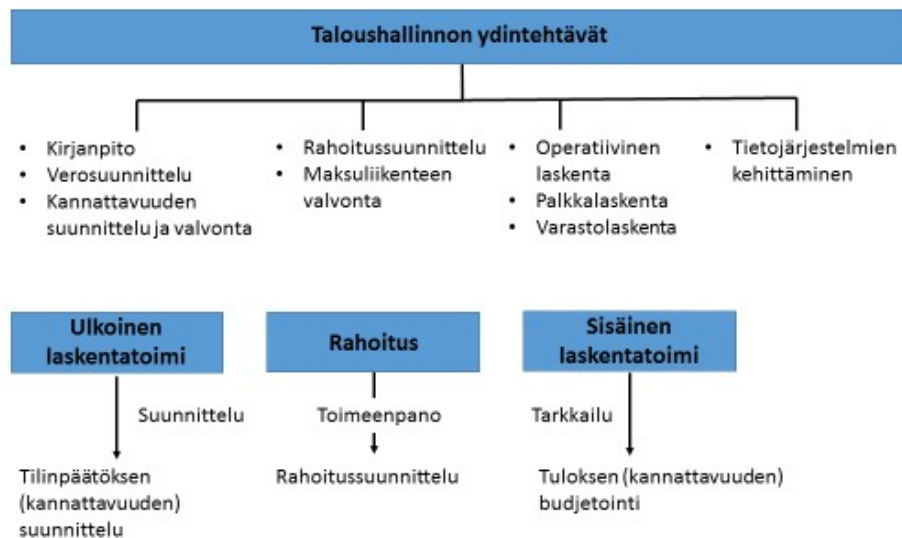
Eskolan ja Mäntysaaren (2007, 7) mukaan taloushallinnon tehtävänä on tukea yrityksen toiminnan muodostavia prosesseja sekä tuottaa tietoa yrityksen taloudesta. Taloushallinto huolehtii siitä, että yrityksellä on käytössään riittävä taloudellinen osaaminen, jotta yritys pystyy toimimaan tehokkaasti ja kannattavasti. Lisäksi yrityksellä on lakisääteisiä velvoitteita raportoida taloudellisesta tilanteestaan ja saavuttamastaan tuloksesta. (Eskola & Mäntysaari 2007, 7.) Taloushallinnon tehtävänä on myös palvella johtamista eli johtoa ja omistajia sekä tuottaa informaatiota yrityksen sidosryhmien hyväksikäytettäväksi (Alhola 2010, 40).

Taloushallinnon perustehtävät jaetaan tässä opinnäytetyössä kolmeen pääalueeseen: ulkoinen laskentatoimi, sisäinen laskentatoimi, ja rahoitus. Laskentatoimi on taloushallinnon apuväline, jonka avulla kerätään, rekisteröidään, yhdistellään ja analysoidaan tietoa yrityksen taloudesta (Eskola & Mäntysaari 2007, 7). Laskentatoimi voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen. Ulkoisen laskentatoimen tehtävänä on kerätä ja rekisteröidä yrityksen taloutta kuvaavia tietoja raportointia varten. Ulkoinen laskentatoimi perustuu yrityksen kirjanpidon järjestelmään, ja sen tärkein dokumentti on tilinpäätös. Kirjanpito hoitaa ulkoisen laskentatoimen rekisteröintitehtävää, ja voitonjako- ja informointilaskelmat hyväksikäyttötehtävää. Tämän lisäksi lainsäädäntö asettaa runsaasti vaatimuksia ulkoisen laskentatoimen tietojärjestelmän raporteille. (Neilimo & Uusi-Rauva 2014, 13.) Kirjanpitoa koskevat säädökset löytyvät kirjanpitolaista ja -asetuksesta. Näiden lisäksi kirjanpidon järjestämiseen vaikuttavat verolait, kuten arvonlisäverolaki ja laki elinkeinotulon verottamisesta sekä eri yritysmuotoja koskevat lait, kuten osakeyhtiölaki, osuuskuntalaki ja laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. Tilintarkastajat huolehtivat kirjanpidon oikeellisuuden tarkastamisesta tilintarkastuslain säädösten perusteella. (Eskola & Mäntysaari 2007, 8.)

Sisäisen laskentatoimen tehtävänä on laatia ulkoisen laskentatoimen keräämästä ja rekisteröimästä tiedosta raportteja ja laskelmia yritysjohdon, rahoittajien ja muiden sidosryhmien yrityksen taloutta koskevan päätöksenteon tueksi (Neilimo & Uusi-Rauva 2014, 13). Sisäisen laskentatoimen tuottamia tietoja ovat esimerkiksi päätöksentekoa avustavat suunnittelulaskelmat, kuten investointilaskelmat ja budjetit, sekä yrityksen johdolle tuotetut tarkkailulaskelmat, kuten kannattavuusanalyysit (Neilimo & Uusi-Rauva 2012, 14). Talous-

johdon tehtävänä on laskentatoimen raporttien tuottaminen ja analysoiminen sekä yrityksen taloustoimintojen johtaminen. Taloustoimintojen johtamisen keskeiset tehtävät ovat taloustavoitteiden asettamiseen osallistuminen, toimintojen taloudellisten vaikutusten selvittäminen ja arviointi, talousohjaus, talouden tarkkailu ja johdon taloudellinen konsultointi. (Neilimo & Uusi-Rauva 2014, 14.)

Rahoitus on tieteenala, joka yhdistetään joskus laskentatoimeen, sillä luottopäätöksen ja osakesijoituksen taustalla on huolellinen tilinpäätösanalyysi (Knüpfer & Puttonen 2012, 26). Rahoituspäätökset ovat keskeisiä yrityksen toiminnassa. Yrityksen näkökulmasta rahoituksella on kolme ydinkysymystä: mihin investointi kohteisiin tulisi sijoittaa, mistä hankitaan rahoitus investointien toteuttamiseksi, kuinka päivittäinen rahoitushuolto järjestetään. (Martikainen & Vaihekoski 2015, 9.) Rahoituksen perustehtäviä taloushallinnon näkökulmasta ovat yrityksen pääomarakenteen ja likviditeetin suunnittelu, rahoituskustannusten ja -tuottojen analysointi rahoittajittain ja rahoituslähteittäin, yrityksen rahoitusriskien analysointi sekä erityisesti yrityksen omistajille suunnattu osakkeen arvonkehityksestä tiedottaminen (Neilimo & Uusi-Rauva 2014, 268). Taloushallinnon ydintehtävät voidaan vetää yhteen kuvion 1 avulla.

Kuvio 1. Taloushallinnon ydintehtävät (mukaillen Neilimo & Uusi-Rauva 2014, 269)

2.3 Taloushallinnon työtehtävät

Taloushallinto tarjoaa hyvin monenlaisia työtehtäviä ja toimenkuvia. Taloushallinnon ammattilaisen työnsisältö riippuu monesta tekijästä ja vaihtelee esimerkiksi sen mukaan, työskennelläänkö pienen, keskisuuren, suuren tai kansainvälisen yrityksen tai yhteisön

palveluksessa. Taloushallinto voidaan hoitaa myös yrityksen sisällä tai ulkoistamispalvelu- ja tarjoavassa yrityksessä. (Alhola 2010, 40.)

Taloushallinnon ammattilainen voi työskennellä muun muassa tilitoimistoissa, tilintarkastustoimistoissa tai virastojen ja yritysten omilla talousosastoilla. Taloushallinnon työtehtäviä löytyy erityyppisten organisaatioiden talousosastoilta, yrityksistä, valtion, kuntien ja kirkon organisaatioista, järjestöistä ja erityyppisistä liitoista. Nykyään taloushallinto ulkoistetaan yhä useammin tilitoimiston hoidettavaksi, jotta yritys voi keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa. Taloushallinnon työtehtävät ovat monipuolisia ja vaihtelevat pienistä rutiinimaisista tehtävistä laaja-alaista asiantuntemusta vaativiin kokonaisuuksiin kuten konsultointiin. Pienissä yrityksissä tehtäväalueet ovat usein laajempia, kun taas suurissa yrityksissä on enemmän mahdollisuuksia erikoistumiseen. Taloushallinnon tehtäväalueisiin kuuluvat esimerkiksi kirjanpito, tilinpäätös, maksuliikenne, palkanlaskenta, budjetointi, kannattavuuslaskenta, verotus, lainsäädäntö, rahoitus sekä näihin liittyvät konsultointi-, suunnittelu-, kehittämis-, esimies- ja johtotehtävät. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.)

Suurissa monialayrityksissä taloushallinnon organisaation johdossa on yleensä talousjohtaja. Pienemmissä yksiköissä johtamisesta vastaa usein taluspäällikkö. Varsinkin pienemmät yritykset ulkoistavat taloushallinnon palveluja ostamalla esimerkiksi kirjanpidon kirjanpitotoimistolta. Taloushenkilöstöön kuuluu edellä mainittujen lisäksi erilaisia laskentatoimen alueen osaajia ja asiantuntijoita. (Viitala & Jylhä 2013, 318.) Taloushallinnon ammattilaiset voivat toimia ulkoisen laskentatoimen työtehtävissä esimerkiksi pääkirjanpitäjinä, kirjanpitäjinä, taloushallinnon assistentteina, palkanlaskijoina ja reskontranhoitajina. Sisäisen laskentatoimen työtehtävissä voi toimia muun muassa controllerit, business controllerit, taluspäälliköt ja talusjohtajat. (Eskola & Mäntysaari 2007, 8.) Controllereiden tehtävänkuvat ja nimikkeet vaihtelevat suuresti eri yrityksissä. Strategiset tai business controllerit avustavat usein ylintä johtoa taloushallinnon erityisprojekteissa. Taktiset controllerit tai vain controllerit toimivat usein taluspäällikön työtehtävissä. Operatiivinen tai sisäinen controller voi hoitaa yrityksen sisäiseen tarkastukseen liittyviä tehtäviä. Yrityksen controllerin ydintehtävät painottuvat kuitenkin usein laskentatoimen tiedontuottamistehtävään, talusjohdon, konsultoinnin ja ongelmanratkaisijan tehtäviin sekä liiketoiminnan puitteiden laatijan rooliin. (Neilimo & Uusi-Rauva 2012, 28–29).

Työ- ja elinkeinopalvelujen ylläpitämisestä Ammattinetistä löytyy seuraavat ammatit taloushallinnon alalta: controller, kassanhoitaja (toimisto), kirjanpitäjä, palkanlaskija, sihteeriksi/assistentiksi, tilintarkastaja, toimistosihteeriksi ja yritysneuvoja (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015).

2.4 Taloushallinto erityyppisissä organisaatioissa

Organisaatioita ja sen määritelmiä on monenlaisia. Yleisin tapa määritellä organisaatio on kuvata sitä huolellisesti suunnitelluksi järjestelmäksi, jonka tehtävänä on toteuttaa sille asetetut tavoitteet (Harisalo 2008, 17). Organisaatiot jaetaan tavanomaisesti yrityksiin, julkishallinnon organisaatioihin ja kolmannen sektorin organisaatioihin, kuten vapaaehtoisjärjestöihin ja yhdistyksiin (Lämsä & Hautala 2004, 9).

Opinnäytetyön kohderyhmään kuuluu useita erityyppiä organisaatioita: osakeyhtiöitä, valtion toimipaikkoja, kunnan toimipaikkoja, säätiöitä, yhdistyksiä, seurakuntia, kuntayhtymiä, osuuskuntia ja kommandiittiyhtiöitä. Organisaation yhtiömuoto ja sitä koskevat lait ja asetukset asettavat omat vaatimuksensa taloushallinnon järjestämiseen. Valtaosa tutkimukseen osallistuneista organisaatioista oli osakeyhtiöitä ja julkishallinnon toimipaikkoja. Teoriaosiossa on keskitytty käsittelemään taloushallintoa ja sen prosesseja suurissa yrityksissä, mutta tässä alaluvussa kerrotaan lyhyesti eri yhtiömuodoista ja niiden toimintaan vaikuttavista laeista ja asetuksista.

Kirjanpitolaki koskee jokaista, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Oikeudellisen muotonsa perusteella kirjanpitovelvollisia ovat muun muassa osakeyhtiöt, osuuskuntat, kommandiittiyhtiöt, yhdistykset ja säätiöt riippumatta niiden toiminnan luonteesta. (Kirjanpitolaki (1336/1997) 1 luku 1 § (30.12.1997/1336).) Osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, joka voi olla joko yksityinen tai julkinen osakeyhtiö. Osakeyhtiön toiminnan periaatteista on säädetty osakeyhtiölaissa. Osakeyhtiön tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin (Osakeyhtiölaki (624/2006) 1 luku 5 § (21.7.2006/624)). Osuuskunta on yritysmuotona lähellä osakeyhtiötä. Sen tarkoituksena on osuuskunnan jäsenistön taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että osuuskunnan jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita. Perinteisiä osuuskuntia ovat osuuskaupat, osuuspankit, osuusmeijerit, osuusteurastamot sekä vesiosuuskunnat. Osuuskuntia koskevat säännökset löytyvät osuuskuntalaista. (Tomperi 2015, 125.) Aatteellisten yhdistysten tarkoituksena on toteuttaa niiden säännöissä mainittua aatteellista tehtävää tai toimintaa. Voitontavoittelu ei kuulu aatteellisten yhdistysten toimintaan. Yhdistyksiä koskevat säännökset löytyvät yhdistyslaista. Säätiön tarkoituksena on hallita tiettyä omaisuusmassaa. Säätiöt voidaan jakaa kahteen ryhmään: rahoitus- eli pääomasäätiöihin ja toiminnallisiin eli laitossäätiöihin. Säätiöitä koskevat säännökset löytyvät säätiölaista. Kirjanpitoasetuksessa on oma tuloslaskelmalaava aatteellisia yhdistyksiä ja säätiöitä varten. (Tomperi 2015, 134–135.)

Julkisten organisaatioiden perustehtävät on määritelty lainsäädännössä (Raudasoja & Johansson 2009, 28). Julkisen organisaation tehtävänä on hoitaa sille säädettyä perustehtävää ja tuottaa yhteiskunnallista hyvää. Valtion virastot eivät ole itsenäisiä talousyksiköitä, vaan ne kuuluvat valtio-kokonaisuuteen. (Raudasoja & Johansson 2009, 10.) Valtion virastojen talouden hoitamisesta on säännelty ja ohjeistettu tarkkaan, koska yhteisiä varoja voidaan käyttää vain määrättyihin tarkoituksiin ja käyttäjillä on oltava tähän valtuutus. Virastot eivät noudata kirjanpitolakia, vaan lakia ja asetusta valtion talousarviosta. (Raudasoja & Johansson 2009, 176–177.) Valtion virastojen kirjanpito on moninkertaista kirjanpitoa, ja se muodostuu liikekirjanpidosta, talousarviokirjanpidosta ja valtuuskirjanpidosta (Raudasoja & Johansson 2009, 180). Jokainen kunta on itsehallinnollinen organisaatio ja oma talousyksikkönsä. Vaikka kunnat ovat erilaisia ja erikokoisia, taloudenhallinta niissä on hyvin yhtenäistä. Kuntasektorilla on myös kuntayhtymiä, joiden talouden järjestäminen noudattaa hyvin pitkälle samoja linjoja kuin kunnilla. (Raudasoja & Johansson 2009, 10.) Kuntalaissa on määritelty ne talouden hoitamisen asiat, joita kaikkien kuntien tulee noudattaa. Kuntalain säännökset ja valtakunnalliset sitovina noudatettaviksi tarkoitetut ohjeet varmistavat tietyissä asioissa yhtenäisen käytännön kaikissa kunnissa. (Raudasoja & Johansson 2009, 177.) Kunnat ja kuntayhtymät noudattavat kirjanpitolakia soveltuvin osin ja ovat kirjanpitovelvollisia kuntalain nojalla. Kuntajaos on antanut kunnille lisäohjeita, joiden mukaisesti niiden on hoidettava kirjanpito ja laadittava tilinpäätös. (Raudasoja & Johansson 2009, 180.) Julkisten organisaatioiden strategiset talouskysymykset ovat erilaisia kuin yritysten. Poliitikot tekevät suurimmat linjapäätökset ja julkisissa organisaatioissa joudutaan yleensä tyytymään poliitikkojen päättämiin taloudellisiin raameihin. (Raudasoja & Johansson 2009, 26.) Julkisella sektorilla taloushallinnon perustoiminnot on enenevässä määrin keskitetty joko organisaation sisäiseen tai ulkopuoliseen palvelukeskukseen tai taloushallintopalvelujen liikelaitokseen (Raudasoja & Johansson 2009, 25).

Vaikka eri yhtiömuotoja koskevat omat lait ja asetukset, taloushallinto on pääpiirteittäin melko samanlaista yhtiömuodosta riippumatta. Vielä 1980-luvulla taloushallinto oli tiukasti sektoroitunut sen mukaan, oliko kysymys yritys- vai julkisen sektorin ja edelleen valtion tai kunnan laskentatoimesta ja talousohjauksesta. Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana laskentatoimi on harmonisoitunut yli sektorirajojen. Tänä päivänä ei ole enää suurta eroa yrityksen laskentatoimen ja julkisen hallinnon laskentatoimen välillä, ja Suomi on ollut tässä kehityksessä yksi edelläkävijä. Tämä koskee erityisesti ulkoista laskentatoimea, mutta myös sisäistä laskentatoimea eri osa-alueineen. Niin yritykset, kuin kunnat ja valtiokin vannovat kahdenkertaisen, suoriteperusteisen kirjanpidon ja tilinpäätösinformaation nimeen. Niin sanotun uuden julkisen taloushallinnon myötä ”liikelaskentaa” pidetään usein parempana laskentatoimen mallina kuin perinteisiä julkisen hallinnon kameraalisia laskentajärjestelmiä. Tänä päivänä yhtä hyvin kuin Kesko, Kone tai Metso myös Espoon kau-

punki, Helsingin yliopisto ja Suomen valtio laativat vuosittain tilinpäätöksensä tuloslaskelmineen, taseineen ja liitetietoineen. (Näsi 2006, 61.)

2.5 Taloushallinnon järjestäminen ja prosessit suurissa yrityksissä

Suurissa monialayrityksissä taloushallinto muodostaa usein oman organisaation, jonka johdossa on talousjohtaja (Viitala & Jylhä 2013, 318). Talousjohdon toiminnot saattaa olla vielä jaettu kahteen päätoimintoon: yrityksen talouden johtamiseen ja yrityksen rahoituksen johtamiseen. Monissa yrityksissä talousjohdon tehtäviä ja toimintoja on sijoitettu lisäksi tulosityksiköihin talouspäälliköiden hoidettavaksi. Toisaalta suurissa yrityksissä on viime vuosina yleistynyt taloushallinnon palvelukeskukset, service center-yksiköt, joihin useiden yritysverkostojen tai yrityskonsernin yksiköiden taloushallinnon palvelut on keskitetty. (Neilimo & Uusi-Rauva 2012, 27–28.)

Osa taloushallinnosta hoidetaan tyypillisesti yrityksen sisällä ja osa ulkoistetaan. Useimpien laskutus ja reskontra hoidetaan itse. Suurin osa yrityksistä käyttää kuitenkin johonkin taloushallinnon osa-alueeseen ulkopuolista palvelua. (Metsä-Tokila 2011, 41.) Perinteisesti kirjanpito ja palkanlaskenta ovat olleet ulkoistettavia taloushallinnon osa-alueita (Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011, 35).

Kaikilla yrityksillä on käytössään jonkinlainen taloushallintojärjestelmä yrityskoosta riippumatta. Taloushallinnon tietojärjestelmät voidaan jakaa kahteen pääryhmään: taloushallinnon erillisjärjestelmiin ja kokonaisvaltaisiin integroituihin ERP (Enterprise Resource Planning)-järjestelmiin, jotka sisältävät yleensä myös taloushallinnon moduulit. Suurilla yrityksillä on yleensä käytössään ERP-ohjelmisto tai omalle toimialalle tarkoitettu erityinen operatiivinen järjestelmä. Suuryrityksen hankkivat tyypillisesti operatiivisen pääjärjestelmän lisäksi erilaisia osasovelluksia ja integroivat nämä tarvittavin osin keskenään. (Lahti & Salminen 2014, 36–38.) Ulkomaisten yritysten suomalaisilla tytäryrityksillä saattaa olla käytössään kansainvälinen, koko konsernin käyttämä ERP-järjestelmä. Kaikkien yritysten pankkiyhteydet hoidetaan yleensä taloushallintojärjestelmien omilla pankkiliittymillä, pankkien ohjelmilla tai erillisellä monipankkiohjelmalla (Kurki ym. 2011, 33–34).

Jotta taloushallinnon kokonaisuuden järjestämistä olisi mahdollista käsittää hieman konkreettisemmin, kannattaa sitä jakaa pienempiin osakokonaisuuksiin. Ahokas (2012, 69) jakaa yrityksen taloudelliset prosessit seuraaviin osa-alueisiin: myynti, valmistus, osto, henkilöstöhallinto, kirjanpito ja taloudellinen raportointi sekä IT. Kurjen ym. (2011, 18) mukaan yrityksen taloushallinto koostuu laskutuksesta, maksuliikenteestä, palkanlaskennasta, kirjanpidosta, raportoinnista ja viranomaisille annettavista ilmoituksista. Taloushallinto-

alan ohjelmistotalot, konsultit, yritysten talousosastot ja useat kirjoitukset jakavat taloushallinnon seuraaviin prosesseihin: ostolaskuprosessi, myyntilaskuprosessi, matka- ja kululasku prosessi, maksuliikenne ja kassanhallinta, käyttöomaisuuskirjanpito, palkkakirjanpito prosessi, pääkirjanpito prosessi, raportointiprosessi, arkistointi ja kontrollit (Lahti & Salminen 2014, 16–18). Tässä alaluvussa käydään lyhyesti läpi taloushallinnon prosessit Lahden ja Salmisen käyttämän jaottelun mukaan.

Kaikissa organisaatioissa on kuluja. Tavaroita ja palveluita voidaan ostaa eri tarkoituksiin, kuten vaihto-omaisuudeksi tai yrityksen omaan käyttöön. Isoissa organisaatioissa ostoprosessi keskitetään usein erilliselle osto- tai hankintaosastolle. (Ahokas 2012, 91.) Ostolaskujen käsittely on useimmiten eniten resursseja vievä prosessi talousosastolla. Suurin osa yrityksistä lähettää nykyään verkkolaskuja. Suurissa yrityksissä vastaanotettujen verkkolaskujen osuus voi olla 80–100 %, sillä useat isot yritykset ovat tehneet päätöksen ottaa vastaan ainoastaan verkkolaskuja. (Lahti & Salminen 2014, 52.) Ostolaskujen sähköistys nopeuttaa laskujen käsittelyä ja pienentää virheiden mahdollisuuksia. Osa laskuista tulee usein kuitenkin paperisena, jolloin ne täytyy skannata sähköiseen muotoon. (Kurki ym. 2011, 26.) Taloushallinnon näkökulmasta sähköinen ostolaskuprosessi muodostuu seuraavista vaiheista: ostolaskun vastaanotto, ostolaskun tiliöinti, ostolaskun hyväksyntä, maksatus, täsmäytykset ja jaksotukset sekä arkistointi (Lahti & Salminen 2014, 53).

Myyntilaskutus on yrityksen toiminnan kannalta erittäin kriittinen toiminto. Verkkolaskutus on yleisempää suurissa kuin pienissä yrityksissä. Kaikista yrityksistä 70 %:lla on käytössä verkkolaskutus. Yli 250 henkilöä työllistävissä yrityksistä yli 90 % hoitaa laskutuksensa verkossa. (Lahti & Salminen 2014, 78–80.) Sähköisellä laskutuksella on useita positiivisia vaikutuksia myyntilaskuprosessiin. Se muun muassa helpottaa laskuttajan työtä, nopeuttaa laskujen toimittamista vastaanottajalle, laskujen tiedot siirtyvät myyntireskontraan ja sieltä kirjanpitoon joko suoraan tai erillisenä siirtona ja laskujen sähköinen arkistointi mahdollistuu. (Kurki ym. 2011, 24.) Taloushallinnon näkökulmasta sähköinen myyntilaskuprosessi muodostuu seuraavista vaiheista: laskun muodostuminen, laskun lähetys, arkistointi, perintätoimenpiteet ja suorituksen kuittaus (Lahti & Salminen 2014, 79). Saatavien hallinta eli myyntireskontra ja perintätoiminnot ovat olennainen osa myyntilaskuprosessia (Lahti & Salminen 2014, 17).

Matka- ja kululaskuprosessi aiheutuu siitä, kun yrityksen työntekijä on matkustuksen takia oikeutettu saamaan matkakulukorvauksia, tai työntekijä synnyttää yritykselle kulutapah-tumia tekemällä itse pienhankintoja. Matka- ja kuluprosessi muodostuu seuraavista vaiheista: matkasuunnitelma, matka-/kululaskun laadinta, asiatarkastus, kuittitarkastus, mak-

satus ja kirjaus kirjanpitoon. Lähes kaikissa yrityksissä maksetaan työntekijöille matka- ja kulukorvauksia. (Lahti & Salminen 2014, 101–102.)

Yrityksen taloushallinnossa maksuliikenteellä tarkoitetaan maksutapahtumien välitystä pankkien ja yritysten taloushallintojärjestelmien välillä sekä maksutapahtumien käsittelyä taloushallintojärjestelmissä. Maksuliikennettä hoidetaan joko taloushallintojärjestelmien omilla moduuleilla tai erillisillä rahaliikenteen hallintaa varten luoduilla ohjelmistoilla. Näiden rooli on toimia välittäjänä pankkien ja taloushallinto-ohjelmistojen välillä. Maksuaineistoja kerätään mm. ostoreskontrasta, palkkajärjestelmästä ja matkalaskujärjestelmästä pankkiin vietäväksi sekä välitetään pankista taloushallintojärjestelmään tilioite-, viitesuoritus- ja valuuttakurssitietoja. (Lahti & Salminen 2014, 116–117.) Yritykset tekevät kassaennusteita sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Lyhyen aikavälin ennuste pohjautuu suurelta osin ostolaskujen ja myyntilaskujen eräpäiviin. Pitkän aikavälin rahoitusennuste tehdään usein tulos- ja tasebudjettien pohjalta. (Lahti & Salminen 2014, 126.)

Käyttöomaisuudeksi taseeseen kirjataan pitkäaikaiset investoinnit, joita on tarkoitus hyödyntää kolmen tai useamman vuoden ajan. Käyttöomaisuuskirjanpito prosessi muodostuu seuraavista vaiheista: käyttöomaisuushankintojen perustaminen käyttöomaisuusrekisteriin, poistolaskenta ja poistojen kirjaus pääkirjanpitoon, käyttöomaisuuden myynti- ja romutustapahtumien käsittely ja kirjaus pääkirjanpitoon sekä käyttöomaisuuskirjanpidon täsmäytys pääkirjanpitoon ja käyttöomaisuusraportit. Suurten yritysten, joilla on paljon käyttöomaisuutta, on parasta hoitaa käyttöomaisuuskirjanpito käyttöomaisuusohjelmalla Excelin sijaan. Taloushallinnon järjestelmissä on usein käyttöomaisuusrekisterille oma moduulinsa tai käyttöomaisuuden hallinnalle on myös olemassa erityisohjelmia, jotka linkitetään kirjanpitoon. (Lahti & Salminen 2014, 130–131.)

Palkkahallinto on organisoitu etenkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä osaksi taloushallintoa. Suuremmissa organisaatioissa palkkahallinto on usein rinnakkainen toiminto taloushallinnolle ja se on organisoitu osaksi HR-toimintoja. Organisatorisesta toimintamallista riippumatta palkkahallinnolla on merkittävä rajapinta useaan taloushallinnon prosessiin, kuten pääkirjanpitoon, raportointiin ja maksuliikenteeseen. Keskisuuret ja suuret yritykset käyttävät lähes poikkeuksetta erillisiä palkkahallintoon tarkoitettuja ohjelmistoja. Palkanlaskentaprosessi voidaan jakaa neljään pääosa-alueeseen: palkka- ja työaika-aineiston kerääminen, tietojen tulkinta, palkanlaskenta ja palkkakirjanpito sekä raportointi. (Lahti & Salminen 2014, 135–138.)

Pääkirjanpito on paikka, joka kokoaa kirjaukset yrityksen kaikista liiketapahtumista. Se muodostuu osakirjanpidoista ja suoraan pääkirjanpitoon tehtävistä muistiotositteista. (Lah-

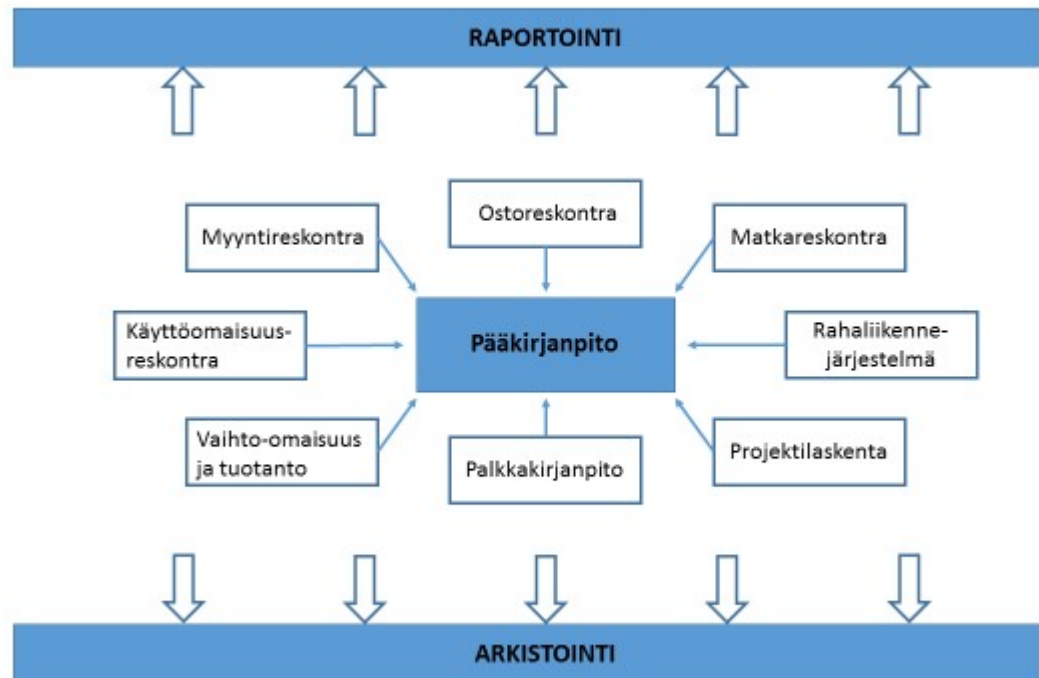
ti & Salminen 2014, 152.) Kaikissa taloushallinnon tehtävissä tulisi pyrkiä siihen, että tiedot eri osakirjanpidoista siirtyvät automaattisesti pääkirjanpitoon (Kurki ym. 2011, 19). Tällöin pääkirjanpidon tehtäväksi jää kirjanpitoon kirjauksia aiheuttavien liiketoimintaprosessien kirjausparametrien ohjaus ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen kannalta tarpeellisille tileille ja dimensioille, osakirjanpitojen ja liittymien täsmäytys, kokonaisuuden täsmäytys ja analysointi poikkeamien havaitsemiseksi sekä mahdollisten oikaisujen, korjausten ja järjestelmien ulkopuolisten jaksotusten kirjaaminen (Lahti & Salminen 2014, 152).

Raportointi jaetaan perinteisesti ulkoiseen raportointiin ja sisäiseen raportointiin. Ulkoisen raportoinnin tehtävänä on täyttää yrityksen lakisääteisen raportoinnin tarpeet. Ulkoinen raportointi muodostuu virallisesta talousraportoinnista, joka pitää sisällään tilinpäätösraportoinnin ja muun virallisen talousraportoinnin sekä lakisääteisen konsernitilinpäätösraportoinnin. Yleisimmin käytettyjä ulkoisen laskentatoimen raportteja ovat tilikohtainen tuloslaskelma, taseraportit, pää- ja päiväkirjaraportit sekä viranomaisilmoitukset. (Lahti & Salminen 2014, 172–173.) Verohallinnon pyrkimys on ollut jo pitkään, että ilmoitukset annettaisiin sähköisesti, ja useimmat yritykset jättävätkin nykyään sähköisen ilmoituksen (Kurki ym. 2011, 20). Sisäisen raportoinnin näkökulmasta, raportointi voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: talous- ja tulosraportointiin, talousohjauksen raportointiin sekä liiketoimintatiedon hallintaan ja analysointiin. Talousohjaus pitää sisällään vakioidun sisäisen talousraportoinnin, johdon kuukausiraportoinnin, budjetoitiprosessin ja ennustamisen sekä erilaiset kustannuslaskentaratkaisut. (Lahti & Salminen 2014, 177.)

Kontrollit ovat olennainen osa yritysten hallintoa ja riskien hallintaa. Yrityksen johto ja hallitus asettaa tavoitteet kontrollien ylläpitämisestä ja yrityksen johto vastaa niistä. Sisäisen kontrollin avulla yritetään saavuttaa kohtuullinen varmuus toimintojen vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta, taloudellisen raportoinnin luotettavuudesta sekä yksikköön kohdistuvien lakien ja määräysten noudattamisesta. Yrityksen taloushallintoon liittyvät kontrollit ovat keskeisessä asemassa. Kontrollien valvontaan voi osallistua henkilöitä taloushallinnosta, sisäisestä tarkastuksesta ja muista organisaation osista tai organisaation ulkopuolelta. (Lahti & Salminen 2014, 118.)

Lähes kaikki kirjanpitomateriaali voidaan arkistoida sähköisesti. Tasekirja on ainoa lakisääteisesti paperilla säilytettävä taloushallinnon asiakirja. (Lahti & Salminen 2014, 200.) Sähköiset arkistot eivät vie tilaa ja tietojen hakeminen on nopeaa (Kurki ym. 2011, 20). Tilikauden aikainen arkistointi hoidetaan usein järjestelmissä, joissa tositteet käsitellään alun perin. Tämän jälkeen tositteet siirretään yleensä erilliseen arkistosovellukseen pysyväisarkistointia varten. (Lahti & Salminen 2014, 202.)

Tässä alaluvussa haluttiin tuoda esiin taloushallinnon erityispiirteitä suurissa yrityksissä ja tehdä taloushallintoa hieman konkreettisemmaksi jakamalla se yllä käsiteltyihin kymmeneen prosessiin. Taloushallinnon muodostuminen erilaisista prosesseista voidaan vetää yhteen kuvion 2 avulla.

Kuvio 2. Taloushallinto koostuu esiprosesseista, pääkirjanpidosta, raportoinnista ja arkistoinnista (Lahti & Salminen 2014, 19)

2.6 Alan kansainvälisyys ja tulevaisuuden näkymiä

Laskentatoimi on kansainvälistynyt merkittävät 1980-luvun jälkeen ja yksi tärkein tekijä kansainvälistymisessä oli Suomen liittyminen Euroopan Unionin jäseneksi 1990-luvulla. Ulkoisen laskentatoimen kirjanpitolainsäädännössä tämä on näkynyt muun muassa Suomen kirjanpitolainsäädännön harmonisoimisena Euroopan Yhteisön direktiivien mukaiseksi 1990-luvulla ja pörssiyritysten siirtymisenä IAS/IFRS-standardeihin vuodesta 2005 lähtien. Kansainvälistyminen näkyy myös käytännön työtehtävissä. Laskentatoimen työtehtäviä tehdään yhä useammin globaaleissa yrityksissä. Englantia käytetään usein työkielenä silloinkin, kun työpaikka on Suomessa. (Näsi 2006, 58.)

Siinä missä yritys sektorin kirjanpito normisto on alkanut nojata kansainvälisiin laskentatoimen standardeihin, myös julkisen hallinnon kansallisia normistoja kolkuttelevat kansainväliset julkisen sektorin laskentatoimen 62 standardit, IPSAS (International Public Sector Accounting Standards¹). Suomen valtionhallinnossa on jo käännetty IPSAS-standardeja

suomeksi ja pohdittu niiden käytäntöjä muuttavaa merkitystä valtion laskentatoimen näkökulmasta. (Näsi 2006, 60–61.)

Vaikka kansainvälistymistä on tapahtunut jo jonkin verran lainsäädännössä ja käytännön työtehtävissä, silti kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelujen ja tilintarkastuksen markkinat ovat vielä hyvin pitkälle kotimaassa. Alan yrityksistä vain 3,7 prosentilla oli vuonna 2011 jotain vientitoimintaa. Kuitenkin myös taloushallintoalan on kansainvälistyttävä muun talouden kansainvälistyessä yhä voimakkaammin. Kansainvälistä toimintaa alalle tulee jo siitä, että alan yritysten asiakkaat itse kansainvälistyvät. Tulevaisuudessa myös ulkomaisten yritysten rantautuminen Suomeen ja suomalaisten yritysten laajeneminen naapurimaihin tulee lisääntymään. Kansainvälistymisen seurauksena yritykset saattavat ottaa käyttöön esimerkiksi kansainvälisillä markkinoilla toimivan laskutusohjelman, jolloin on tärkeää, että ohjelma rakennetaan yhteensopivaksi käytössä olevien taloushallinnon ohjelmien ja säädösten kanssa. (Metsä-Tokila 2011, 31.)

Taloushallintoala muuttuu jatkuvasti uusiutuvan lainsäädännön seurauksena. Ala jatkaa myös kansainvälistymistään, jota seuraa ulkomaisten asiakkaiden ja toimeksiantojen lisääntyminen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013). Etenkin pienet ja keski- ja suuret yritykset sekä kasvuyritykset ovat ulkoistaneet taloushallintonsa. Tulevaisuudessa myös suurten yritysten odotetaan ulkoistavan taloushallinnon toimintojaan merkittävässä määrin lähivuosina (Metsä-Tokila 2011, 40–41). Yhä useammat yritykset niin yksityiseltä kuin julkisen sektorin puolelta tulevat ulkoistamaan taloushallinnon palvelut tilitoimistoille tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa voidaan nähdä ns. suuria palvelutaloja, jotka tarjoavat tilitoimistopalvelujen lisäksi muitakin palveluita, muun muassa tietotekniikkapalveluita. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.)

Tulevaisuuden muutokset vaikuttavat myös luonnollisesti taloushallinnon alan työntekijöiden työnkuvaan. Rutiinitehtävät vähenevät sähköisen taloushallinnon yleistymisen seurauksena. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.) Tietotekniikan kehityksen myötä laskutus, kirjanpito tilinpäätöksineen, raportoinnit sekä palkanmaksut hoidetaan yhä useammin sähköisesti. Sähköisyydestä seuraa myös laskujen hyväksymiskierrätyksen huomattava nopeutuminen. Myös sähköisten arkistointipalvelujen tarjoaminen on yleistymässä. Kirjanpidon muuttuessa tietotekniikan kehityksen myötä yhä enemmän analysointivälineeksi, pystyy se aivan uudella tavalla toimimaan myös johtamisen apuna. (Metsä-Tokila 2011, 40–41.) Sisäisen laskennan rooli, neuvonta, johdon tukeminen, konsultointi, asiakaspalvelu ja tiimityö tulevat siten korostumaan tulevaisuudessa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013). Taloushallinnon ammattilaisen tiedontuottajan rooli on muuttunut jo tänä päivänä yhä enemmän taloustoimintojen esimiehen, päällikön ja johtajan eli controllerin rooliksi. Tällöin

yrityksen taloushallinnon vastuulla on yrityksen taloustoimintojen johtaminen. Laskenta-
toimesta on kehittynyt taloushallinnon päätöksentekoa avustavasta toiminnasta edelleen
yleistä liiketoimintaa avustavaksi liiketoimintasuuntautuneeksi taloushallinnoksi ja control-
lerin rinnalle on tullut uusia nimityksiä, kuten business controller ja strateginen controller.
(Neilimo & Uusi-Rauva 2012, 16–17.)

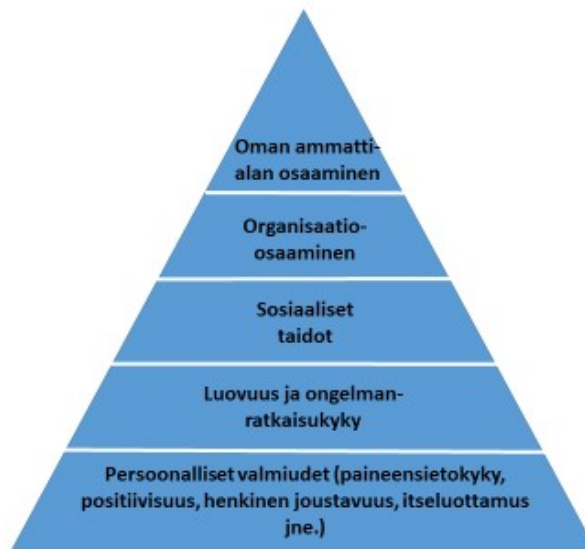
3 Taloushallinnon osaamisen elementit

Toinen teoriakokonaisuus muodostuu osaamista käsittelevistä aiheista. Tässä osiossa käsitellään yksilöiden osaamiseen liittyviä määritelmiä, taloushallinnon ydinosaa ja sitä tukevia, henkilökohtaisia muita osaamisasia ja ominaisuuksia, tulevaisuuden työelämän osaamistarpeita, osaamisen arviointia sekä tehdään lopuksi yhteenveto taloushallinto-osaamisesta.

3.1 Yksilöiden osaaminen

Yksilötason osaamisista voidaan puhua monenlaisilla käsitteillä. Sana kompetenssi on vakiintunut 2000-luvulla puheissa kuvaamaan työelämän edellyttämiä valmiuksia. Samalle asialle on olemassa suomenkielessä myös vanha käsite: ammattitaito. (Viitala 2005, 113.) Ammattitaito voidaan määritellä useilla eri tavoilla riippuen tarkastelunäkökulmasta ja viitekehystä (Aarnikoivu 2010, 64). Useimmat määritelmät sisältävät ainakin tiedot ja taidot sekä näiden lisäksi muita osaamisen osa-alueita. Viitalan (2005, 113) mukaan hyvä ammattitaito muodostuu tiedoista, taidoista, asenteista ja valmiuksista. Se on monipuolinen ja kokonaisvaltainen kyvykkyys suoriutua työtehtävistä, joka sisältää laajan toiminta- ja kehityskykyisyyden. Aarnikoivun (2004, 65) mukaan ammattitaito on tietojen ja taitojen hallintaa, kommunikointia, yhteistyötä sekä kykyä ja halua työn jatkuvaan kehittämiseen. Otala (2008, 50) puhuu osaamisesta ammattitaidon sijaan. Hän määrittelee yksilötason osaamisen muodostuvan tiedoista, taidoista, kokemuksesta, verkostoista ja kontakteista, asenteesta sekä henkilökohtaisista ominaisuuksista, jotka auttavat selviytymään kulloisestakin työtilanteesta, ja joiden seurauksena on hyvä työsuoritus. Tiedot ja taidot hankitaan koulutuksen, opiskelun, lukemisen ja tekemisen kautta. Henkilökohtaisiin ominaisuuksiin kuuluvat persoonallisuus, asenteet, tunneäly ja motiivit. (Otala, 2008, 50–51.)

Ammattitaito on kokonaisvaltainen asia, jonka jakaminen osiin on vaikeaa (Viitala 2005, 114). Ammattitaidon rakentumista voidaan havainnollistaa esimerkiksi osaamispyramidin avulla (Kuvio 3). Eri kerrokset pyramidissa edustavat erityyppisiä ammattitaidon osa-alueita, kvalifikaatioita. Mitä alempana jokin kvalifikaatio on, sitä lähempänä se on persoonallisuutta, ihmisenä kehittymistä ja metavalmiuksia. Metavalmiuksia tarvitaan työelämässä toimialasta ja tehtävästä riippumatta. Mitä lähempänä jokin kvalifikaatio on taas huippua, sitä enemmän se liittyy suoritettavaan työtehtävään. (Viitala 2005, 116.)

Kuvio 3. Osaamispyramidi (Viitala 2005, 116)

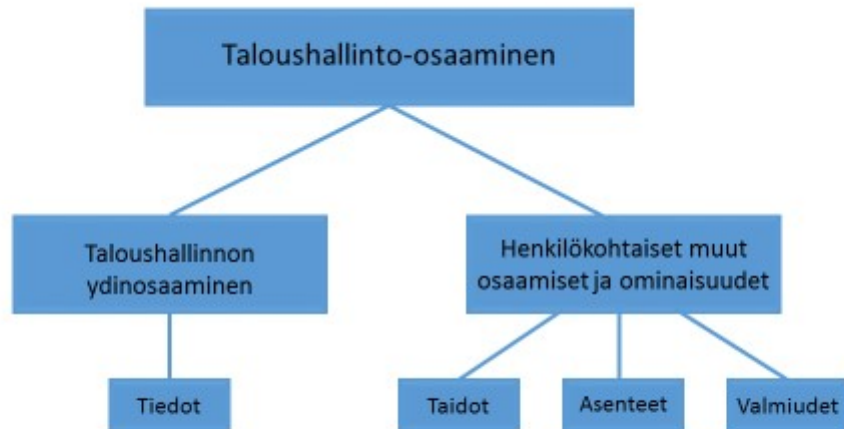
Kvalifikaatiot voidaan jakaa myös tuotannollisiin, sosiaalisiin, normatiivisiin ja innovatiivisiin. Tuotannolliset kvalifikaatiot ovat teknisiä perusvalmiuksia, joiden varassa henkilö pystyy hoitamaan sisällöllisesti omaa tehtäväänsä. Ne koostuvat teoreettisesta tiedosta, alalle keskeisten menettelytapojen ja työkalujen tuntemuksesta ja soveltamisen taidoista sekä alan tilan ja kehityksen tuntemuksesta. Tuotannollis-teknisiin taitoihin erikoistutaan yleensä koulutuksen ja uravalintojen kautta. Tämä kvalifikaatio on usein kynnyskriteeri rekrytoitaessa henkilöstöä yritykseen. Tuotannollis-teknisiin taitoihin voidaan sijoittaa myös liiketoimintaosaaminen ja organisaatio-osaaminen. Liiketoimintaosaaminen on yleensä tarpeellista kaikille yrityksen toimijoille, erityisalasta riippumatta. Tämä tarkoittaa perustietämystä yrityksen taloudesta, markkinoinnista, tuotannosta, tuotekehityksestä ja henkilöstöjohtamisesta. Organisaatio-osaaminen käsittää yrityksen liikeidean, strategioiden, historian, rakenteen ja systeemien sekä yrityksen ulkoisten ja sisäisten verkostojen tuntemusta. Sosiaalisiin kvalifikaatioihin sisältyvät muun muassa vuorovaikutustaidot, kyky tunnistaa toisen tunnetiloja ja ristiriitojen ratkaisukyky. Sosiaaliset kvalifikaatiot voivat olla sekä persoonallisuuden piirteitä lähellä olevia asioita, kuten empatian kyky, että opittavissa olevia taitoja, kuten keskustelutaito ja kokoustekniikka. Normatiiviset kvalifikaatiot tai persoonaan liittyvät valmiudet liittyvät työntekijän henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, kuten motivoituneisuus, oma-aloitteisuus, proaktiivisuus ja luottamus omaan pysyvyyteen. Niiden kehittymiseen ihmisessä vaikuttaa monia asia eikä niihin voida vaikuttaa yhtä suoraan ulkopuolelta kuin kognitiivisiin taitoihin. Innovatiiviset kvalifikaatiot on erotettu omaksi kvalifikaatiotyyppikseen, vaikka niihinkin liittyy henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyviä asioita. Työelämän tulevia osaamisvaatimuksia selvittävässä tutkimuksessa on korostunut kasvavat luovuuden ja innovatiivisuuden vaatimukset erilaisissa työorganisaatioissa.

Luovuus merkitsee kykyä ratkaista ennestään tuntemattomia ongelmia ennestään tuntemattomissa tilanteissa. (Viitala 2005, 116–118.)

Aarnikoivun mukaan ammattitaito voidaan jakaa työprosessien ja työtehtävien hallitsemisen näkökulmasta keskeiseen osaamiseen ja keskeistä osaamista tukevaan reunaosaamiseen. Tänä päivänä termi, hiljainen tieto, esiintyy osana ammattitaitoa. Hiljainen tieto on hyvin henkilökohtaista tietoa, jota on vaikea kommunikoida ja jakaa. Se on sidottu kiinteästi ihmisen toimintaan, menettelytapoihin, rutiineihin, ihanteisiin, arvoihin ja tunteisiin. Se sisältää sekä teknisiä että kognitiivisia tekijöitä. (Aarnikoivu 2010, 66.) Ammattitaidon lisäksi työelämässä pärjääminen ja menestyminen edellyttävät myös yleisiä työtehtävästä riippumattomia valmiuksia, taitoja ja kykyjä. Nämä voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: tiedollisiin ja oppimiseen liittyviin valmiuksiin, taitoihin ja kykyihin sekä työyhteisötaitoihin. Tiedolliset ja oppimiseen liittyvät valmiudet, taidot ja kyvyt pitävät sisällään ainakin seuraavat: yleinen tieto, teknologian hallinta, oppimiskyky, kyky hallita kokonaisuuksia, kielitaito sekä tiedonhankintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen liittyvät taidot ja kyvyt. Nämä ovat perustaitoja, joita tarvitaan työelämässä. Niitä voidaan myös kuvata metataidot käsitteellä. Työyhteisötaidot koostuvat esimies- ja alaistaidoista. (Aarnikoivu 2010, 69.)

Yksilön osaamista voidaan eritellä esimerkiksi osaamisluektion, osaamispuun tai osaamisympyrän avulla. Työtehtävän vaatimia osaamisia voidaan listata osaamisenimikkeittään luektionksi, jossa ei välttämättä oteta kantaa osaamisen hierarkkisiin suhteisiin tai tärkeysjärjestyksiin. Osaamisluektion osaamisia voidaan vielä ryhmitellä esimerkiksi seuraavalla tavalla: tehtävän vaatimat ydinosaamiset (ratkaisevia tehtävässä onnistumisen kannalta), tukevat osaamiset ja tulevaisuudessa tarvittavat osaamiset. Toinen vaihtoehto ryhmitellä osaamisluektion osaamisia on jaotella ne kvalifikaatiopyramidin mukaisiin kokonaisuuksiin. Osaamispuussa edellä kuvattu osaamisluektion laajemmat osaamisalueet voidaan purkaa konkreettisempiin osaamisiin, joita puretaan edelleen konkreettisempiin osaamisiin ja niin edelleen. Osaamisympyrän voidaan kuvitella olevan osaamisen kokonaisuus, jonka yksilö tai ryhmä tarvitsee voidakseen selviytyä tehtävästään hyvin. Jokainen ympyrän siivu vastaa yhtä osaamista ja siivun pinta-ala kuvaa kyseisen osaamisen painoarvoa. (Viitala 2005, 124–126.)

Tässä opinnäytetyössä lähdetään liikkeelle Viitalan ammattitaidon määritelmästä. Taloushallinto-osaaminen määritellään muodostuvan alalla tarvittavista tiedoista, taidoista, asenteista ja valmiuksista. Alalla tarvittavat tiedot nimetään taloushallinnon ydinosaamiseksi. Taloushallinto-osaamisen muut osa-alueet eli taidot, asenteet ja valmiudet määritellään tässä tutkimuksessa henkilökohtaisiksi muiksi osaamisiksi ja ominaisuuksiksi. Taloushallinto-osaamisen muodostumista eri osa-alueista voidaan havainnollistaa kuvion 4 avulla.

Kuvio 4. Taloushallinto-osaamisen muodostuminen eri tekijöistä tässä tutkimuksessa

3.2 Taloushallinnon ydinosaamisen näkemyksiä

Tässä opinnäytetyössä taloushallinnon ammattitaidon tai taloushallinto-osaamisen määritellään muodostuvan tiedoista, taidoista, asenteista ja valmiuksista. Ammattitaidon kannalta tärkeät tiedot opitaan etenkin koulutuksen kautta. Tässä aluvuossa käsitellään näitä ammattitaidon kannalta tärkeitä tietoja, jotka on nimetty tutkimuksessa taloushallinnon ydinosaamiseksi. Taloushallinnon ydinosaamiseen liittyviä osa-alueita on tullut esille myös teoriaosion ensimmäisessä osiossa, jossa käsiteltiin taloushallintoa.

Taloushallintoalalla tarvitaan monenlaisia ominaisuuksia ja taitoja. Koulutuksella hankitut vahvat perusvalmiudet antavat hyvän lähtökohdan alalla toimimiseen. Koulutuksessa opitaan taloushallinnon substanssiosaamista, esimerkiksi kirjanpidon, tilinpäätöksen, palkanlaskennan, verotuksen ja johdon laskennan alueilta. (Alhola 2010, 42.) Haaga-Helian liiketalouden koulutusohjelmassa voi suuntautua taloushallintoon valitsemalla laskentatoimen ja rahoituksen opintoja ammattiopintoja syventäviksi opinnoiksi. Laskentatoimen ja rahoituksen sisällä voi vielä suuntautua ulkoiseen laskentatoimeen, sisäiseen laskentatoimeen tai rahoitukseen. Ulkoisen laskentatoimen opinnot pitävät sisällään seuraavia aihealueita kirjanpitoon, verotukseen ja tilinpäätökseen liittyen: kirjanpito ja arvonlisäverotus, tilinpäätös ja yritysverotus, projektijohtaminen, konsernitilinpäätös, IFRS sekä yrityskaupat ja -järjestelyt. Sisäisen laskentatoimen opinnoissa voi opiskella strategista johdon laskentatoimea, operatiivista johdon laskentatoimea, projektijohtamista, toiminnanohjausjärjestelmiä ja johdon laskentatoimen päätöksentekomalleja. Rahoituksen ammattiopinnot pitävät sisällään yrityksen rahoituksen suunnittelu ja treasury-toiminnot, sijoitustoiminnan ja arvopaperimarkkinat, projektijohtamisen, johdannaisinstrumentit ja riskienhallinnan, yritysana-

lyysin, rahoituksen Excel ja tietojärjestelmäsovellukset sekä rahoituksen ajankohtaisseminaarin. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2013.)

Ammattikorkeakoulusta valmistuttuaan laskentatoimeen ja rahoitukseen suuntautuneet liiketalouden tradenomit ovat erikoistuneet yritysten talouteen ja voivat työskennellä asiantuntija- tai esimiestehtävissä. Työelämään siirtymisen jälkeenkin alan ammattilaiset erikoistuvat usein johonkin taloushallinnon osa-alueeseen, kuten kirjanpitoon, tilinpäätökseen tai verotukseen. Kirjanpito ja tilinpäätös voivat sisältää vielä useita erikoistumisen alueita, kuten erilaisten toimialojen, konsernin tai kansainvälisten tilinpäätösstandardien luomien vaatimusten ja haasteiden mukaiset alueet. Myös verokysymykset tarjoavat monia asiantuntijuusalueita, kuten yrittäjän ja yrityksen verosuunnittelu sekä eri verolajeihin erikoistuminen. (Alhola 2010, 42.)

Taloushallinnon ammattilainen voi erikoistua myös sisäiseen laskentatoimeen ja sen sisällä vielä tiettyyn laskentaan (Alhola 2010, 42). Sisäiseen laskentatoimeen erikoistuvat taloushallinnon ammattilaiset pääsevät työskentelemään muun muassa seuraavien laskelmien parissa: kustannuslaskelmat, hinnoittelulaskelmat, budjetit, tulosityksikkölaskelmat, investointilaskelmat. Lisäksi sisäisen laskentatoimen työtehtävissä saattaa esiintyä uusia alueita, kuten strateginen laskentatoimi ja yrityksen ympäristölaskentatoimi. (Neilimo & Uusi-Rauva 2012, 37–40.) Sisäisen laskentatoimen työtehtävissä työskentelevien controllerien perustehtävä on huolehtia määrällisen ja laadullisen informaation tuottamisesta päätöksenteon ja erityisesti strategia-toiminnan tueksi (Näsi 2006, 61). Controllerin tulee hallita strategiatoiminta eri osa-alueineen ja osata rakentaa organisaatiolleen ohjausjärjestelmät ja suoritusmittarit, jotka perustuvat sen strategiaan ja visioon (Näsi 2006, 65).

Myös rahoituksen ammattilainen on moniosaaja, jonka tulee olla monen osa-alueen asiantuntija. Rahoitusammattilaisen tulee erityisesti hallita rahoitusmarkkinoiden lainalaisuudet ja erilaisten rahoitusinstrumenttien hinnoittelu. Verolakien ja -käytännön tuntemus on tärkeää, koska verot vaikuttavat useimpiin rahoituspäätöksiin ja yrityksen tilinpäätöksen suunnitteluun. Laskentatoimen kysymykset tulee olla perusteellisesti hallussa, sillä tilinpäätösanalyysi on tärkeä työkalu rahoituksessa niin lainansaajille kuin osakkeisiin sijoittajille. (Knüpfer & Puttonen 2012, 26–27.) Haaga-Helian rahoituksen opettajan mielestä yritysrahoituksen parissa työskentelevältä tradenomilta saatetaan odottaa seuraavien rahoituksen päivittäiseen hoitoon, yrityksen pääomarakenteeseen ja sijoitustoimintaan liittyvien osaamisalueiden hallitsemista: maksuliikenne ja kassanhallinta, käyttöpääoman hallinta, rahan riittävyyden ennustaminen, likviditeetin suunnittelu, pääomarakenteen suunnittelu, rahoitusyhtiöiden tarjoamat rahoitusratkaisut, rahoituksen kustannukset, rahoitusriskien hallinta, luottokelpoisuuden arviointi, arvopaperimarkkinoiden toiminta, sijoitustoimin-

ta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin, johdannaisinstrumentit sekä näiden lisäksi konserni-rahoitus. (Stenbacka 8.3.2016.)

Työ- ja elinkeinoministeriön (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013) mukaan taloushallinnon keskeisimmät tehtäväalueet ovat

- taloussuunnittelu (budjetointi, taloussuunnittelun ohjaaminen)
- taloudellisen tiedon tuottaminen (raportit esim. tilinpäätös, osavuosikatsaukset)
- kirjanpito, tilinpäätös, tilintarkastus
- rahoitus ja investoinnit
- muut taloushallinnon palvelut (palkanlaskenta, maksuliikenne, laskutus, saatavien valvonta, myyntireskontran hoito, ostoreskontran hoito, kustannusseuranta, arvonlisäveron valvontailmoitukset, työnantajailmoitukset, veroilmoitusten laadinta, liikkeenjohdon konsultointi jne.).

Myös Rajander-Juustin (2013,34) mukaan taloushallinnon työtehtävien kirjo on hyvin laaja, ja osaamista tarvitaan hyvin monelta osa-alueelta. Hänen mukaan taloushallinnon tärkeitä osaamisalueita ovat ainakin

- kirjanpito- ja laskentajärjestelmät (mm. ostoreskontra, myyntireskontra, kirjanpito, käyttöomaisuuskirjanpito, palkanlaskenta jne.)
- budjetointi
- toiminnan ja talouden seurantajärjestelmät
- sisäinen valvonta
- tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, tilintarkastus
- verotuskysymykset (yhteisöverotus, arvonlisäverotus)
- juridiset kysymykset (lainsäädäntö).

Edellä kuvatusta käy ilmi, että taloushallinnon ammattilainen voi erikoistua hyvin erityyppiin työtehtäviin, ja yksityiskohtaisemmat osaamistarpeet vaihtelevat työtehtävittäin. Esimerkiksi kirjanpitäjän ammatillisia osaamistarpeita ovat Rajander-Juustin (2013, 36) mukaan

- alv-osaaminen
- atk-järjestelmät
- henkilöstöhallinto
- investointipäätöksenteko
- kirjanpitotaito
- kustannuslaskentajärjestelmät
- organisaation kouluttaminen
- palkanlaskentaohjelmistojen ja -hallintajärjestelmien hallinta
- prosessien kehittäminen
- resurssien johtaminen jne.
- riskien hallinta
- suorituksen arviointi
- taloudellisten analyysien tekeminen
- tilinpäätösosaaminen
- tuloslaskelman ja taseen laatiminen
- työehtosopimuksen tuntemus
- verotukseen liittyvä osaaminen
- yrityksen perusasioihin liittyvä osaaminen.

3.3 Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet taloushallinnon alalla

Edellisessä alaluvussa käsiteltiin taloushallinnon ammattitaidon kannalta tärkeitä tietoja. Tässä alaluvussa käsitellään ammattitaidon muita osa-alueita eli taitoja, asenteita ja valmiuksia. Tässä tutkimuksessa edellä mainitut osa-alueet määritellään henkilökohtaisiksi muiksi osaamisiksi ja ominaisuuksiksi.

Taloushallinnon ammattiteissa tarvitaan ajantasaisen ammattiosaamisen lisäksi työtehtävien hoitamiseen tarvittavien ohjelmistojen hallintaa. Taloudellisten tietojen käsittely, esittäminen ja siirto hoidetaan nykyään hyvin pitkälti tietotekniikan avulla käyttämällä erilaisia taloushallinnon ohjelmia ja tietojärjestelmiä. Taloushallinnon työntekijältä vaaditaan huolellisuutta, tarkkuutta ja vastuullisuutta. Myös yhteistyö-, asiakaspalvelu- ja neuvottelutaidot ovat tarpeen sekä myynti- ja konsultointitaidoista, kielitaidosta ja kulttuurien tuntemuksesta on hyötyä. Muuttuva lainsäädäntö ja uudistuvat työtavat edellyttävät jatkuvaa opiskelua ja osaamisen kehittämistä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.) Alholan (2010, 42) mukaan taloushallinnon alalla tarvitaan lisäksi liiketoimintaosaamista, liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtämistä sekä myynti- ja markkinointiosaamista. Tilannetaju, innostavuus, oppimiskyky ja mieleton asenne ovat tärkeitä henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Taloushallintoliiton (Taloushallintoliitto 2016) mukaan alalla tarvitaan seuraavia taitoja ja ominaisuuksia

- taloushallinnon opinnot ja työkokemus
- yleinen liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärrys
- asiakkaan liiketoiminnan ymmärrys
- markkinointi- ja myyntiosaaminen sekä asiakaspalvelutaidot
- tietotekniikan osaaminen taloushallinnon hoidossa
- kansainvälisyyteen liittyvä osaaminen: kielitaito, kulttuurierojen ymmärrys
- henkilökohtaiset ominaisuudet: tilannetaju, innostavuus, oppimiskyky, viestintätaidot, asenteet.

Taloushallinnon työtehtävissä vaaditaan teknisen osaamisen rinnalla yhä vahvemmin kykyä ymmärtää kokonaisuuksia ja liiketoiminnan luonnetta sekä erilaisia kommunikointitaitoja. Muita tärkeitä taitoja ovat ongelmienratkaisukyky ja tiimityötaidot. Lisäksi taloushallinnon työtehtävissä saatetaan tarvita vuorovaikutustaitoja, johtamiskykyä, teknologian soveltamiskykyä, objektiivisuutta ja innovatiivisuutta. (Järvenpää, Partanen & Tuomela 2003, 332–334.) Eskolan ja Mäntysaaren (2007, 9) mukaan edellä mainittujen lisäksi taloushallinnon työtehtävissä työskenteleviltä henkilöiltä vaaditaan vastuullisuutta, stressinsietokykyä sekä huolellisuutta.

Sisäisen laskentatoimen työtehtävissä työskentelevät controllerit toimivat nykyään johtoryhmän jäsenenä, neuvonantajana ja muutosagenttina. Heiltä odotetaan palvelusuuntau-

tuneisuutta, ja aktiivista, osallistuvaa otetta. Controllerilta täytyy löytyä myös ymmärrystä liiketoiminnasta, ongelmanratkaisu- ja suurien kokonaisuuksien hahmotuskykyä sekä innovatiivisuutta. Controllerin tulee olla ryhmätyö-, kommunikointi- ja kielitaitoinen. (Näsi 2006, 60–61.)

Myös rahoituksen ammattilainen on moniosaaja, jonka tulee hallita rahoitusosaamisen lisäksi monia muita osa-alueita. Rahoitusammattilaisen tulee ymmärtää mikrotaloustieteen perusteet, koska eri hinnoittelumallit rakentuvat mikrotaloustieteestä tutuille periaatteille. Toisaalta rahoitusammattilaisen tulee hallita myös kansantaloustieteen perusteet, koska korot ja valuutat perustuvat makrotaloudellisiin tekijöihin. Muun muassa rahoitusinstrumenttien hinnoittelu vaatii paljon tietämystä matematiikasta ja tilastotieteestä. Lisäksi rahoitusammattilaiselta edellytetään tietotekniikan sujuvaa käyttöä, jopa ohjelmointitaitojakin. Rahoitusammattilaisen tulee hallita myös viestinnän keinot esimerkiksi sijoitusviestinnän ja sisäisen raportoinnin takia. Myös lainsäädäntöä ja sopimustekniikoita tulee hallita työskennellessä monimutkaisten rahoitusinstrumenttien parissa. (Knüpfer & Puttonen 2012, 26–27.)

Taloushallinnon esimies- ja johtotehtävissä tarvitaan lisäksi muun muassa organisointi- ja johtamistaitoja sekä toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja kehittämistaitoja. Suuri osa esimiestyöstä liittyy päätöksien valmisteluun, päätöksentekoon, tiedottamiseen ja toimeenpanoon sekä valvontaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.)

Kanasen tutkimuksessa liiketoimintaosaamisen kompetensseista (2007, 31) selvitettiin tarvitaanko taloushallinnon työtehtävissä osaamista markkinoinnin, johtamisen, ulkomaankaupan, henkilöstöhallinnon, kielten ja kommunikoinnin osa-alueilta taloushallinnon eri osa-alueiden lisäksi. Tutkimuksen mukaan tärkeiksi osa-alueiksi nousivat johtamiseen ja henkilöstöhallintoon liittyvät osaamisalueet, kuten työsuhteasiat, palkka-asiat, sisäinen tiedottaminen ja lähiesimiestaidot, sekä kommunikointitaidot. Lisäksi kielistä nostettiin esille englannin osaaminen.

Edellisessä alaluvussa lueteltiin kirjanpitäjän ammatillisia osaamistarpeita. Lisäksi kirjapiitäjiltä vaaditaan useita yleisiä osaamistarpeita, joita ovat Rajander-Juustin (2013, 36) mukaan

- tarkkuus, järjestelmällisyys, huolellisuus, siisteys
- ryhmätyö- ja yhteistyötaito
- hallinnon atk-ohjelmien käyttötaito
- palveluhenkisyys
- oma-aloitteisuus, itsenäisen työote
- kokonaisuuksien hahmottaminen
- toiminnan ymmärtäminen

- kommunikointitaito
- ongelmienratkaisukyky
- vuorovaikutustaito
- johtamiskyky
- tekninen osaaminen, teknologian soveltamiskyky
- objektiivisuus
- innovatiivisuus.

3.4 Tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet

Tulevaisuudessa eri toimialojen rajat tulevat hämärtymään, jolloin liike-elämän palveluissa toimivalta henkilöstöltä edellytetään oman alan perusosaamisen ohella hyvin pitkälti samantapaisia taitoja: liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen, myyntiosaaminen, tietotekninen osaaminen, kansainvälisyyteen liittyvä osaaminen sekä persoonalliset ominaisuudet ja asennetekijät. Asennetekijöissä korostuu erityisesti tilannetaju, oppimis- ja uudistumiskyky, luovuus, kyky kannustaa muita, tiedon jakaminen ja sen avulla oman osaamisen kehittäminen. (Metsä-Tokila 2011, 37.)

Hyvin samankaltaisia osaamistarpeita kaikilla liiketalouden toimialoilla havaittiin Rajander-Juustin (2013,21) tekemässä selvityksessä. Selvityksen mukaan tulevaisuuden osaamistarpeita tulevat olemaan

- liiketoimintaosaaminen
- kansainvälisyysosaaminen, monikulttuurisuusvalmiudet, kielitaito ja kulttuurien ymmärrys
- teknologian osaaminen
- verkosto-osaaminen
- asiakaspalveluosaaminen
- muotoilu- ja design-osaaminen (tuote- ja palvelumuotoilu, design-ajattelu)
- loppukäyttäjän ja käyttökokemusten ymmärtäminen
- vastuullisen liiketoiminnan osaaminen (ympäristö, eettisyys).

Tilitoimistoalan tärkeimmät osaamisalueet tulevat olemaan Metsä-Tokilan (2011, 38) mukaan

- laskentaosaaminen
- kirjanpitoon liittyvien ohjelmien hallinta
- säädöspohjan tuntemus
- arviointikyky liittyen laskentatoimeen
- asiakasvalmiudet ja myyntihenkisyys
- neuvonta- ja konsultointitaidot
- kielitaito sekä toimialaosaaminen.

Laskentaosaamisen ohella keskeisempään asemaan ovat nousemassa tilitoimistoalalla asiakasvalmiudet, sosiaaliset taidot, myyntitaidot ja konsultointitaidot. Tulevaisuudessa myös osassa yrityksistä kansainvälistymiseen liittyvä osaaminen, kuten kielitaito, on tärkeää. (Metsä-Tokila 2011, 38.)

Tulevaisuudessa työnantajat eivät rekrytoi työntekijöitä vain muodollisen pätevyyden perusteella, vaan etsivät myös muuta osaamista. Työntekijän tulee olla joustava, innostuva, oma-aloitteinen, nopeasti muutokseen sopeutuva sekä hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettu joukkuepelaaja. Moniosaajat tulevat menestymään, ja yhä useammassa tehtävässä tarvitaan osaamista, jossa yhdistyy kahden tai useamman osa-alueen hyvä tuntemus tai kokemus. Esimerkiksi finanssialalla voidaan nähdä kaksoiskompetensseja, joissa erinomainen asiakaspalveluosaaminen yhdistyy monipuolisiin tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisvalmiuksiin. Tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan erityisesti T-mallin osaajia, jossa T-kirjaimen jalka tarkoittaa syvää substanssiosaamista ja T:n hattu viittaa kykyyn ymmärtää muita osaamisalueita ja innostua niistä. T-mallin ryhmiä on vaikea muodostaa vain syvää substanssiosaamista omaavista I-mallin osaajista ja tulevaisuuden koulutuksessa tulisikin panostaa T:n hatun kasvattamiseen. (Rajander-Juusti 2013, 21–24.)

Tulevaisuuden taloushallinnon ammattilaisen osaamistarpeita ovat kiteytetysti ainakin (Rajander-Juusti 2013, 35)

- vahva substanssiosaaminen (lait, sopimukset, ohjeet, menetelmät, järjestelmät jne.)
- kokonaisuusien hahmottaminen – prosessien sujuvuus
- kehittämishalu ja aloitteellisuus
- kommunikaatiotaidot
- ratkaisukeskeisyys
- motivaatio ja innostus.

Työelämän muuttuessa myös oppimisen tulee muuttua siten, että se ei enää voi keskittyä pelkästään aikaan ennen työuran aloittamista. Tulevaisuudessa korostuvat elinikäinen oppiminen ja koulutuksen keinot valmentaa muutokseen työuran varrella. (Rajander-Juusti 2013, 21.)

3.5 Osaamisen arviointi

Osaamisen arvioinnissa on tärkeää miettiä, mitä arvioidaan ja minkä takia. Usein osaamiskartoituksissa rajaudutaan hyvin kapeasti yksilön työssä tarvitsemiin substanssiosaamisiin, jotka muodostavat ammattitaidon ytimen. Osaamisen arvioinnissa olisi kuitenkin hyvä päästä laajempaan näkökulmaan, jossa eriteltäisiin lisäksi osaamisia, joiden varassa yksilöosaamiset tulevat hyödynnettyä lisäarvoksi työyhteisössä. (Viitala 2005, 155–156.)

Osaamisen mittaamisessa tulisi mitata toimintaa ja toiminnan taustalla olevaa osaamista. Arvioinneissa on keskeistä määrittää osaamista koskeva taso-olettamus. Osaamisen arvioinneissa voidaan kuvata erilaisia tasoja monella tavalla. Usein kuitenkin käytetään verbalisia kuvauksia, kun kuvauksen kohteena on laaja ammattitaitoalue. Numeroitakin voidaan käyttää, jos niiden sisällöt kuvataan selvästi ja konkreettisin esimerkein. Osaamisen

tasoja voidaan arvioida verbaalisilla luokittelulla, joita ovat esimerkiksi (Viitala 2005, 156–158)

- tyydyttävä/aloitteleva – hyvä – kiitettävä
- harjaantuva – osaava – erittäin hyvin hallitseva
- tietää – ymmärtää – pystyy soveltamaan – pystyy analysoimaan – pystyy yhdistämään – pystyy arvioimaan – pystyy kyseenalaistamaan
- aloittelija – kehittynyt aloittelija – pätevä suoriutuja – etevä tekijä – asiantuntija.

Yksilön henkilökohtaiset tiedot ja taidot voidaan hyödyntää työssä yleensä vain, jos hänen asenteensa on myönteinen. Yksilöosaamisen arvioinnin tulisikin kattaa kaikki nämä osa-alueet: tiedot, taidot ja asenne. Tämä tarkoittaa myös sosiaalisten prosessien ottamista tarkastelun kohteeksi eli yksilön kyvykkyyttä toimia yksin, ryhmässä ryhmän jäsenenä ja johtajana. Esimiehen osallistuminen osaamisen arviointiin on tärkeää. Esimies on riittävän lähellä ja sisällä yksilötason tehtäväkentässä. (Viitala 2005, 160–161.)

3.6 Yhteenveto taloushallinto-osaamisesta

Tässä opinnäytetyössä taloushallinto-osaaminen määritellään muodostuvan alalla tarvittavista tiedoista, taidoista, asenteista ja valmiuksista, joita voidaan kuvata myös termillä taloushallinnon ammattitaito. Opinnäytetyössä alalla tarvittavat tiedot nimetään taloushallinnon ydinosaamiseksi. Taloushallinnon ydinosaaminen opitaan etenkin koulutuksen kautta. Taulukon 2 avulla vedetään yhteen kirjallisuuden perusteella muodostettu käsitys taloushallinnon ydinosaamistarpeista tänä päivänä ja tulevaisuudessa. Osaaminen on luokiteltu taloushallinnon perustehtävien, sisäisen laskentatoimen, ulkoisen laskentatoimen ja rahoituksen, sekä näissä kaikissa osa-alueissa tarvittavan yleisen taloushallinnon mukaan.

Taloushallinto-osaamisen muut osa-alueet eli taidot, asenteet ja valmiudet määritellään tässä tutkimuksessa henkilökohtaisiksi muiksi osaamisiksi ja ominaisuuksiksi. Taulukon 3 avulla vedetään yhteen kirjallisuuden perusteella muodostettu käsitys henkilökohtaisista muista osaamisista ja ominaisuuksista, jotka saattavat olla hyödyllisiä taloushallinnon työtehtävissä.

Taulukko 2. Yhteenvedo taloushallinnon ydinosaamisesta

Taloushallinnon ydinosaaminen	
Ulkoisen laskentatoimi	Rahoitus
Arvonlisäverotus	Maksuliikenne ja kassanhallinta
Kansainväliset tilinpäätösstandardit	Käyttöpääoman hallinta
Konsernilaskenta ja -tilinpäätös	Rahan riittävyyden ennustaminen
Käyttöomaisuuskirjanpito	Likviditeetin suunnittelu
Matka- ja kululaskujen käsittely	Pääomarakenteen suunnittelu
Myyntilaskujen käsittely	Rahoitusyhtiöiden tarjoamat rahoitusratkaisut
Ostolaskujen käsittely	Rahoituksen kustannukset
Palkkakirjanpito	Rahoitusriskien hallinta
Sisäinen valvonta	Luottokelpoisuuden arviointi
Tilinpäätöksen laatiminen	Arvopaperimarkkinoiden toiminta
Tilintarkastus	Sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin
Viranomaisilmoitukset	Johdannaisinstrumentit
Yrityskauppaosaaminen	Konsernirahoitus
Yritysverotus	Taloushallinnon yleinen osaaminen
Sisäinen laskentatoimi	Juridinen osaaminen
Budjetointi	Projektijohtaminen
Hinnoittelu	Raporttien analysoiminen
Investointilaskenta	Raporttien laatiminen
Kustannuslaskenta	Sähköinen taloushallinto
Strateginen laskentatoimi	Taloushallinnon erillisjärjestelmät
Taloustiedon analysoiminen	Toimialaosaaminen
Taloustoimintojen johtaminen	Toiminnanohjausjärjestelmät
Tulosityksikkölaskenta	Työehtosopimuksen tuntemus
Yrityksen ympäristölaskentatoimi	

Taulukko 3. Yhteenvedo taloushallinnon ydinosaamista tukevista henkilökohtaisista ominaisuuksista, taidoista ja osaamisalueista

Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet	
Henkilökohtaiset ominaisuudet	Taloushallintoa tukevat muut taidot ja osaamisalueet
Huolellisuus ja tarkkuus	Henkilöstöhallinto
Innovatiivisuus	Johtamistaidot
Joustavuus	Kielitaito ja kulttuurien tuntemus
Motivaatio ja innostus	Liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen
Objektiivisuus	Liiketoimintaosaaminen
Oma-aloitteisuus	Myynti- ja markkinointitaidot
Oppimiskyky	Ongelmanratkaisukyky
Stressinsietokyky	Organisointitaidot
Tilannetaju	Suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky
Vastuullisuus	Tietotekninen osaaminen
Vuorovaikutustaidot	Verkosto-osaaminen
Asiakaspalvelutaidot	
Esiintymistaidot	
Kommunikointitaidot	
Neuvonta- ja konsultointitaidot	
Neuvottelutaidot	
Tiimityötaidot	

4 Suurten organisaatioiden näkemykset ja odotukset tradenomien taloushallinto-osaamisesta

Tässä luvussa kuvataan opinnäytetyön kohde, tavoite ja ongelmat, esitellään tiedonkeruu-tapa sekä käytetyt tutkimus- ja analysointimenetelmät. Tämän luvun suurimman osa-alueen muodostavat tutkimuksen tulokset, joilla pyritään saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiin.

4.1 Tutkimuksen kohde, tavoite ja ongelmat

Tutkimuksen kohteena olivat suuret, yli 250 henkilöä työllistävät organisaatiot. Organisaatioiden yhteystiedot hankittiin Bisnode Selectorin kautta Bisnode-yritysrekisteristä. Tutkimukseen otettiin mukaan organisaatiot Suomen kaikista maakunnista, kaikilta toimialoilta sekä kaikista yhtiömuodoista. Yhtiömuotoja olivat osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset, seurakunnat, kuntayhtymät, osuuskunnat, kommandiittiyhtiöt sekä kunnan ja valtion toimipaikat. Organisaation liikevaihtoon ei tehty rajoituksia ja mukaan otettiin organisaatiot, joiden talouspäättäjien sähköpostiosoitteet olivat saatavilla. Näillä rajoituksilla saatiin 845 talouspäättäjän yhteystiedot, joille kysely toimitettiin sähköpostitse.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää suurten organisaatioiden näkökulmaa työnantajana tradenomien taloushallinto-osaamisesta ja osaamistarpeista. Kyselylomakkeen avulla pyrittiin saamaan vastaukset seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaiseksi suuret organisaatiot arvioivat tradenomien taloushallinto-osaamisen – mikä osaamisessa on hyvää ja missä olisi kehitettävää?
2. Mitä taloushallinnon ydinosaamisalueita tradenomien olisi tärkeä hallita?
3. Millaisia taloushallinto-osaamista tukevia, henkilökohtaisia muita osaamia ja ominaisuuksia suuret organisaatiot pitävät tärkeinä?
4. Millaisia näkemyksiä suurilla organisaatioilla on tulevaisuuden osaamistarpeista ja koulutuksen kehittämistarpeista?
5. Miten taloushallinto on toteutettu suurissa organisaatioissa ja miten se tullaan toteuttamaan lähitulevaisuudessa?

4.2 Tutkimusmenetelmät ja tiedonkeruu

Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Kvantitatiivinen tutkimusote valittiin, koska tutkimuksen avulla haluttiin kerätä yleistettävissä olevaa tietoa suurelta tutkimusjoukolta. Tutkimus on kokonaistutkimus, joka on muodostettu Bisnode Selectorin yritysrekisteristä tietyin rajoituksin. Kyselylomake tehtiin Webropol-työkalulla. Kvantitatiivi-

sen kyselylomakkeen suunnittelu edellyttää tutkittavan ilmiön ja siihen liittyvien teorioiden ymmärtämistä (Kananen 2015, 197). Kyselylomakkeen kysymykset suunniteltiin vasta, kun aiheeseen liittyvään teorialatettiin oli perehdytty ja valtaosa teoriaosioista kirjoitettu. Koska lomakkeen laatija ei itse aina huomaa omia kirjoitus- ja asiavirheitään, kannattaa lomake testauttaa ulkopuolisella (Kananen 2015, 204). Kyselylomakkeen suunnittelun aikana saatiin palautetta kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien opettajalta. Kyselylomake lähetettiin lisäksi sähköpostitse viiden Haaga-Helian laskentatoimen ja rahoituksen opettajan esitettäväksi. Kaksi laskentatoimen opettajaa antoi kyselylomakkeesta palautetta. Tämän jälkeen pyydettiin vielä rahoituksen opettajalta kommentteja rahoitusta koskevaan kysymykseen. Näiden kommenttien pohjalta kyselylomake muokattiin lopulliseen muotoonsa (liite 1).

Kyselylomake sisältää niin strukturoituja kuin avoimiakin kysymyksiä, jotta tutkittavasta asiasta saataisiin mahdollisimman monipuolisesti tietoa. Avoimia kysymyksiä haluttiin sisällyttää kyselyyn, koska niiden avulla saatetaan saada tutkimuksen kannalta tärkeää tietoa, joka voisi muuten jäädä kokonaan havaitsematta. Lisäksi avoimet kysymykset soveltuvat osaan kysymyksistä paremmin, esimerkiksi tilanteissa joissa vaihtoehtoja ei haluta tai voida luetella. (Vehkalahti 2014, 25.)

Kutsu tutkimukseen osallistumiseen (liite 2) ja linkki kyselylomakkeeseen lähetettiin 845 talouspäättäjälle sähköpostitse. Ainoastaan yksi sähköpostiviesti ei mennyt perille. Talouspäättäjät olivat taloushallinnon johto- ja esimiesasemassa toimivia henkilöitä. Kyselylomaketta kehoitettiin välittämään organisaation sisällä muidenkin taloushallinnon esimiesasemassa toimivien henkilöiden täytettäväksi. Kyselyyn vastaamisaikaa annettiin aluksi kaksi viikkoa. Verkkokyselyissä vastausrytmi on hyvin lyhyt ja suurin osa vastauksista tulee kolmen päivän aikana. Karhukirje kannattaa lähettää viimeistään viikon kuluttua kyselykutsun lähettämisestä. (Kananen 2015, 281.) Muistutuskirje (liite 3) lähetettiin noin viikon kuluttua ensimmäisen sähköpostiviestin lähettämisestä. Kyselyyn oli kertynyt 61 vastausta vastausajan päättyessä. Kyselyyn vastaamisaikaa päätettiin jatkaa vielä viikolla ja lähetettiin toinen muistutuskirje (liite 4). Lopulta kyselyyn vastasi 82 talouspäättäjää eli kyselyn vastausprosentti oli 9,7 %. Tämä on tyypillinen vastausprosentti sähköpostikyselyihin, sillä niiden vastausprosentti jää yleensä noin 10 %:iin (Kananen 2015, 208).

4.3 Käytetyt analysointimenetelmät

Tutkimuksen kohderyhmän eli perusjoukon muodostavat organisaatioiden talouspäättäjät, joille kyselytutkimus lähetettiin. Kyseessä on kokonaistutkimus, koska kohderyhmän kaikki havaintoyksiköt otettiin mukaan tutkimukseen (Kananen 2015, 266–267).

Aineistoa analysoitiin aluksi aineistoa kuvaavilla menetelmillä. Kyselyn vastausten yhteenvedot laadittiin Webropolilla, josta ne ladattiin Excel-tiedostoksi. Strukturoitujen kysymysten jakaumat saadaan Webropolista Exceliin suoraan taulukkoina tai kuvioina, mutta usein niitä on tarpeen muokata sopivammaksi esitystavaksi (Heikkilä 2014, 70). Excelissä vastauksien jakaumia havainnollistettiin piirtämällä niistä palkkikaavioita, sekä Likert-asteikollisista kysymyksistä pinottuja suhteellisia palkkikaavioita. Avoimia kysymyksiä voidaan analysoida Webropolin Text Mining-toiminnolla (Heikkilä 2014, 70). Avoimia kysymyksiä analysoitiin Webropolissa muodostamalla ryhmiä samaan asiakokonaisuuteen kuuluvista sanoista. Webropol antaa automaattisesti erilaisia kuvioita ryhmien vastausjakaumista (Heikkilä 2014, 70). Kuvioiksi valittiin piirakkakuviot, jotka ladattiin Word-tiedostoksi ja kopioitiin opinnäytetyöhön. Aineistoa kuvaavat menetelmät muodostavat tulosten keskeisimmän osion, koska niiden avulla saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin.

Aineistoa haluttiin analysoida monipuolisesti, joten aineiston kuvaamisen lisäksi tehtiin ristiintaulukointia ja muutamia parametrittomia testejä. Ristiintaulukoimalla mitattiin eri taustatietojen välistä riippuvuutta ja taustatietojen ja joidenkin kysymysten välistä riippuvuutta. Ristiintaulukointi tehtiin pelkistetyn ristiintaulukoinnin avulla, jossa esitettiin havaitut frekvenssit ja niiden prosentit. Taulukosta voidaan etsiä riippuvuuksia tai säännönmukaisuuksia. Tulkinta tehdään aina prosenttiluvuista. (Kananen 2011, 79.)

Tämän lisäksi aineistoa on analysoitu käyttämällä parametrittomia testejä. Tilastollisten testien avulla tutkitaan, voiko otoksesta saatuja tuloksia yleistää koskemaan koko perusjoukkoa. Tämän tutkimuksen tavoitteena on kuvata ilmiötä, jolloin testauksessa ei tarvita hypoteeseja. Riippuvuuksia ja eroja koskevat johtopäätökset perustuvat kuitenkin tilastollisiin testeihin. Voidaan myös kyseenalaistaa onko testaus ylipäättään kokonaistutkimuksessa mielekästä, koska kokonaistutkimus käsittää koko perusjoukon. Jos koko perusjoukko tutkitaan, saadut tulokset koskevat koko tutkittavaa joukkoa. Kokonaistutkimuksessa testaaminen voidaan nähdä turhaksi, koska kaikki pienetkin havaitut erot ovat todellisia. Testaamalla voidaan kuitenkin selvittää ovatko havaitut erot satunnaisia vai systemaattisia ja arvioida havaittujen erojen suurusluokkaa. Näin ollen voidaan nähdä, että testaamisella on paikkansa myös kokonaistutkimuksessa. (Heikkilä 2014, 180–181.)

Parametrittomilla testausmenetelmillä joudutaan tekemään vähemmän oletuksia kuin parametrisissa menetelmissä, joissa aineiston oletetaan noudattavan tiettyä jakaumaa, havaintojen määrän tulee olla riittävä, otoksen tulee olla satunnainen ja mittauksessa tulee käyttää vähintään välimatkatasoista asteikkoa (Metsämuuronen 2004, 9). Testit tehtiin

SPSS-ohjelman avulla. Testeinä käytettiin Kruskal-Wallis testin ja Spearmanin järjestyskorrelaatiokerrointa, jotka antavat testin tuloksena p-arvon. P-arvo tarkoittaa testisuureen todennäköisyyttä omassa jakaumassaan. P-arvolle valitaan merkitsevyytystaso, joka tarkoittaa etukäteen asetettua todennäköisyytystasoa, jonka ilmoittamalla riskitasolla voimme hylätä nollahypoteesin. (Metsämuuronen 2004, 7–8.) Kyselytutkimusten testausasetelmissa voidaan yleensä pitää riittävänä todisteena nollahypoteesia vastaan noin 0,05:n suuruisia p-arvoja, jota käytetään tässäkin opinnäytetyössä. Tämä tarkoittaa viiden prosentin riskiä tehdä päätelyssä väärä johtopäätös eli hylätä paikkansa pitävä nollahypoteesi. (Vehkalahti 2014, 88.)

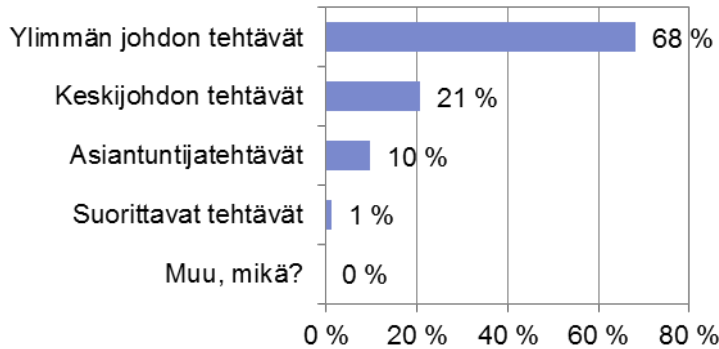
Kruskal-Wallis testin avulla voidaan verrata useamman ryhmän keskiarvoja toisiinsa ja tutkia, onko usean riippumattoman ryhmän keskiarvojen tai mediaanien välillä eroja. Testi on parametriton, mutta siinä oletetaan, että havainnot ovat satunnainen otos ryhmien populaatiosta, havainnot ovat toisistaan riippumattomia, vastemuuttuja on jatkuva ja muuttujat ovat vähintään järjestysasteikollisia. (Metsämuuronen 2004, 194–195.) Jos nollahypoteesi kumoutuu testin mukaan, ryhmien keskiarvot poikkeavat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi. Testin avulla ei saada selville mitkä ryhmät poikkeavat toisistaan. Tämä testataan post hoc -testeillä. (Metsämuuronen 2004, 197.) Syitä ryhmien välisille eroille selvitetään laskemalla ryhmien keskiarvot SPSS-ohjelmalla ja vertaamalla keskiarvoja toisiinsa.

Järjestyskorrelaatiokerrointa avulla voidaan mitata yhteyttä kahden muuttujan välillä. Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin soveltuu järjestysasteikollisille muuttujille. (Metsämuuronen 2004, 217.) Testin tuloksena saadaan p-arvo, jonka ollessa suurempi kuin 0,05, todetaan, että järjestyskorrelaatiokerroin ei poikkea nolasta tilastollisesti merkitsevästi eli kahden muuttujan välillä ei ole yhteyttä (Metsämuuronen 2004, 237). Järjestyskorrelaatiokerroin mittaa sitä, kuinka samanlainen havaintojen järjestys on kahdella muuttujalla. Sen arvo vaihtelee -1 ja 1 välillä. (Nummenmaa 2009, 283.) Lähellä -1:tä olevat korrelaatiokerroin arvot merkitsevät voimakasta negatiivista yhteyttä eli toisen muuttujan arvojen kasvaessa toisen muuttujan arvot pienenevät. Lähellä +1:tä olevat korrelaatiokerroin arvot tarkoittavat voimakasta positiivista yhteyttä, eli toisen muuttujan arvojen kasvaessa myös toisen muuttujan arvot kasvavat. Jos korrelaatiokerroin arvo on lähellä nollaa, muuttujien välillä ei ole havaittavissa lineaarista yhteyttä. (Nummenmaa 2009, 280.) Karkeasti voidaan sanoa, että korrelaatiokerroin ollessa alle 0,3, ei riippuvuudella ole yleensä käytännön merkitystä, vaikka riippuvuus olisikin p-arvon mukaan tilastollisesti merkitsevä (Heikkilä 2014, 195). Tässä opinnäytetyössä riippuvuutta pidettiin ainakin kohtalaisena, jos korrelaatiokerroin oli suurempi tai yhtä suuri kuin 0,3 tai pienempi tai yhtä suuri kuin -0,3.

4.4 Vastaajien taustatiedot

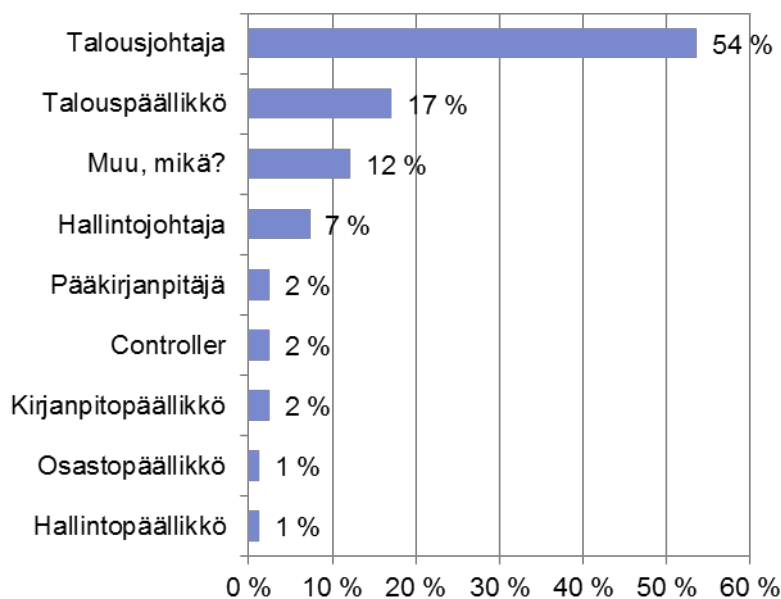
Tulosten esittely aloitetaan kuvailemalla aluksi kyselyyn osallistuneiden talouspäättäjien ja heidän organisaatioiden taustatietoja, jotta lukijalle muodostuu käsitys tutkimusaineistosta.

Valtaosa (89 %) tutkimukseen osallistuneista talouspäättäjistä toimii johtotehtävissä (kuvio 5). Tutkimukseen osallistui myös muutamia asiantuntija- ja suorittavissa tehtävissä työskenteleviä taloushallinnon ammattilaisia.

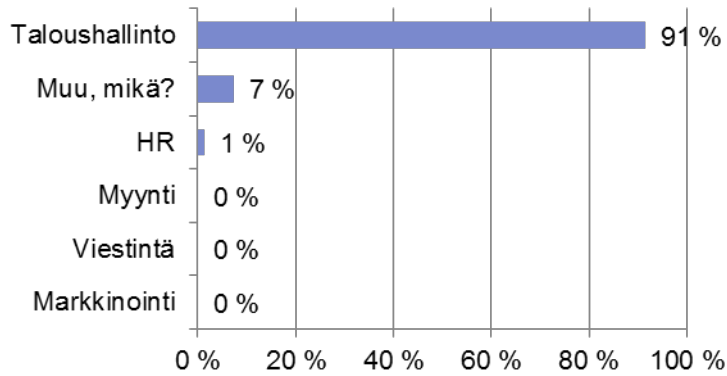
Kuvio 5. Kyselyyn vastaajan asema organisaatiossa (n=82)

Taluspäättäjissä on eniten (71 %) talousjohtajia tai -päälliköitä (kuvio 6). Kyselyyn vastasi myös hallintojohtajia, pääkirjanpitäjiä, controllereita, kirjanpitopäälliköitä, osastopäälliköitä, hallintopäälliköitä, talous- ja hallintojohtajia, talousasiantuntijaa, business controller, kaupunginkamreeri, talous- ja rahoitusjohtaja, taloussuunnittelupäällikkö, talouspalvelujen johtaja, talous- ja henkilöstöjohtaja sekä talous- ja henkilöstöpäällikkö.

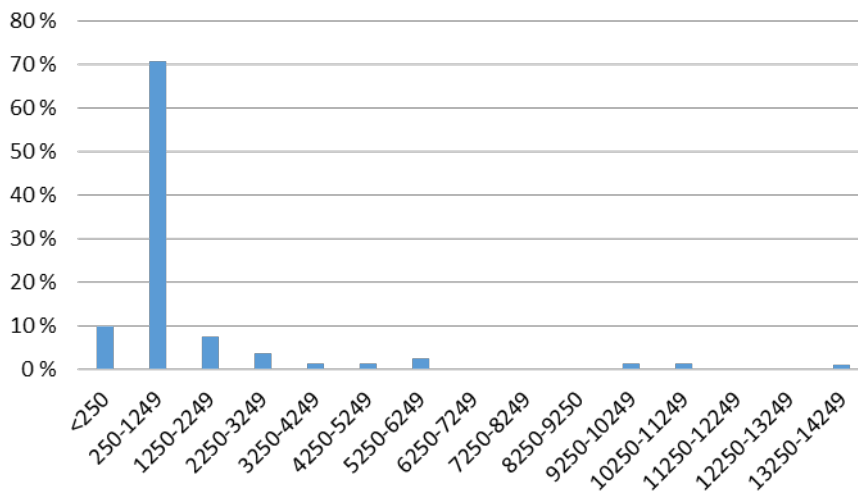
Kuvio 6. Kyselyyn vastaajan ammattinimike (n=82)

Suurin osa (91 %) kyselyyn vastanneista talouspäättäjistä työskentelee taloushallinnon työtehtävissä (kuvio 7). Vastaaajissa on myös henkilöstöhallinnossa, yleisjohdossa, talous-, henkilöstö- ja hallinnossa, talous- ja henkilöstöhallinnossa, hallinnossa, talous-, kiinteistö- ja sisäisessä palvelussa sekä yleishallinnossa työskenteleviä talouspäättäjiä.

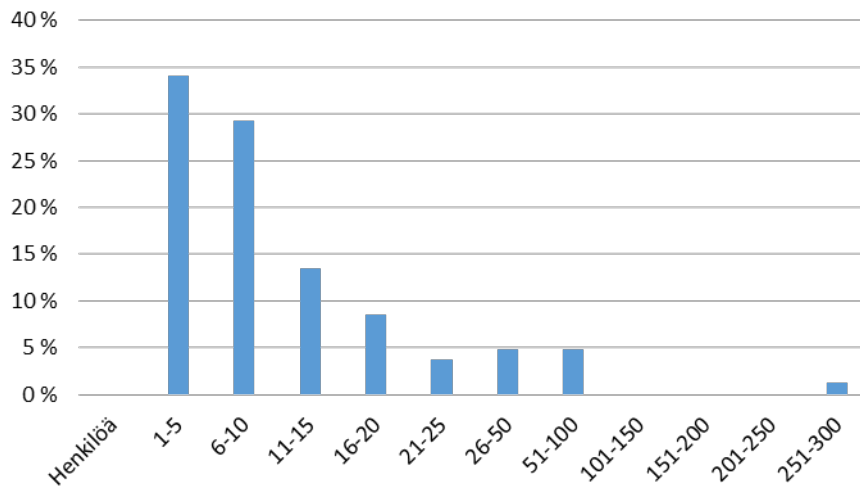
Kuvio 7. Kyselyyn vastaajan työtehtäväalue (n=82)

Kyselyyn vastanneista organisaatioista valtaosan (71 %) henkilöstömäärä oli 250–1249 henkilöä (kuvio 8). Kyselyyn vastanneista talouspäättäjistä kahdeksan työskenteli organisaatioissa, jotka työllistivät alle 250 henkilöä, vaikka tutkimukseen otettiin Bisnode Selectorin mukaan ainoastaan yli 250 henkilöä työllistävät yritykset.

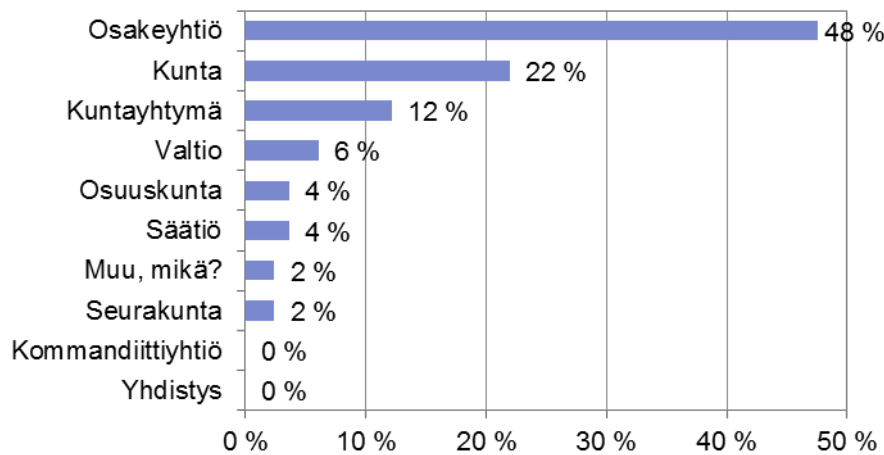
Kuvio 8. Organisaatioiden henkilöstömäärä (n=82)

Organisaatioista kolmannes (34 %) työllisti taloushallinnossa alle viisi henkilöä ja kolmannes (29 %) 6-10 henkilöä. Suurimmassa osassa (85 %) organisaatioista taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä oli alle 20 henkilöä. (Kuvio 9.)

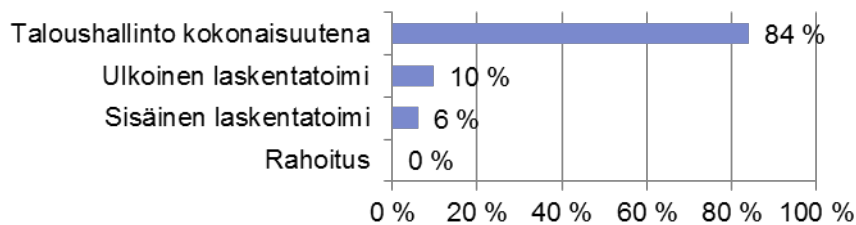
Kuvio 9. Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä (n=82)

Tutkimukseen osallistuneista talouspäättäjistä suurin osa (88 %) työskentelee osakeyhtiössä tai julkisella sektorilla (kuvio 10). Kyselyyn vastanneista talouspäättäjistä pieni osa työskentelee myös osuuskunnissa, säätiöissä, seurakunnissa, liikelaitoskuntayhtymässä ja erillishallinnollisessa valtion laitoksessa. Talouspäättäjistä kukaan ei työskennellyt yhdistyksessä eikä kommandiittiyhtiössä. Aineiston analyysiin otettiin mukaan vain yleisimmät yhtiömuodot, osakeyhtiö, kunta, kuntayhtymä ja valtio, koska muiden yhtiömuotojen ei koeta pienen vastaajamäärän takia edustavan tarpeeksi hyvin ryhmäänsä.

Kuvio 10. Organisaation yhtiömuoto (n=82)

Talouspäättäjiä pyydettiin valitsemaan yksi näkökulma, josta he arvioivat tradenomien taloushallinto-osaamista kyselyssä. Eniten (84 %) vastattiin koko taloushallinnon näkökulmasta (kuvio 11).

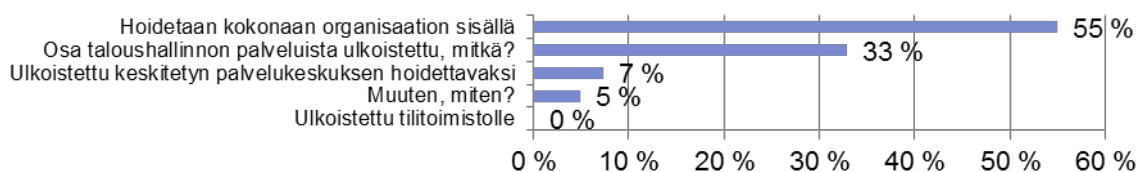

Kuvio 11. Näkökulma, josta talouhallinto-osaamista arvioitiin kyselyssä (n=82)

4.5 Talouhallinnon järjestäminen suurissa organisaatioissa

Tutkimuksen viides tutkimuskysymys oli, miten talouhallinto on toteutettu suurissa organisaatioissa ja miten se tullaan toteuttamaan lähitulevaisuudessa. Tässä alaluvussa käsitellään tämän tutkimuskysymyksen ensimmäistä osiota, miten talouhallinto on toteutettu tutkimukseen osallistuneissa organisaatioissa tällä hetkellä.

Organisaatioista hieman yli puolet (55 %) hoitaa talouhallinnon kokonaan organisaation sisällä ja hieman alle puolet on ulkoistanut talouhallinnon palvelujaan (kuvio 12). Organisaatiot olivat ulkoistaneet etenkin ulkoisen laskentatoimen toimintoja: kirjanpidon, reskontrat sekä palkanlaskennan tai koko palkkahallinnon (liite 5). Lisäksi muutama organisaatioista oli ulkoistanut perinnän, ostolaskut, laskujen skannauksen, pääkirjanpidon, maksuliikenteen, koko ulkoisen laskentatoimen, ulkomaisen tytäryhtiön kirjanpidon tai osan kirjanpidosta sekä talouhallinnon ohjelmistot tai järjestelmät. Yksittäisinä ulkoistamisen kohteena mainittiin käyttöomaisuuden hallinta, tilinpäätös, kassaseuranta, laskujen tarkastus, osa myyntilaskutuksesta, kuntaprolle ja uudet ostetut yhtiöt siirtymäjakson ajan ulkoistettuna.

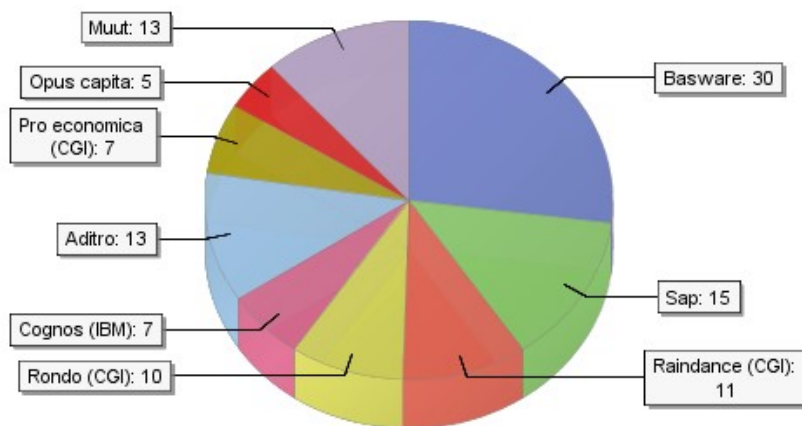
Kuvio 12. Talouhallinnon järjestämistapa organisaatioissa (n=82)

Organisaatioista 5 % oli järjestänyt talouhallintonsa jotenkin muuten kuin valmiiksi esitettyjen vaihtoehtojen mukaan (kuvio 12). Yksi organisaatioista on ulkoistanut muun muassa kirjanpidon, tilinpäätöksen, reskontrat ja perinnän palvelukeskuksen hoidettavaksi, ja sisäinen laskentatoimi ja osa laskujen käsittelystä hoidettiin organisaation sisällä. Yhdessä organisaatioista talouhallinto hoidettiin kokonaan itse ja lisäksi toimittiin toisen yhtiön palvelukeskuksena. Yhdessä organisaatioista talouhallinto hoidetaan tällä hetkellä kokonaan organisaation sisällä, mutta talouhallinto ollaan kirkkolain määräyksellä ulkoista-

massa palvelukeskukseen. Yksi organisaatioista on ulkoistanut taloushallinnon keskitetyn konsernin sisäisen palvelukeskuksen hoidettavaksi. (Liite 5.)

Taloushallinnon järjestäminen organisaatioissa vaihteli hieman yhtiömuodoittain (liite 6). Erityisesti kunnalla hoidetaan taloushallinto organisaation sisällä (72 %) ja erityisesti valtio on ulkoistanut osan taloushallinnon palveluistaan (40 %). Organisaatiot, jotka olivat ulkoistaneet taloushallinnon keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi, olivat keskimäärin hieman suurempia, ja osan taloushallinnon palveluista ulkoistaneet keskimäärin hieman pienempiä kuin taloushallinnon kokonaan organisaation sisällä hoitavat yritykset (liite 7).

Organisaatioiden yleisimmin käyttämiä taloushallinnon tietojärjestelmiä olivat Basware, Sap, Aditro sekä CGI:n Raindance ja Rondo (kuvio 13). Lisäksi melko yleisesti käytettyjä tietojärjestelmiä olivat IBM:n Cognos, CGI:n Pro Economica ja Opus Capita. Kaikki vastauksissa esiintyneet taloushallinnon tietojärjestelmät ovat nähtävissä liitteessä 8.

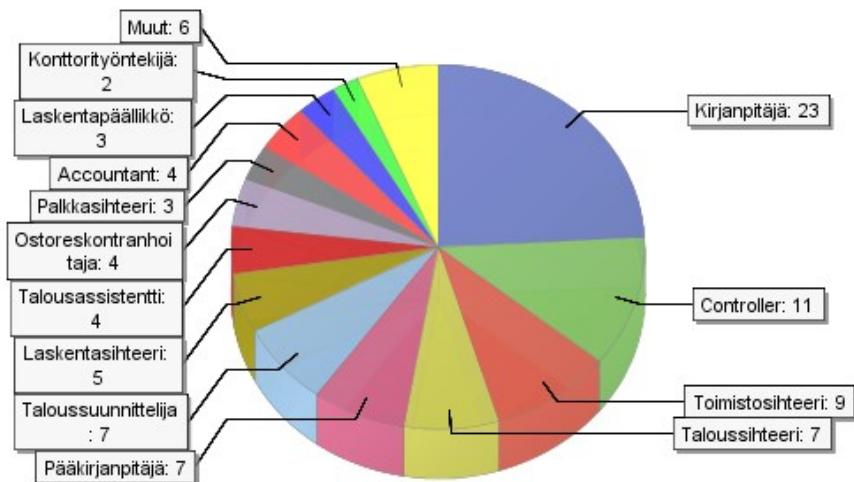
Kuvio 13. Kyselyyn vastanneiden organisaatioiden käyttämiä taloushallinnon tietojärjestelmiä (n=78)

4.6 Tradenomien vahvuudet ja kehittämisen kohteet taloushallinto-osaamisessa

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, millaiseksi suuret organisaatiot arvioivat tradenomien taloushallinto-osaamisen – mikä osaamisessa on hyvää ja missä olisi kehitettävää. Tähän kysymykseen pyritään saamaan vastaus tässä aluvussa.

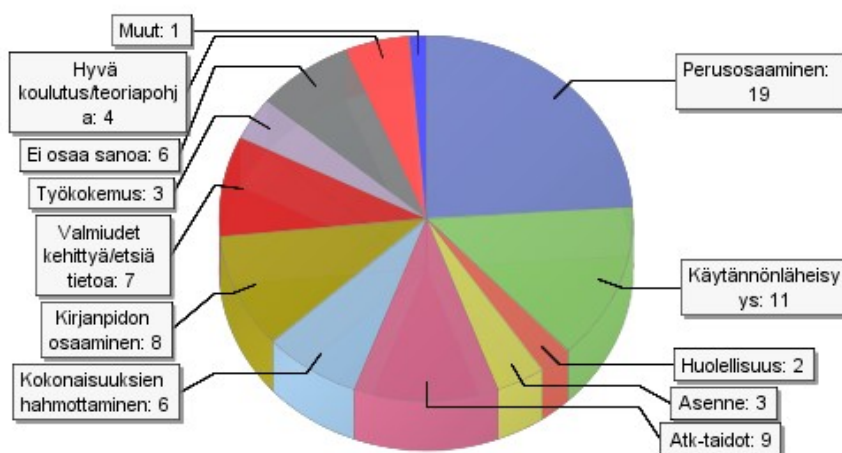
Taluspäätäjistä 72 %:n alaisena työskentelee tai on työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä (liite 9). Valtion organisaatioissa taluspäätäjän alaisena oli työskennellyt hieman harvemmin tradenomeja kuin muissa yleisimmissä yhtiömuodoissa (liite 6). Tradenomeja työskentelee hyvin monenlaisilla nimikkeillä (kuvio 14). Yleisimpiä nimik-

keitä olivat kirjanpitäjä, controller, toimistosihteeri, taloussihteeri, pääkirjanpitäjä, taloussuunnittelija, laskentasihteeri ja talousassistentti. Kaikki vastauksissa esiintyneet nimikkeet ovat nähtävissä liitteessä 9.

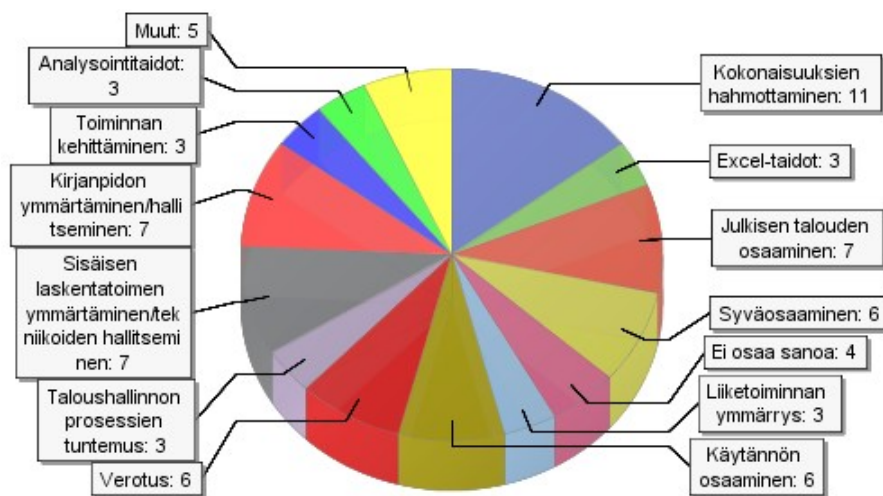
Kuvio 14. Tradenomien yleisimmät ammattinimikkeet taloushallinnon työtehtävissä (n=58)

Tradenomien esimiehinä toimineita talouspäättäjiä pyydettiin arvioimaan, mitä vahvuuksia tradenomeilla on taloushallinnon työntekijöinä ja mitä kehitettävää tradenomien taloushallinto-osaamisessa on kahden avoimen kysymyksen avulla. Tradenomien vahvuutena taloushallinnon työntekijöinä pidettiin erityisesti taloushallinnon perusosaamista, käytännönläheistä työtettä, atk-taitoja, kirjanpidon osaamista, valmiuksia kehittyä työssä ja etsiä tietoa sekä kokonaisuuksien hahmottamiskykyä (kuvio 15). Lisäksi muutama vastaaja mainitsi tradenomien hyvän asenteen tai motivaation, huolellisuuden, sopivan teoriapohjan hallitsemisen sekä työkokemuksen alalta.

Kuvio 15. Tradenomien vahvuudet taloushallinnon työntekijöinä (n=56)

Vaikka tradenomien kirjanpito-osaamista pidettiin hyvänä, vastauksissa toivottiin, että kirjanpidon eri osa-alueet hallittaisiin ja ymmärrettäisiin vielä paremmin. Lisäksi taluspäätäjien mielestä tradenomien taloushallinto-osaamisessa olisi kehitettävää erityisesti kokonaisuuksien hahmottamisessa, sisäisen laskentatoimen eri osa-alueiden ja tekniikoiden hallitsemisessa ja ymmärtämisessä, julkisen sektorin taloushallinnon osaamisessa, käytännön ja toisaalta syvällisemmän taloushallinnon hallitsemisessa sekä verotus- ja erityisesti arvonlisäverotusosaamisessa (kuvio 16). Lisäksi tradenomeilta toivottiin parempia analysointitaitoja, taloushallinnon prosessien tuntemusta, tietoteknistä osaamista, Excel-taitoja, liiketoiminnan ymmärrystä sekä kykyä kehittää toimintaa. Kaikki vastauksissa esiintyneet tradenomien taloushallinto-osaamisen vahvuudet ja kehittämisen kohteet löytyvät liitteestä 10.

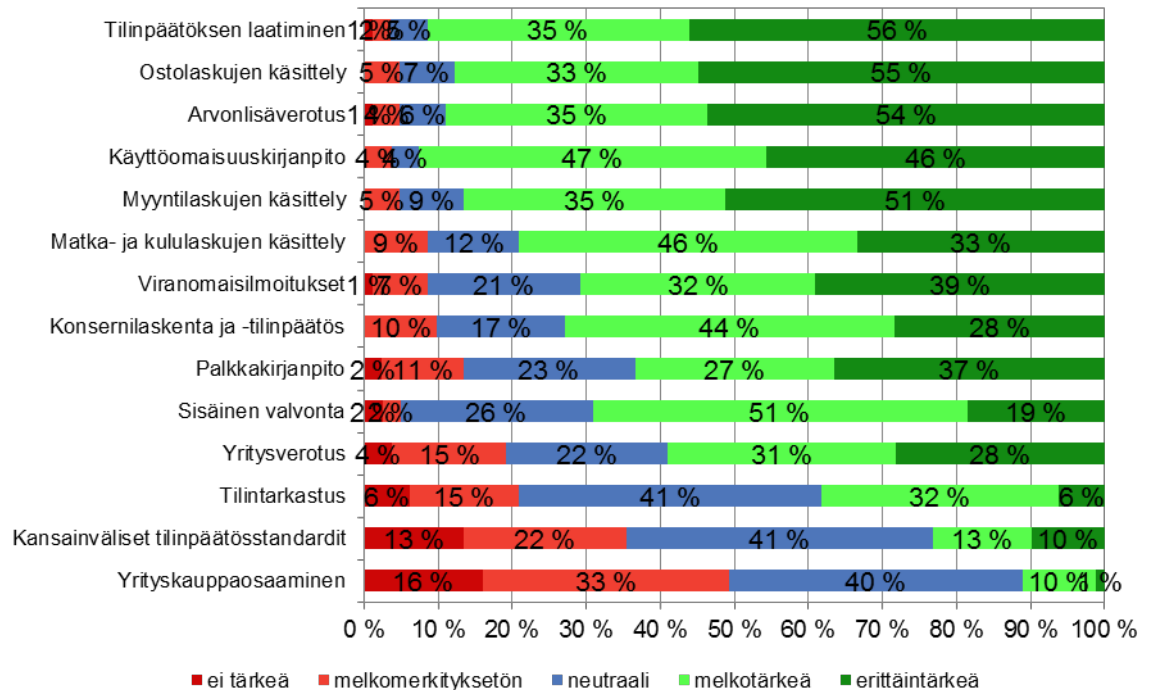
Kuvio 16. Kehitettävää tradenomien taloushallinto-osaamisessa (n=55)

4.7 Odotukset taloushallinnon ydinosaamisiin

Toinen tutkimuskysymys oli, mitä taloushallinnon ydinosaamisalueita tradenomien olisi tärkeä hallita. Tähän kysymykseen pyritään saamaan vastaus tässä alaluvussa.

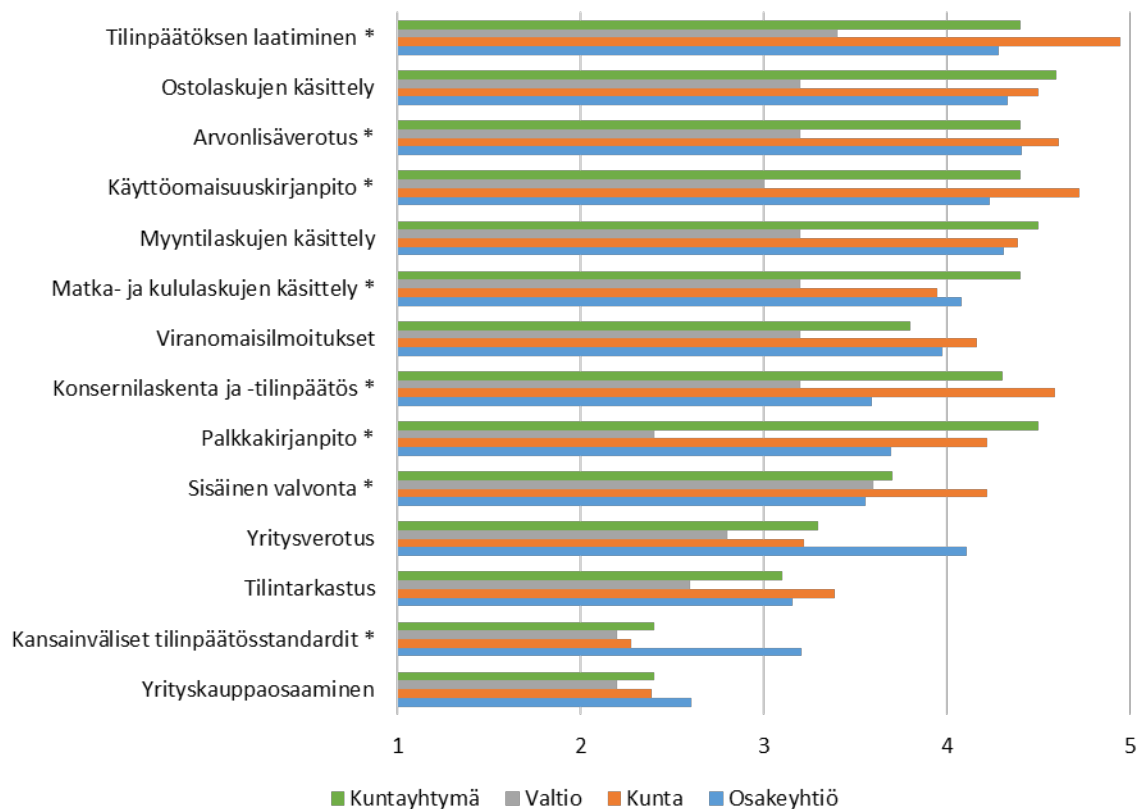
Taluspäätäjää pyydettiin arvioimaan laskentatoimen, rahoituksen ja yleisten taloushallinnon osa-alueiden tärkeyttä taloushallinnon työtehtävissä. Ulkoisen laskentatoimen osa-alueista hyvin moni koettiin melko tai erittäin tärkeäksi (kuvio 17). Useimmat vastaajista kokivat tilinpäätöksen laatimisen, ostolaskujen käsittelyn, arvonlisäverotuksen, käyttöomaisuuskirjanpidon, myyntilaskujen käsittelyn, matka- ja kululaskujen käsittelyn, viranomaisilmoitukset sekä konsernilaskennan- ja tilinpäätöksen melko tai erittäin tärkeäksi. Tilintarkastus, kansainväliset tilinpäätösstandardit ja yrityskauppaosaaminen koettiin yleisesti vähiten tärkeiksi ulkoisen laskentatoimen osa-alueiksi. Kysymyksen avoimissa koh-

dissa erittäin tärkeänä osaamisalueena nostettiin esille kassavirtaymmärrys, kirjanpito, Excel, suomenkielen taito, neuvottelutaito, esimies-alaistaidot, ennusteiden hallinta ja kokonaisuuden hallinta. Melko tärkeänä osa-alueena mainittiin kassanhallinta ja maksuvalmius, yhtiöoikeuden perusteet, sisäinen laskenta, asunto-osake-, kommandiitti- ja avoimen yhtiön taloushallinto, tilinpäätösanalyysi, rahoitusinstrumenttien tuntemus, yhteisölainsäädäntö, tietojen esittäminen, Excel, julkisen sektorin erityispiirteet, corporate responsibility ja työhyvinvointiasiat.

Kuvio 17. Ulkoisen laskentatoimen eri osa-alueiden merkitys taloushallinnon työtehtävissä (n=82)

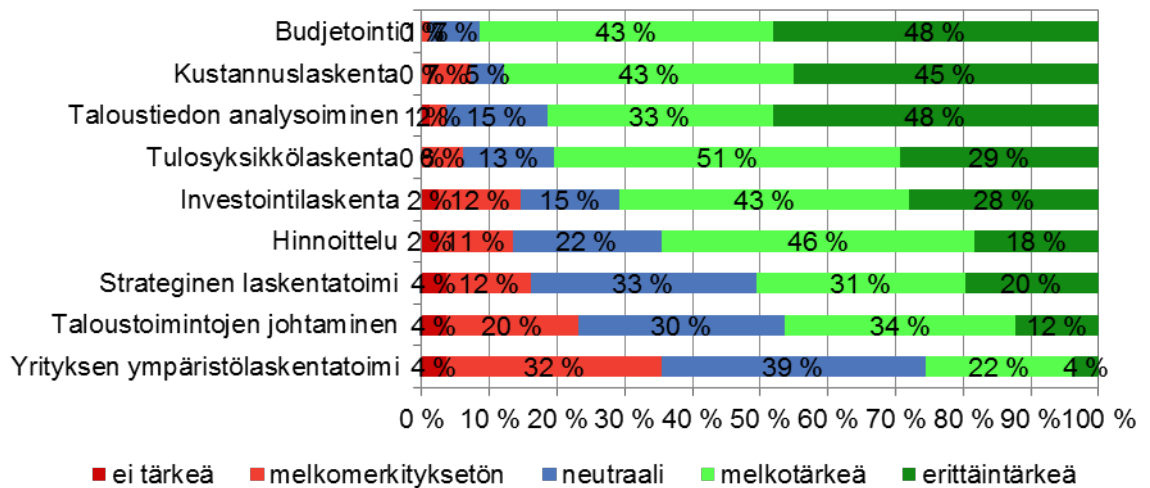
Eri yhtiömuotojen välillä oli eroa suhtautumisessa ulkoisen laskentatoimen osa-alueisiin (liite 11). Eri yhtiömuodoissa koetaan tilinpäätöksen laatiminen, arvonlisäverotus, käyttöomaisuuskirjanpito, matka- ja kululaskujen käsittely, konsernilaskenta ja -tilinpäätös, palkkakirjanpito, sisäinen valvonta ja kansainväliset tilinpäätösstandardit eri tavoin tärkeäksi (kuvio 18). Kuvioon 18 otettiin mukaan vain yhtiömuodot, joista oli eniten vastaajia. Lähes jokaisessa ulkoisen laskentatoimen osa-alueessa erojen selittäjäksi nousee valtion erilainen suhtautuminen osa-alueen merkitykseen. Valtiolla työskentelevät taluspäätäjät kokiivat useat osa-alueista vähemmän tärkeäksi tai neutraalimmaksi kuin muissa yhtiömuodoissa työskentelevät. Lisäksi sisäinen valvonta koettiin kunnalla tärkeämmäksi kuin muissa yhtiömuodoissa, ja yritysverotus, kansainväliset tilinpäätösstandardit sekä yrityskauppaosaaminen koettiin osakeyhtiössä tärkeämmäksi kuin muissa yhtiömuodoissa.

Kuvio 18. Ulkoisen laskentatoimen eri osa-alueiden merkitys taloushallinnon työtehtävissä yhtiömuodon mukaan (n=82, skaala: ei tärkeä osata (1),..., erittäin tärkeä osata (5), * = ero on tilastollisesti merkitsevä)

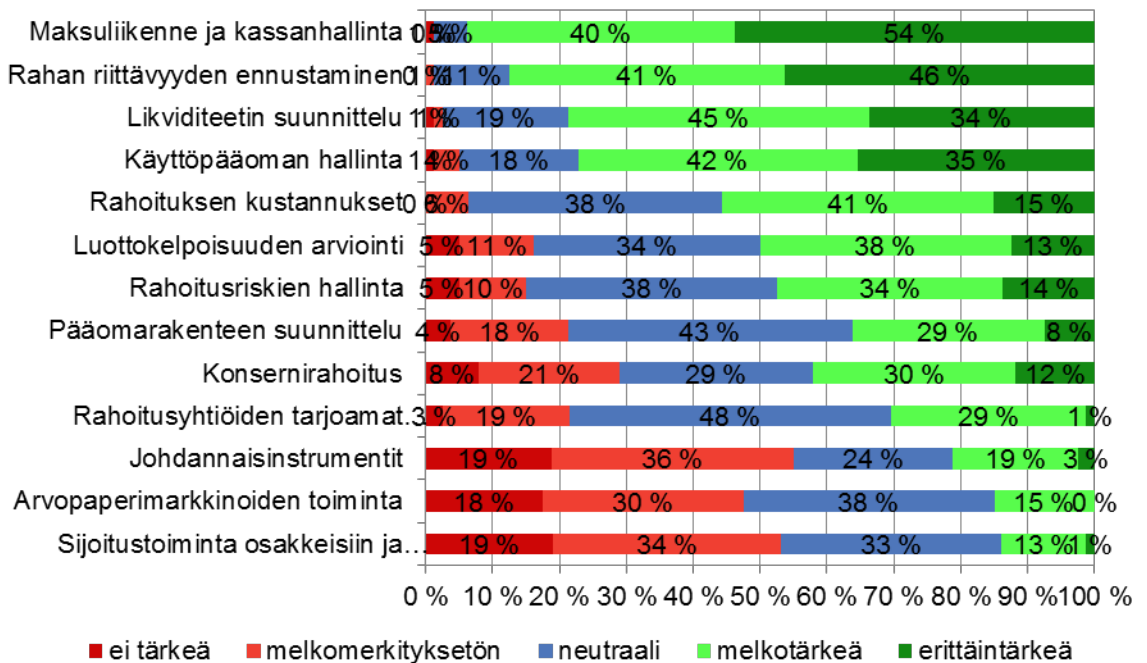
Sisäisen laskentatoimen osa-alueista erittäin ja melko tärkeänä koettiin erityisesti budjetointi, kustannuslaskenta, taloustiedon analysoiminen, tulosityksikkölaskenta ja investointilaskenta (kuviot 18 ja 19). Vähiten tärkeiksi sisäisen laskentatoimen alueiksi koettiin strateginen laskentatoimi, taloustoimintojen johtaminen ja yrityksen ympäristölaskentatoimi. Sisäisen laskentatoimen osa-alueissa ei havaittu merkitsevyydestin mukaan eroa eri yhtiömuotojen välillä.

Rahoituksen osa-alueista tärkeimmiksi koettiin erityisesti yrityksen päivittäisen rahoituksen hoitoon liittyvät osa-alueet: maksuliikenne ja kassanhallinta, rahan riittävyyden ennustaminen, likviditeetin suunnittelu ja käyttöpääoman hallinta (kuviot 20 ja 21). Neutraalimmin suhtauduttiin yrityksen pääomarakenteen hoitamiseen liittyviin osa-alueisiin: rahoituksen kustannukset, luottokelpoisuuden arviointi, rahoitusriskien hallinta, pääomarakenteen suunnittelu ja rahoitusyhtiöiden tarjoamat rahoitusratkaisut. Vähiten tärkeiksi koettiin sijoitustoimintaan liittyvät osa-alueet: johdannaisinstrumentit, arvopaperimarkkinoiden toiminta ja sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin. Kyselyn avoimissa kohdissa erittäin tärkeänä nostettiin esille taloushallinnon prosesseihin liittyvät riskit ja niiltä suojautuminen ja melko tärkeänä rahoituksen kilpailuttaminen.

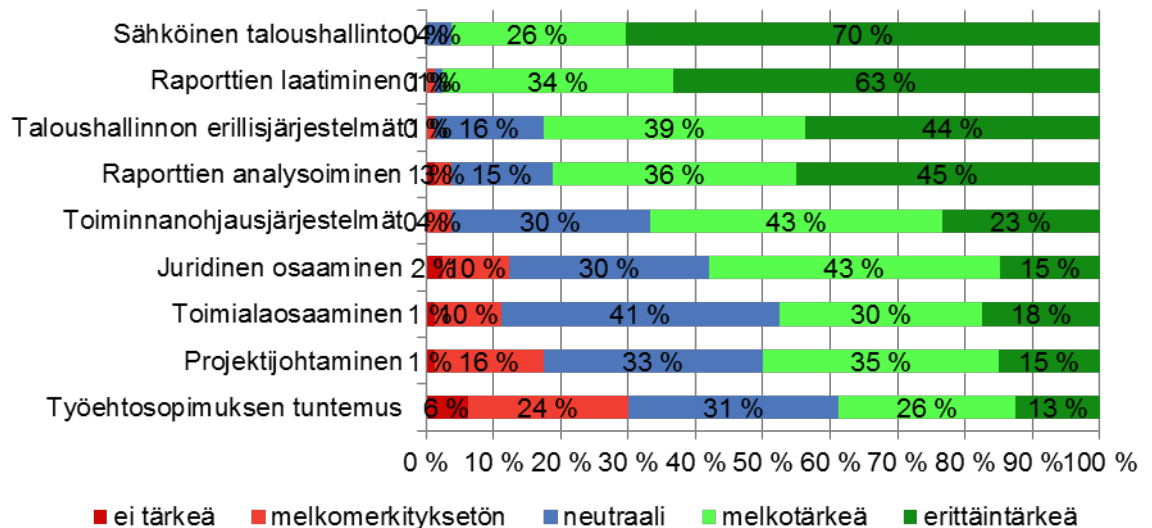
Kuvio 19. Sisäisen laskentatoimen eri osa-alueiden merkitys taloushallinnon työtehtävissä (n=82)

Rahoituksen osa-alueissa havaittiin eroa yhtiömuotojen välillä suhtautumisessa maksuliikenteen ja kassanhallinnan sekä luottokelpoisuuden arvioinnin tärkeyteen (liite 11). Molemmat näistä koettiin vähemmän tärkeiksi valtiolla kuin muissa yhtiömuodoissa. Lisäksi luottokelpoisuuden arviointi koettiin osakeyhtiöissä tärkeämmäksi kuin muissa yhtiömuodoissa.

Kuvio 20. Rahoituksen eri osa-alueiden merkitys taloushallinnon työtehtävissä (n=81)

Taloushallinnon yleisistä osaamisalueista tärkeimmiksi koettiin sähköinen taloushallinto, raporttien laatiminen ja analysoiminen sekä taloushallinnon erillisjärjestelmät (kuvio 21). Vähiten tärkeiksi koettiin toimialaosaaminen, projektijohtaminen ja työehtosopimusten tuntemus. Kysymyksen avoimissa kohdissa nostettiin esille erittäin tärkeänä verotuksen tunteminen ja kielitaito.

Kuvio 21. Taloushallinnon yleisten osaamisalueiden merkitys taloushallinnon työtehtävissä (n=81)

Yleisissä taloushallinnon osa-alueissa oli merkittävyydestin mukaan eroa yhtiömuotojen välillä suhtautumisessa taloushallinnon erillisjärjestelmien ja työehtosopimuksen tuntemuksen tärkeyteen. Työehtosopimuksen tuntemus näyttäisi olevan kunnalla ja kuntayhtymissä hieman tärkeämpää kuin valtiolla ja osakeyhtiöissä. Taloushallinnon erillisjärjestelmät taas koettiin hieman tärkeämmäksi kunnalla ja osakeyhtiöissä kuin valtiolla ja kuntayhtymissä. (Liite 11.)

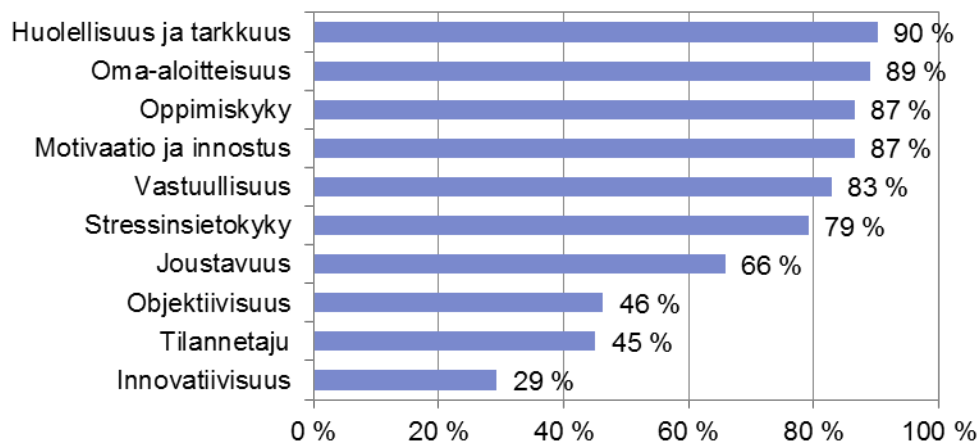
Lisäksi testattiin onko vastaajan tai organisaation taustatekijöillä merkitystä siihen kuinka tärkeänä eri taloushallinnon osa-alueet koetaan. Vastaajan asemalla ei juuri ollut merkitystä. Ainoastaan konsernirahoituksen kohdalla havaittiin, että keskijohdon tehtävissä työskentelevät kokivat sen vähemmän tärkeäksi kuin ylimmän johdon tehtävissä työskentelevät (liite 11). Ammattinimikkeen kohdalla eroja havaittiin suhtautumisessa muutamaankin rahoituksen osa-alueeseen: arvopaperimarkkinoiden toimintaan, konsernirahoitukseen sekä sijoitustoimintaan osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin. Vastaajissa oli eniten talousjohtajia, hallintojohtajia ja taluspäälliköitä, joten erojen vertailu kohdistettiin näihin ryhmiin. Taluspäälliköt kokivat edellä mainitut rahoituksen osa-alueet vähemmän tärkeiksi kuin talousjohtajat ja hallintojohtajat (liite 11). Tarkastelunäkökulmalla oli vaikutusta koettuun tärkeyteen, etenkin suhtautumiseen sisäisen laskentatoimen osa-alueisiin. Sisäisen las-

kentatoimen näkökulmasta vastanneet kokivat matka- ja kululaskujen käsittelyn vähemmän tärkeiksi kuin muista näkökulmista vastanneet (liite 11). Ulkoisen laskentatoimen näkökulmasta vastanneet taas kokivat sisäisen laskentatoimen osa-alueet, hinnoittelu, kustannuslaskenta, strateginen laskentatoimi, taloustiedon analysoiminen ja tulosityksikkölaskenta, vähemmän tärkeiksi kuin muista näkökulmista vastanneet. Taloushallinto kokonaisuutena näkökulmasta vastanneet kokivat tärkeämmäksi konsernirahoituksen kuin sisäisen tai ulkoisen laskentatoimen näkökulmasta vastanneet. Sähköinen taloushallinto koettiin tärkeimmäksi taloushallinto kokonaisuutena ja vähiten tärkeäksi sisäinen laskentatoimen näkökulmasta vastanneiden keskuudessa. Ne kenen alaisena oli työskennellyt tradenomeja, kokivat matkakulujen käsittelyn tärkeämmäksi kuin ne kenen alaisena ei ollut työskennellyt tradenomeja (liite 11). Sisäinen valvonta koettiin tärkeämmäksi organisaatioissa, jotka olivat ulkoistaneet taloushallintonsa keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi kuin organisaatioissa, jotka olivat järjestäneet muulla tavoin taloushallintonsa (liite 11). Myös organisaation henkilöstömäärällä oli vaikutusta koettuihin tärkeyksiin. Henkilöstöön pienentyessä myyntilaskujen käsittelyn, ostolaskujen käsittelyn, sisäisen valvonnan ja viranomaisilmoitusten merkitys taloushallinnon työssä näyttää kasvavan (liite 12).

4.8 Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet

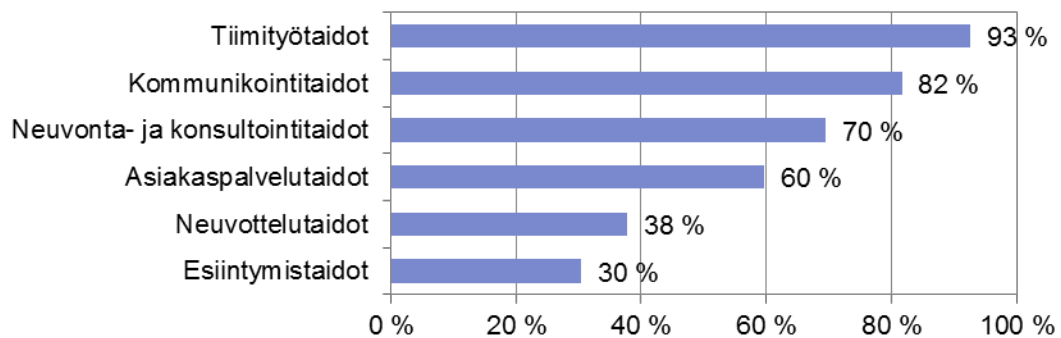
Kolmas tutkimuskysymys oli, millaisia taloushallinto-osaamista tukevia, henkilökohtaisia muita osaamia ja ominaisuuksia suuret organisaatiot pitävät tärkeinä. Tähän kysymykseen pyritään saamaan vastaus tässä alaluvussa.

Taluspäätäjää pyydettiin valitsemaan listatuista ominaisuuksista, taidoista ja osaamisalueista kaikki, jotka he kokivat taloushallinnon työntekijälle tärkeiksi. Henkilökohtaisista ominaisuuksista suurin osa vastaajista piti tärkeänä huolellisuutta ja tarkkuutta, omaaloitteisuutta, oppimiskykyä, motivaatiota ja innostusta, vastuullisuutta sekä stressinsietokykyä (kuvio 22). Alle puolet vastaajista piti tärkeänä objektiivisuutta, tilannetajua ja innovatiivisuutta.

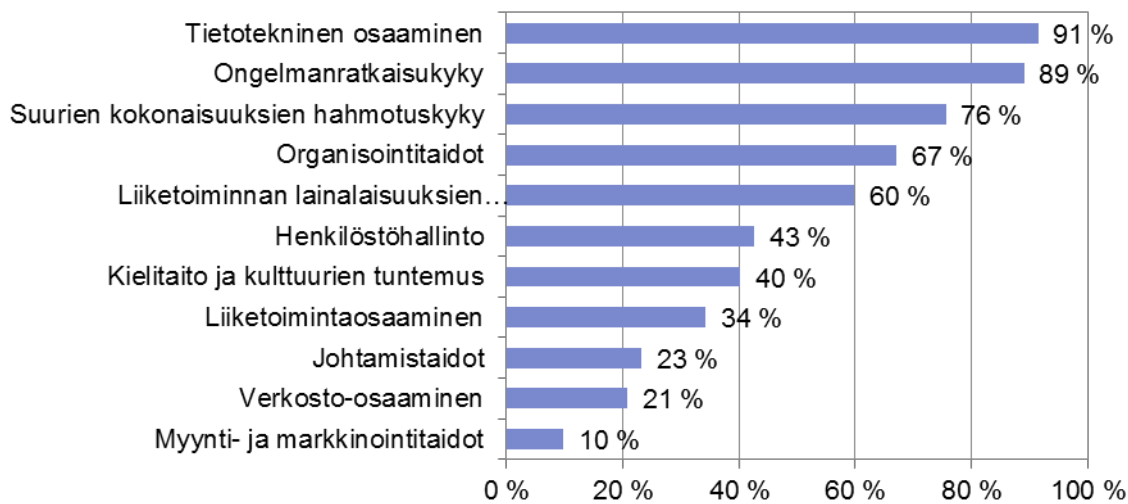
Kuvio 22. Henkilökohtaisista ominaisuuksista tärkeänä kokevien prosenttiosuudet kaikista vastaajista (n=82)

Vuorovaikutustaidoista tärkeinä pidettiin erityisesti tiimityö-, kommunikointi- sekä neuvonta- ja konsultointitaitoja (kuvio 23). Alle puolet vastaajista piti tärkeänä neuvottelu- ja esiintymistaitoja.

Kuvio 23. Vuorovaikutustaidoista tärkeänä kokevien prosenttiosuudet kaikista vastaajista (n=82)

Taloushallinto-osaamista tukevista osa-alueista suurin osa vastaajista piti tärkeänä tietoteknistä osaamista, ongelmanratkaisukykyä ja suurien kokonaisuusien hahmotuskykyä (kuvio 24). Alle puolet vastaajista piti tärkeänä henkilöstöhallintoa, kielitaitoa ja kulttuurien tuntemusta, liiketoimintaosaamista, johtamistaitoja, verkosto-osaamista sekä myynti- ja markkinointitaitoja. Kysymyksen avoimissa kohdissa tärkeinä tekijöinä taloushallinnon työtehtävissä mainittiin prosessuaalinen ajattelevinen, esimies- ja alustaidot sekä priorisointikyky.

Kuvio 24. Taloushallintoa tukevista muista taidoista ja osaamisalueista tärkeänä kokevien prosenttiosuudet kaikista vastaajista (n=82)

Lisäksi tutkittiin ristiintaulukoimalla olivatko vastaukset riippuvaisia yhtiömuodosta, vastaajan asemasta tai vastausnäkökulmasta. Eri yhtiömuodoissa työskentelevät taluspäätäjät vastasivat melko eri tavoin tähän kysymykseen. Useat yleisesti tärkeänä koetut henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten huolellisuus ja tarkkuus, stressinsietokyky, vastuullisuus sekä motivaatio ja innostus, koettiin valtiolla harvemmin tärkeiksi kuin muissa yhtiömuodoissa. Vuorovaikutustaidoista asiakaspalvelutaidot koettiin osakeyhtiössä ja neuvonta- ja konsultointitaidot valtiolla harvemmin tärkeäksi kuin muissa yhtiömuodoissa. (Liite 13.)

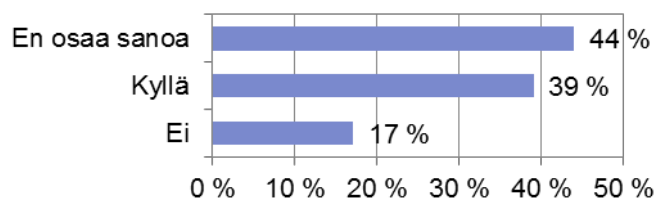
Taloushallintoa tukevissa osa-alueissa merkittävin ero oli suhtautumisessa liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtämiseen. Sitä ei koettu valtiolla lainkaan tärkeäksi, kun taas muissa yhtiömuodoissa, etenkin osakeyhtiöissä, useat vastaajista kokivat sen tärkeäksi. Myös suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky ja tietotekninen osaaminen koettiin harvemmin tärkeäksi valtiolla kuin muissa yhtiömuodoissa. Eri asemassa olevat vastaajat vastasivat hieman eri tavoin tähän kysymykseen. Yleisesti voidaan sanoa, että keskijohdon tehtävissä koettiin monet osa-alueet, kuten oppimiskyky, vastuullisuus, kommunikointitaidot, liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen ja tietotekninen osaaminen, harvemmin tärkeiksi kuin asiantuntija tai ylimmän johdon tehtävissä. Lisäksi erityisesti motivaatio ja innostus koettiin useammin tärkeäksi ja organisoititaidot harvemmin tärkeäksi ylimmän johdon tehtävissä toimivien kuin muissa tehtävissä toimivien keskuudessa. Asiantuntija-tehtävissä toimivat kokivat useammin neuvonta- ja konsultointitaidot tärkeänä ja suurien kokonaisuuksien hahmotuskyvyn harvemmin tärkeänä kuin muissa tehtävissä toimivat. Osa-alueiden koettu tärkeys vaihteli hieman myös sen mukaan mistä näkökulmasta taloushallinto osaamista arvioitiin kyselyssä (liite 13). Monet osa-alueista, kuten joustavuus, stressinsietokyky, vastuullisuus, asiakaspalvelutaidot, neuvonta- ja konsultointitaidot sekä tietotekninen osaaminen, koettiin vähemmän tärkeiksi sisäisen laskentatoimen näkökul-

masta vastanneiden kuin muista näkökulmista vastanneiden keskuudessa. Lisäksi ulkoisen laskentatoimen näkökulmasta vastanneet kokivat esiintymistaidot, kommunikointitaidot, henkilöstöhallinnon, johtamistaidot ja suurien kokonaisuuksien hahmotuskyvyn harvemmin tärkeäksi kuin muista näkökulmista vastanneet. Taloushallinto kokonaisuutena näkökulmasta vastanneet taas kokivat organisointitaidot harvemmin ja liiketoimintaosaamisen hieman useammin tärkeäksi kuin muista näkökulmista vastanneet.

4.9 Taloushallinnon järjestäminen sekä osaamistarpeet ja koulutuksen kehittämistarpeet tulevaisuudessa

Neljäs tutkimuskysymys oli, millaisia näkemyksiä suurilla organisaatioilla on tulevaisuuden osaamistarpeista ja koulutuksen kehittämistarpeista, johon pyritään saamaan vastaus tässä alaluvussa. Lisäksi alaluvun tavoitteena on vastata viidennen tutkimuskysymyksen toiseen osioon eli miten taloushallinto tullaan toteuttamaan lähitulevaisuudessa suurissa organisaatioissa.

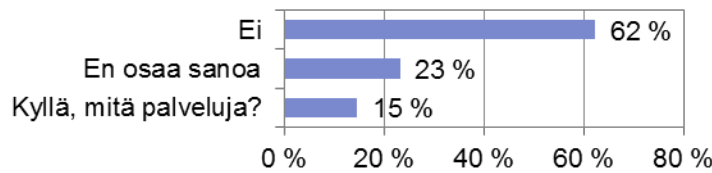
Vastaajista 44 % ei osannut sanoa tulevatko he rekrytoimaan ja 39 % oli rekrytoimassa taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä (kuvio 25). Kunta (50 %), osakeyhtiö (44 %) ja kuntayhtymä (40 %) rekrytoivat todennäköisemmin kuin valtio (20 %) (liite 6). Lisäksi isommat organisaatiot ja organisaatiot, joissa työskenteli enemmän taloushallinnon työntekijöitä, olivat todennäköisemmin rekrytoimassa taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä (liite 7).

Kuvio 25. Tuletteko rekrytoimaan taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä? (n=82)

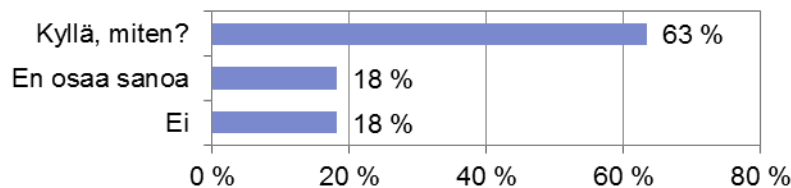
Organisaatioista 15 % oli ulkoistamassa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa (kuvio 26). Erityisesti ulkoisen laskentatoimen toimintoja ollaan ulkoistamassa. Yleisimpiä ulkoistamisen kohteita olivat reskontrien hoito, koko kirjanpito ja palkanlaskenta. Muutama vastanneista organisaatioista oli ulkoistamassa myös maksuliikenteen, perinnän, matkalaskuprosessin ja rutiinit. (Liite 5.) Ulkoistamista suunniteltiin useammin valtiolla (60 %) kuin muissa yhtiömuodoissa (liite 6). Lisäksi pienemmät organisaatiot ja organisaatiot, jossa

työskenteli vähemmän taloushallinnon työntekijöitä, olivat todennäköisemmin ulkoistamassa taloushallinnon palvelujaan tulevaisuudessa (liite 7).

Kuvio 26. Onko suunnitelmissanne ulkoistaa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa? (n=82)

Taluspäätäjistä 63 % uskoi taloushallinnon työntekijöiden osaamistarpeen muuttumaan viiden vuoden sisällä (kuvio 27). Valtiolla uskottiin osaamistarpeen muuttuvan harvemmin (40 %) kuin muissa yhtiömuodoissa (liite 6). Lisäksi pienemmät organisaatiot ja organisaatiot, jossa työskenteli vähemmän taloushallinnon työntekijöitä, kokivat useammin, että osaamistarve tulee muuttumaan viiden vuoden sisällä (liite 7).

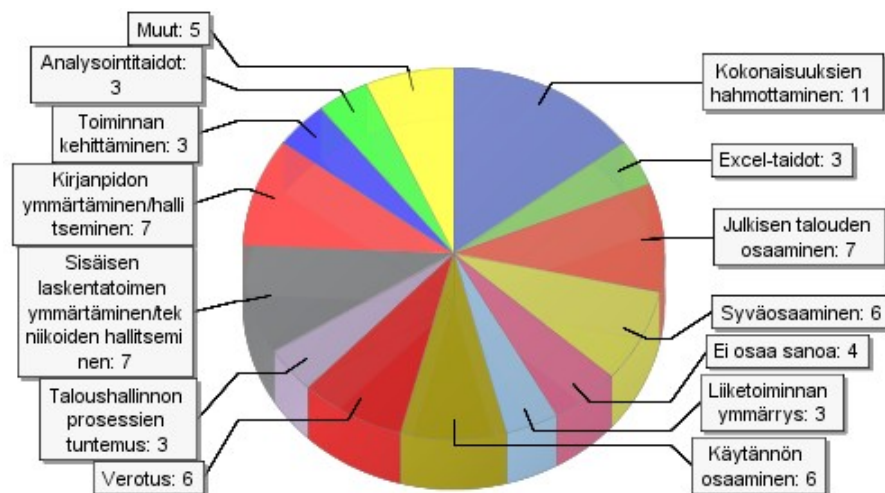

Kuvio 27. Tuleeko taloushallinnon työntekijöiden osaamistarve muuttumaan 5 vuoden sisällä? (n=82)

Taluspäätäjiltä kysyttiin myös miten he uskovat osaamistarpeen muuttuvan. Vastaajat nostivat esille etenkin sähköisen taloushallinnon sekä tietojärjestelmien ja taloushallinnon prosessien automatisoinnin tuomat muutokset. Niiden ajateltiin vaikuttavan taloushallinnon työntekijöiden työnkuvaan siten, että asiantuntijarooli, tiedon analysointitaidot ja suurien kokonaisuuksien hahmottaminen tulevat korostumaan tulevaisuudessa ja rutiinitehtävät vähenemään. Muutama vastaajista mainitsi myös, että seuraavat tekijät tulevat vaikuttamaan taloushallinnon työntekijän työnkuvaan tulevaisuudessa: lainsäädännön ja liiketoimintaympäristön muutokset, moniosaajien tarve sekä liiketoiminta- ja konsernilaskentaosaamisen ja tietoteknisten taitojen korostuminen. Lisäksi seuraavia yksittäisiä muutoksia nostettiin esille: pilvipalvelujen yleistyminen, eläköityminen, sisäinen ja ulkoinen laskenta-toimi kytkeytyy vahvemmin toisiinsa, digitalisaation hyödyntäminen raportoinnissa, toimialan sisältöosaamisen korostuminen, kustannuslaskenta, tietyn kokonaisuuden hallitseminen ja kehittäminen, muutokset kuntaliitoksien takia, tietotekninen projektiosaaminen, taloushallinnon kytkeytyminen osaksi muita prosesseja, syväosaamisen tarve taloushal-

linnon eri osa-alueilla, yleisosaaajien tarve yrityksiin, täsmäosaajien tarve palvelukeskukseen, tarve business partnereille, tiedolla johtaminen, sähköisten työpöytien yleistyminen asiakkailta sekä laajempien tehtäväkokonaisuuksien yleistyminen. Kaikki vastaukset tähän kysymykseen löytyvät liitteessä 14.

Taluspäättäjiltä kysyttiin lopuksi, mitä asioita olisi erityisen tärkeää huomioida taloushallinnon opetuksen kehittämisessä ammattikorkeakouluissa. Kuvioon 28 on kerätty yleisimmät vastaukset. Tärkeimpänä koettiin, että ammattikorkeakoulussa opitaan taloushallintoa käytännönläheisesti, ja koulutuksen tulisi antaa perusvalmiudet työelämään. Useat vastaajista toivoivat myös lisää julkisen sektorin taloushallinnon opetusta, analysointitaitojen opettamista, kehittämistaitojen osaamista, kokonaisuuksien hahmottamistaitoja, kielitaitoa sekä työssäoppimista opintojen aikana. Lisäksi toivottiin, että koulussa opittaisiin esiintymistaitoja, liiketoimintaosaamista, lainsäädäntöä, projektijohtamista, kansainvälistä osaamista ja verotusosaamista sekä saataisiin työelämälähtöistä opetusta esimerkiksi hankkimalla opettajia työelämästä. Kaikki vastaukset tähän kysymykseen ovat nähtävissä liitteessä 15.

Kuvio 28. Tärkeimmät taloushallinnon opetuksen kehityskohteet vastaajien mukaan (n=51)

5 Pohdinta

Tässä luvussa tehdään yhteenveto ja johtopäätöksiä tutkimuksen tärkeimmistä tuloksista. Luvussa esitetään muutamia kehitysehdotuksia Haaga-Helia ammattikorkeakoulun taloushallinnon opetuksen järjestämiselle ja tutkimuksen aikana esille nousseita jatkotutkimusehdotuksia. Luvun lopussa pohditaan tutkimuksen pätevyyttä, luotettavuutta ja omaa oppimista.

5.1 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mikä tradenomien taloushallinto-osaamisessa on hyvää ja missä olisi kehitettävää, millaista taloushallinto-osaamista organisaatiot pitävät tärkeänä, millaisia näkemyksiä organisaatioilla on tulevaisuuden osaamistarpeista ja koulutuksen kehittämistarpeista sekä miten suuret organisaatiot ovat järjestäneet taloushallintonsa. Tässä alaluvussa keskitytään käsittelemään tutkimuksen tavoitteiden kannalta tärkeimpiä tuloksia.

Kyselyyn vastanneet talouspäättäjät olivat pääasiassa talousjohtajia ja -päälliköitä, jotka työskentelivät taloushallinnon työtehtävissä ja vastasivat kyselyyn koko taloushallinnon näkökulmasta. Suurin osa talouspäättäjistä työskenteli osakeyhtiössä, kunnalla, kuntayhtymässä tai valtiolla.

Tradenomien osaamisessa koettiin olevan paljon hyvää ja heillä koetaan olevan hyvät lähtökohdat työssä menestymiseen. Tutkimuksen mukaan tradenomien vahvuutena taloushallinnon työntekijöinä pidetään erityisesti taloushallinnon perusteiden ja kirjanpidon hallitsemista, käytännönläheistä työtettä, hyviä atk-taitoja, valmiuksia kehittyä ja etsiä tietoa sekä hyvää kokonaisuuksien hahmottamiskykyä. Vahvuutena pidettyjä asioita esiintyi myös tradenomien kehittämisen kohteissa. Tutkimuksen mukaan tradenomien taloushallinto-osaamisessa olisi kehitettävää erityisesti kokonaisuuksien hahmottamisessa, laskentatoimen eri osa-alueiden ymmärtämisessä ja syvällisemmässä hallitsemisessa, julkisen sektorin taloushallinto-osaamisessa, käytännönoosaamisessa sekä verotus- ja erityisesti arvonlisäverotusosaamisessa. Tradenomeilta toivotaan siis erityisesti syvällisempää asioiden ymmärtämistä unohtamatta kuitenkaan koko kokonaisuuden hahmottamista. Taulukon 4 avulla vedetään yhteen tradenomien taloushallinto-osaamisen vahvuudet ja kehittämisen kohteet.

Taulukko 4. Tradenomien vahvuudet ja kehittämisen kohteet taloushallinto-osaamisessa

Vahvuudet	Kehittämisen kohteet
Perusosaaminen	Kokonaisuuksien hahmottaminen
Käytännönläheinen työote	Kirjanpidon ymmärtäminen
Atk-taidot	Sisäisen laskentatoimen ymmärtäminen
Kirjanpidon osaaminen	Julkisen taloushallinnon osaaminen
Valmiudet kehittyä työssä	Käytännön osaaminen
Kyky etsiä tietoa	Eri osa-alueiden syvällisempi osaaminen
Kokonaisuuksien hahmottaminen	Verotusosaaminen (alv)

Ulkoisen laskentatoimen osa-alueista pidetään tärkeänä erityisesti kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja arvonlisäverotukseen liittyviä osa-alueita, jotka ovat lakisääteisinä toimintoina tärkeitä kaikkien organisaatioiden kannalta. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista piti melko tai erittäin tärkeänä tilinpäätöksen laatimista, ostolaskujen käsittelyä, arvonlisäverotusta, käyttöomaisuuskirjanpitoa, myyntilaskujen käsittelyä, matka- ja kululaskujen käsittelyä, viranomaisilmoituksia sekä konsernilaskentaa ja -tilinpäätöstä. Yli puolet vastaajista koki tilintarkastuksen, kansainväliset tilinpäätösstandardit ja yrityskauppaosaamisen neutraalina, melko merkityksettömänä tai ei tärkeänä. Näitä ulkoisen laskentatoimen osa-alueita saatetaan pitää vähemmän tärkeinä, koska ne ovat ainoastaan tietyn tyyppisissä työtehtävissä tai organisaatioissa vastaan tulevia asioita. Esimerkiksi tilintarkastus on luonnollisesti tärkeämpi osa-alue tilintarkastustoimistoissa kuin organisaatioiden omilla talousosastoilla. Sisäisen laskentatoimen osa-alueista koettiin tärkeiksi eri laskentatekniikat, budjetointi, kustannuslaskenta, tulosityksikkölaskenta ja investointilaskenta, sekä taloustiedon analysoiminen. Näitä voidaan pitää sisäisen laskentatoimen keskeisimpinä tehtävinä (Neilimo & Uusi-Rauva 2014, 13–14). Tutkimuksessa ei korostunut laskentatoimen uudempien osa-alueiden, taloustoimintojen johtaminen, yrityksen ympäristölaskentatoimi ja strateginen laskentatoimi, merkitys. Taloushallinnon kannalta tärkeimmäksi rahoituksen osa-alueiksi koetaan päivittäisen rahoituksen hoitoon liittyvät osa-alueet, maksuliikenne ja kassanhallinta, rahan riittävyden ennustaminen, likviditeetin suunnittelu ja käyttöpääoman hallinta. Kyselyyn vastanneissa ei ollut lainkaan ainoastaan rahoituksen näkökulmasta vastanneita, minkä takia luultavasti muut rahoituksen osa-alueet eivät korostuneet tutkimuksessa. Taloushallinnon yleisistä osa-alueista koettiin tärkeäksi raportointiin ja tietojärjestelmiin liittyvät osa-alueet, sähköinen taloushallinto, raporttien laatiminen ja analysoiminen sekä taloushallinnon erillisjärjestelmät, joita tarvitaan lähes kaikissa työtehtävissä.

Henkilökohtaisista muista osaamisista ja ominaisuuksista yli kaksi kolmasosaa vastaajista koki tärkeiksi huolellisuuden ja tarkkuuden, oma-aloitteisuuden, oppimiskyvyn, motivaation ja innostuksen, vastuullisuuden, stressinsietokyvyn, tietoteknisen osaamisen, ongelmanratkaisukyvyyn, suurien kokonaisuuksien hahmotuskyvyn, tiimityö-, kommunikointi- sekä

neuvonta- ja konsultointitaidot. Näistä osa on henkilökohtaisia ominaisuuksia, joita on vaikea oppia koulutuksen avulla. Kuitenkin osaa näistä, kuten vuorovaikutustaitoja ja tietoteknistä osaamista, voidaan kehittää myös koulutuksen avulla.

Yhteenvedona voidaan todeta, että tämän tutkimuksen mukaan tradenomin tärkeimpiä taloushallinnon ydinosaamisen osa-alueita ovat kirjanpito, arvonlisäverotus, tilinpäätöksen laatiminen, sisäisen laskentatoimen laskentamenetelmät, taloustiedon analysoiminen, päivittäisen rahoituksen hoitoon liittyvät osa-alueet, taloustiedon raportointi ja taloushallinnon tietojärjestelmät. Lisäksi taloushallinnon työntekijälle olisi hyötyä huolellisesta, vastuullisesta, oma-aloitteisesta ja innostuneesta työskentelytavasta, oppimis-, stressinsieto-ongelmanratkaisu- ja suurien kokonaisuuksien hahmotuskyvystä, kommunikointi-, tiimi-työskentely- ja neuvontataidosta sekä tietotekniikan osaamisesta. Nämä tulokset tukevat melko hyvin Rajander-Juustin tekemän selvityksen tuloksia tulevaisuuden taloushallinnon ammattilaisen osaamistarpeista, joita olivat vahva substanssiosaaminen, kokonaisuuksien hahmottaminen, kehittämishalu ja aloitteellisuus, kommunikaatiotaidot, ratkaisukeskeisyys sekä motivaatio ja innostus (Rajander-Juusti 2013, 35). Taulukon 5 avulla vedetään yhteen suurten organisaatioiden taluspäätäjien mielestä tärkeimmät taloushallinto-osaamisen osa-alueet. Taloushallinnon osa-alueet on listattu tärkeysjärjestyksessä aihe-alueittain.

Taluspäätäjistä 63 % uskoi taloushallinnon työntekijöiden osaamistarpeen muuttuvan viiden vuoden aikana. Taluspäätäjät nostivat esille hyvin samoja asioita, kuin teoriaosiossakin alan tulevaisuutta ja tulevaisuuden työelämän osaamistarpeita koskevissa alaluvussa on käsitelty. Etenkin sähköisen taloushallinnon sekä tietojärjestelmien ja taloushallinnon prosessien automatisoinnin ajateltiin muuttavan taloushallinnon työntekijöiden osaamistarvetta. Näiden muutosten ajateltiin korostavan asiantuntijaroolia, tiedon analysointitaitoja ja suurien kokonaisuuksien hahmottamista sekä vähentävän tarvetta rutiinitehtäville.

Taulukko 5. Tärkeimmät taloushallinto-osaamisen osa-alueet tutkimuksen mukaan

Taloushallinnon ydinosaaminen	Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet
Ulkoinen laskentatoimi	Henkilökohtaiset ominaisuudet
Tilinpäätöksen laatiminen	Huolellisuus ja tarkkuus
Ostolaskujen käsittely	Oma-aloitteisuus
Arvonlisäverotus	Oppimiskyky
Käyttöomaisuuskirjanpito	Motivaatio ja innostus
Myyntilaskujen käsittely	Vastuullisuus
Matka- ja kululaskujen käsittely	Stressinsietokyky
Viranomaisilmoitukset	Vuorovaikutustaidot
Konsernilaskenta- ja tilinpäätös	Tiimityötaidot
Sisäinen laskentatoimi	Kommunikointitaidot
Budjetointi	Neuvonta- ja konsultointitaidot
Kustannuslaskenta	Taloushallintoa tukevat muut taidot ja osaamisalueet
Taloustiedon analysoiminen	Tietotekninen osaaminen
Tulosityksikkölaskenta	Ongelmanratkaisukyky
Investointilaskenta	Suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky
Rahoitus	
Maksuliikenne ja kassanhallinta	
Rahan riittävyyden ennustaminen	
Likviditeetin suunnittelu	
Käyttöpääoman hallinta	
Taloushallinnon yleinen osaaminen	
Sähköinen taloushallinto	
Raporttien laatiminen	
Taloushallinnon erillisjärjestelmät	
Raporttien analysoiminen	

Koulutuksen kehittämiskohteista kysyttäessä harva vastaajista toi esille konkreettisia ehdotuksia. Vastauksissa kerrottiin lähinnä, mitä koulussa olisi tärkeää oppia vastaajan mielestä. Talouspäättäjien mielestä on tärkeää etenkin, että ammattikorkeakoulussa opitaan taloushallintoa käytännönläheisesti ja koulutuksen tulisi antaa perusvalmiudet taloushallinnon työtehtäviin. Hyvin moni käytti vastauksessaan termiä ”perus”, mutta avoimeksi jää millaisia asioita kukin vastaaja koki tämän sisältävän. Taloushallinnon perusosaamista ja käytännönläheistä työtettä pidettiin myös tradenomien yleisimpinä vahvuuksina, joten näyttäisi siltä, että koulussa opitaan melko hyvin nämä tärkeimmäksi koetut osa-alueet. Lisäksi toivottiin, että tradenomit oppisivat koulussa enemmän julkisen sektorin taloushallintoa, analysointi- ja kehittämistaitoja, kokonaisuuden hahmottamiskykyä ja kieliä ja että opinnot sisältäisivät enemmän työssäoppimista. Kuten opinnäytetyön teoriaosiossa on käynyt ilmi, eri yhtiömuotojen taloushallinnoilla on omat erityispiirteensä, vaikka taloushallinto onkin pääpiirteittäin hyvin samanlaisia erityyppisissä organisaatioissa. Julkisen sektorin taloushallinto eroaa eniten muiden yhtiömuotojen taloushallinnosta ja vaatii luultavasti eniten perehdyttämistä työpaikalla. Tämän takia on ymmärrettävää, että julkisen sektorin

taloushallinnon osaamista ja opettamista toivottaisiin lisättävän. Muutama vastaajista toivoi lisäksi, että koulussa opittaisiin esiintymistaitoja, liiketoimintaosaamista, lainsäädäntöjä, projektijohtamista, kansainvälistä osaamista ja verotusosaamista sekä saataisiin työelämälähtöistä opetusta esimerkiksi hankkimalla opettajia työelämästä.

Organisaatioista reilu puolet (55 %) hoitaa taloushallinnon kokonaan organisaation sisällä, 7 % oli ulkoistanut taloushallintonsa kokonaan keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi ja kolmannes (33 %) oli ulkoistanut osan taloushallintopalveluistaan. Organisaatiot olivat ulkoistaneet etenkin ulkoisen laskentatoimen toimintoja: kirjanpidon, reskontrat sekä palkanlaskennan tai koko palkkahallinnon. Myös Kurjen ym. (2011, 35) mukaan kirjanpito ja palkanlaskenta ovat olleet perinteisesti ulkoistettavia taloushallinnon osa-alueita. Tämän tutkimuksen mukaan erityisesti suuremmat yritykset ovat ulkoistaneet taloushallintonsa palvelukeskuksen hoidettavaksi, joka tukee Neilimon ja Uusi-Rauvan (2012, 28) näkemystä. Organisaatioiden yleisimmin käyttämiä taloushallinnon tietojärjestelmiä olivat Basware, Sap, Aditro sekä CGI:n Raindance ja Rondo. Näistä Sap on erikoistunut etenkin toiminnanohjausjärjestelmiin. CGI:n Raindance on selainpohjainen ERP-ratkaisu ja Rondo tietojärjestelmäratkaisu, jonka avulla voidaan tehostaa prosesseja ja hallita dokumentteja (CGI Suomi Oy). Baswarelta löytyy monen tyyppisiä ratkaisuja taloushallinnon eri prosessien järjestämiseen, ja nimenomaan suurille organisaatioille suunniteltuja ratkaisuja (Basware 2016). Aditrolla on tarjolla tuoteperheitä niin yritysten kuin julkishallinnon taloushallinnon järjestämiseen (Aditro 2016). Organisaatioista 15 % oli ulkoistamassa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa. Erityisesti ulkoisen laskentatoimen toimintoja, reskontrien hoito, koko kirjanpito ja palkanlaskenta, oltiin ulkoistamassa. Ulkoistamista suunniteltiin useammin valtiolla (60 %) kuin muissa yhtiömuodoissa. Lisäksi pienemmät organisaatiot ja organisaatiot, jossa työskenteli vähemmän taloushallinnon työntekijöitä, olivat todennäköisemmin ulkoistamassa taloushallinnon palvelujaan tulevaisuudessa. Perinteisesti pienet yritykset ovat ulkoistaneet taloushallinnon palveluja ja isompien odotetaan lisäävän ulkoistamista tulevaisuudessa (Metsä-Tokila 2011, 40–41). Tämän tutkimuksen mukaan ulkoistaminen ei ole yleistymässä suurissa yrityksissä merkittävästi lähivuosina.

5.2 Kehittämis- ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimustulosten perusteella moni asia näyttäisi olevan hyvin tradenomien osaamisessa ja Haaga-Helian taloushallinnon opetuksessa. Tradenomien vahvuuksina koetaan olevan samat asiat, käytännönläheisyys ja perusteiden hallitseminen, jotka taluspäättäjien mielestä ovat myös tärkeimpiä koulussa opittavia asioita. Taluspäättäjät pitävät tärkeinä niitä taloushallinto-osaamisen osa-alueita, joita on myös melko hyvin mahdollista opiskella Haaga-Heliassa.

Vastauksissa korostui kuitenkin toive syvällisemmästä asioiden ymmärtämisestä ja paremmasta kokonaisuuksien hahmotuskyvystä. Analysointitaitojen ja suurien kokonaisuuksien hahmottamiskyvyn odotettiin vielä korostuvan tulevaisuudessa. Taloushallinnon opiskelussa voitaisiin jatkossa panostaa vielä enemmän asioiden ymmärtämiseen. Harjoitustehtävät voisivat esimerkiksi sisältää enemmän tulosten tulkitsemista ja laittamista suurempaan mittakaavaan. Taloustiedon analysointitaitoja olisi tärkeää opiskella niin sisäisen kuin ulkoisen laskentatoimen opinnoissa. Lisäksi taluspäätäjät toivoivat tradenomeilta vielä parempaa käytännön osaamista. Käytännönläheiset taloushallinnon osaamisalueet koettiin myös tärkeiksi kyselylomakkeen strukturoiduissa kysymyksissä taloushallinnon eri osa-alueiden merkityksestä taloushallinnon työtehtävissä. Ammattikorkeakouluissa voitaisiin pohtia, voisivatko opetusmenetelmät olla vielä käytännön- ja työelämälähtöisempiä. Taloushallinnon kursseille voisi esimerkiksi ottaa enemmän vierailevia luennoitsijoita työelämästä tai sisällyttää laskentatoimen kursseihin ajankohtaisseminaarin, jossa käsiteltäisiin laskentatoimen ajankohtaisia aihealueita työelämästä vierailevien luennoitsijoiden toimesta.

Taluspäätäjät toivoivat tradenomeilta myös parempaa verotusosaamista ja julkisen sektorin taloushallinto-osaamista. Lisäksi arvonlisäverotuksen osaamista pidettiin hyvin tärkeänä taloushallinnon työtehtävissä. Haaga-Helian laskentatoimen kurssit sisältävät verotuksen perusopinnot. Näyttäisi kuitenkin siltä, ettei verotusosaaminen ja erityisesti arvonlisäverotusosaaminen, ole työelämän näkökulmasta riittävällä tasolla. Olisi syytä pohtia tarkemmin, olisiko verotusopintoihin tarvetta tehdä muutoksia tai lisätä verotusopintojen määrää. Haaga-Helian kursseihin voisi lisätä myös julkisen sektorin taloushallintoa käsittelevän kurssin esimerkiksi vapaasti valittaviin opintoihin.

Opiskelijat voivat itsekin vaikuttaa taloushallinto-osaamiseensa esimerkiksi vapaasti valittavien opintojen ja työharjoittelupaikkojen valinnan avulla. Vapaasti valittaviin opintoihin voisi suositella tämän tutkimuksen perusteella esimerkiksi kieli- ja verotusopintoja sekä tietotekniikasta Excel- ja taloushallinnon tietojärjestelmäopintoja.

Loppujen lopuksi koulussa ei voida oppia kaikkea mahdollista taloushallinto-osaamista eikä ole tavoiteltavaa, että opiskelija on täysin valmis työtehtävään työelämään siirtyessään. Koulutuksen tulee antaa hyvät valmiudet työtehtävässä menestymiseen ja osaamista voidaan kehittää työtehtävän mukaan työpaikalla. Tämän tutkimuksen mukaan ammattikorkeakouluissa voitaisiin panostaa enemmän taloustiedon analysointitaitojen ja taloushallinnon käytännön osaamisen harjoitteluun. Lisäksi olisi syytä pohtia, voisiko verotuksen opintoja kehittää vastaamaan paremmin työelämän tarpeita. Näitä taitoja voidaan olettaa

tarvittavan lähes kaikissa taloushallinnon työtehtävissä ja niiden merkitys tulee luultavasti kasvamaan tulevaisuudessa.

Tässä tutkimuksessa tutkittiin hyvin erityyppisten organisaatioiden näkökulmaa tradenomien taloushallinto-osaamisesta. Tutkimuksen avulla saadaan hyvä yleiskuva erilaisten organisaatioiden talousosastojen osaamistarpeesta. Erityyppisten organisaatioiden eroja taloushallinnon osaamistarpeista voitaisiin kuitenkin tutkia tarkemmin. Tässäkin tutkimuksessa havaittiin, joitakin eroja olevan, ja niitä voitaisiin tämän aineiston puitteissa tutkia tarkemmin. Tradenomeja työskentelee lisäksi myös tilitoimistoissa ja tilintarkastustoimistoissa, joissa tarvitaan luultavasti erilaista osaamista, joka olisi myös hyvä huomioida koulutuksen kehittämisessä. Teemaryhmässä tehdään opinnäytetöinä tutkimuksia myös tilitoimistoihin, joista saadaan näkökulmaa tilitoimistojen taloushallinnon osaamistarpeista. Näiden opinnäytetöiden valmistuttua voitaisiin tutkia myös eroja tilitoimistojen ja muiden organisaatioiden näkökulmien välillä. Tämän tutkimuksen tuloksia voitaisiin käyttää myös pohjana tutkimukselle, jossa tutkittaisiin tarkemmin onko Haaga-Heliassa tai muissa ammattikorkeakouluissa mahdollista oppia tutkimuksessa esille tulleita asioita. Lisäksi voitaisiin tutkia tarkemmin tässä tutkimuksissa esille nousseita taloushallinto-osaamisen kehittämisen kohteita, esimerkiksi millaista verotusosaamista työelämässä tarvitaan. Rahoituksen osaamistarpeet eivät korostuneet tässä tutkimuksessa. Rahoituksen osaamistarpeita voitaisiin tutkia tarkemmin esimerkiksi finanssialan yrityksissä ja haastatteleamalla rahoitusjohtajia organisaatioiden talousosastoilla. Tässä tutkimuksessa pyrittiin saamaan yleiskuva taloushallinnon työtehtävissä vaadittavasta taloushallinto-osaamisesta. Taloushallinnon alueella on kuitenkin lukuisia erityyppisiä työtehtäviä ja olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin erilaisten taloushallinnon työtehtävien osaamisodotuksia. Taloushallinnon osaamisodotuksia voitaisiin tutkia myös erikseen ulkoisen laskentatoimen, sisäisen laskentatoimen ja rahoituksen työtehtävissä.

5.3 Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus

Tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta voidaan arvioida käsitteiden, reliabelius ja validius, avulla. Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta eli tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä oli tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 231.)

Validiteetti varmistetaan käyttämällä oikeaa tutkimusmenetelmää, oikeaa mittaria sekä mittaamalla oikeita asioita. Sisäinen validiteetti tarkoittaa syy-seuraussuhdetta. Ulkoinen validiteetti tarkoittaa saatujen tulosten yleistettävyyttä. Yleistettävyyden on kunnossa, jos

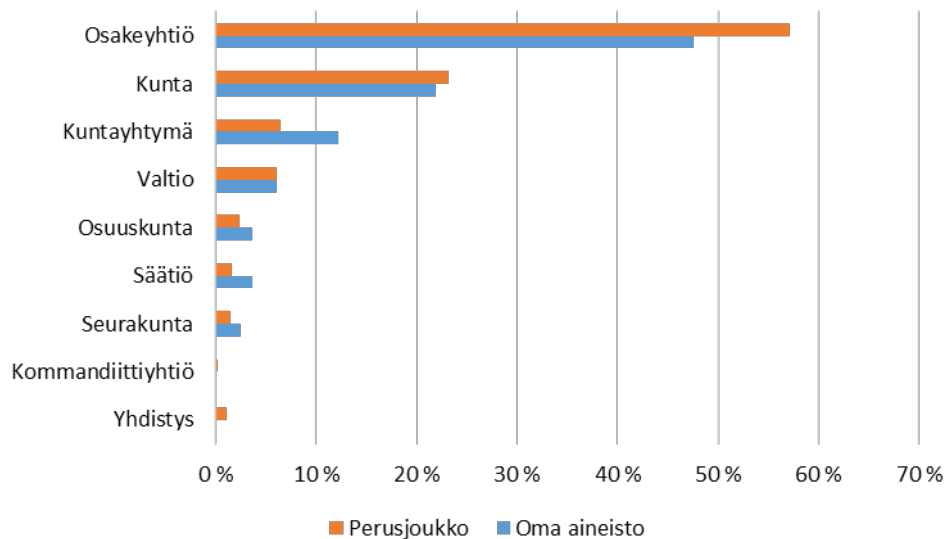
otos vastaa populaatiota. Jos tutkimuksen validiteetin todetaan olevan kunnossa, ei reliabiliteettiin tarvitse juurikaan puuttua, sillä validiteetti takaa yleensä reliabiliteetin (Kananen 2011, 121.) Opinnäytetyön johdannossa esitelty peittomatriisi antaa hyvät lähtökohdat validiteetin toteutumiseksi. Opinnäytetyössä ei ole tarvetta lähteä tekemään uusintamittauksia reliabiliteetin todentamiseksi. Tutkimuksen reliabiliteetti voidaan todentaa tarkastelemalla, onko tutkimuksen kaikki vaiheet dokumentoitu riittävän tarkasti, jotta tutkimuksen vaiheet voitaisiin toistaa. (Kananen 2011, 123.) Opinnäytetyössä on pyritty dokumentoimaan tutkimuksen vaiheet riittävän tarkasti ja perustelevaan käytetyt valinnat.

Tutkimuksen suunnittelussa edettiin määrällisen tutkimukselle tyypillisellä tavalla. Ensin tutustuttiin tutkittavaan ilmiöön, jonka pohjalta määriteltiin tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen valittiin tutkimus- ja aineiston keruumenetelmät, kerättiin tutkimusaineisto ja tehtiin analyysit. (Kananen 2015, 69.) Tutkimusmenetelmät pyrittiin valitsemaan siten, että tutkimuksen tavoitteet toteutuvat. Kerätty aineisto on nimenomaan tätä tutkimusta varten kerättyä primaariaineistoa. Sähköinen kyselytutkimus soveltui hyvin tutkimuksen tarkoitukseen, sillä perusjoukko oli melko iso ja aineisto saatiin kerättyä nopeasti ja kohtuullisin kustannuksin. Valittu kohderyhmä soveltui hyvin tutkimuksen tarkoituksiin, koska taloushallinnon johtotehtävissä toimivilla talouspäättäjillä voidaan olettaa olevan hyvä käsitys tradenomien osaamistarpeesta, sillä he osallistuvat taloushallinnon johtamiseen ja työntekijöiden rekrytointiin. Lisäksi kohderyhmä oli hyvin monipuolinen sisältäen hyvin erityyppisiä organisaatioita. Kyselylomake suunniteltiin vasta teoriaan tutustumisen jälkeen ja esiteltiin laskentatoimen, rahoituksen ja kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien opettajilla. Kyselylomake viimeisteltiin saatujen kommenttien perusteella. Opinnäytetyön luotettavuutta on yritetty parantaa hyödyntämällä triangulaatiota kyselylomakkeen rakenteessa. Triangulaatio on tutkimusstrategia, jossa tutkimuksen luotettavuutta pyritään lisäämään tutkimalla ilmiötä eri menetelmillä. Esimerkiksi strukturoidun kysymyksen viimeisenä vaihtoehtona voidaan käyttää avointa kysymystä: jokin muu, mikä? Avoimen vaihtoehdon avulla saadaan ne potentiaaliset vastaukset, joita ei osattu ennakoida kysymystä laadittaessa. (Kananen 2011, 124–125.) Kyselylomakkeeseen sisällytettiin avoimia kysymyksiä strukturoitujen kysymysten lisäksi, jotta kyselyyn vastaajat saivat tuoda myös vapaasti esille omia näkemyksiään. Lisäksi strukturoituihin kysymyksiin sisällytettiin yksi tai useampi muu, mikä?-vaihtoehto. Tutkimuksen analysointiin käytettiin monipuolisesti erilaisia tilastollisia menetelmiä. Tutkimuksen tulosten avulla saatiin vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Tulokset olivat johdonmukaisia niin avoimissa kuin strukturoiduissa kysymyksissä ja niistä oli helppo tehdä yhteenvetoja ja johtopäätöksiä.

Sähköpostikyselyn heikkoutena on usein pieneksi jäävä vastausprosentti. Vastausprosenttia saattavat alentaa esimerkiksi sähköpostisuodattimet ja alhainen vastausmotivaatio.

tio. Vastausprosenttia voidaan kuitenkin pyrkiä kasvattamaan pienillä parannuksilla. (Kananen 2015, 216–217.) Kyselyn vastausprosentti pyrittiin maksimoimaan lähettämällä kaksi muistutusviestiä ja panostamalla saatekirjeeseen sekä lähettämällä kysely Haaga-Helian rehtorin nimissä. Lisäksi vastausprosenttia pyrittiin kasvattamaan seuraavilla toimenpiteillä: oikea kohderyhmä, sähköpostin otsikointi, vastaajan taustatiedot alkuun, lyhyt ohjeistus vastaamisesta, kyselyn ajoitus aamuun, luottamuksellisuus, palkkio ja ajantasainen osoiterekisteri. Kyselyn vastausprosentti jäi kaikista toimenpiteistä huolimatta noin kymmeneen prosenttiin. Kyselyn vastausprosenttia luultavasti heikensi kyselyn pituus ja runsas kysymysten määrä, keräystapa ja kohderyhmän kiireinen työkuva. Kyselyn täyttämisen kesti noin kymmenen minuuttia, joka voi olla liian pitkä aika kiireisille taloushallinnon työelämän edustajille. Mitään kyselylomakkeen kysymystä ei kuitenkaan todettu esitestausvaiheessa tarpeettomaksi ja testaajat kokivat lomakkeen sopivan pituiseksi. Lomake näyttäisi myös olleen sopivan pituinen vastanneille, sillä lähes kaikkiin lomakkeen kysymyksiin ja myös avoimiin kysymyksiin vastattiin hyvin. Ainostaan kyselyn viimeiseen kysymykseen opetuksen kehityskohteista vastattiin hieman heikommin. Suurinta osaa kysymyksistä ja avoimia kysymyksiä ei laitettu pakolliseksi, jotta se ei vähentäisi vastausten määrää. Tutkimuksessa saatu vastausprosentti on loppujen lopuksi tyypillinen sähköpostikyselyille, joissa vastausprosentti jää yleensä noin 10 %:iin (Kananen 2015, 208).

Tilastotieteen kannalta alle 30 prosentin vastausprosentit ovat riittämättömiä antamaan luotettavaa tietoa tutkimusongelmasta (Kananen 2011, 73). Kyselyyn vastaamatta jättäneistä voidaan saada tarkempi käsitys niin sanotulla kadon analyysillä, jossa verrataan otoksen taustatietoja perusjoukon vastaaviin tietoihin (Vehkalahti 2014, 44). Aineiston yhtiömuotojakauma noudatteli hyvin pitkälle perusjoukon jakaumaa (kuvio 29). Yhtiöjakauman puolesta tutkimukseen vastanneet edustavat siis melko hyvin perusjoukkoa. Tämä lisää tutkimuksen ulkoista validiteettia eli tutkimustulosten yleistettävyyttä koskemaan koko perusjoukkoa pienestä vastausprosentista huolimatta.

Kuvio 29. Organisaatioiden yhtiömuotojakauma perusjoukossa ja tutkimusaineistossa

Kyselyyn vastanneista organisaatioista kahdeksan (10 %) henkilöstömäärä oli vastaajien mukaan pienempi kuin 250. Puolet näistä oli pienempiä kuin 150 henkilöä työllistäviä organisaatioita. Bisnode Selectorin kautta saatujen tietojen mukaan kaikki organisaatiot, joille kysely toimitettiin, sijoittuivat yrityksen henkilöluokkaan, jonka henkilöstömäärä oli 250 henkilö tai enemmän. Bisnode-yritysrekisterin pitäisi olla hyvin ajan tasalla ja yhteystietojen vähintään viranomaisrekisterien tasolla. Tietojen oikeellisuutta varmistetaan vuosittain tekemällä lukematon määrä yrityshaastatteluja. (Bisnode Finland Oy, 2014.)

Bisnode Selectorilta saadut tiedot koettiin luotettaviksi, ja kaikki vastaukset päätettiin sisällyttää analyysiin. Saattaa olla, että kyselyyn vastanneet ovat käsittäneet termin organisaatio koskemaan pienempää kokonaisuutta kuin koko organisaatiota.

Yhteenvedon voidaan todeta, että tutkimuksen luotettavuutta heikentää pieni vastausprosentti, mutta useat tekijät lisäävät tutkimuksen luotettavuutta. Eri organisaatiomuodoista osallistuttiin kyselyyn melko hyvin perusjoukon jakaumaa vastaavalla tavalla, joka lisää tutkimustulosten yleistettävyyttä. Kysely testattiin etukäteen, kysymyksiin vastattiin johdonmukaisesti ja kysymysten avulla saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin. Kaikkiin muihin paitsi viimeiseen kyselylomakkeen kysymykseen vastattiin hyvällä vastausprosentilla ja avoimet kysymykset tukivat strukturoitujen kysymysten vastauksia. Vaikkei tutkimuksen tuloksia voida yleistää koskemaan koko perusjoukkoa pienen vastausprosentin takia, saadaan niistä suuntaa antavaa, luotettavaa ja arvokasta tietoa, jota voidaan hyödyntää taloushallinnon opetuksen kehittämisessä.

5.4 Oma oppiminen

Opinnäytetyön aihe osoittautui kovin laajaksi ja vaati ymmärrystä organisaation koko taloushallinnon järjestämisestä. Olen itse suuntautunut opinnoissani ulkoiseen laskentatoimeen ja suorittanut vain muutamia sisäisen laskentatoimen kursseja ja yhden rahoituksen peruskurssin. Opinnäytetyössä haastavinta olikin lähteä liikkeelle ja muodostaa käsitys, mistä taloushallinto ja taloushallinto-osaaminen koostuvat. Aihe tuntui etenkin alussa liian laajalta, ja pohdin monesti teoriaosuuden kirjoittamisen aikana tulisiko aihetta rajata lisää ottamalla mukaan taloushallinnon osa-alueista esimerkiksi vain ulkoinen laskentatoimi. Ohjaajani kuitenkin kannusti pysymään valitussa aiheessa. Myös teemaryhmän opettajien toiveena oli, että kaikki taloushallinnon osa-alueet otetaan mukaan tutkimukseen. Mielestäni onnistuin kuitenkin melko hyvin laajan aiheen hallitsemisessa ja taloushallinto-osaamisen määrittelemisessä. Itselleni opinnäytetyön suurin anti olikin kokonaiskäsityksen saaminen taloushallinnon hoitamisesta suurissa organisaatioissa ja taloushallinnon prosesseista käytännössä. Näitä asioita ei ole tullut vastaan muilla kursseilla.

Myös tutkimuslomakkeen suunnittelu oli haastava ja tärkeä tekijä tutkimuksen onnistumisen kannalta. Mielestäni oli hyvä, että olin kirjoittanut valtaosan teoriasta ennen kyselylomakkeen suunnittelua ja että teoriaosuus toimi pohjana kyselylomakkeelle. Etenkin lomakkeen suunnittelun aikana oli hyvin tärkeää saada palautetta laskentatoimen ja rahoituksen opettajilta. Muutenkin koin teemaryhmässä työskentelyn antoisana. Aihealueen ollessa laaja ja sisältäessä itselle vieraampia osa-alueita, oli hyvin tärkeää saada palautetta aihetta tarkemmin tuntevilta opettajilta. Opinnäytetyön ohjaajana toimi kvantitatiivisten menetelmien opettaja, keneltä sain arvokasta tukea ja palautetta erityisesti tulosten analysoimisessa. Tuki muilta teemaryhmän opiskelijoilta jäi vähäisempää rooliin, koska muut etenivät hitaammassa tahdissa tai aihealue oli erilainen kuin oma aiheeni. Teemaryhmässä työskentely olisi voinut olla vielä antoisampaa, jos myös opiskelijat olisivat tehneet enemmän yhteistyötä.

Opinnäytetyötä tehdessä sai hyvän käsityksen millaista osaamista työelämässä arvostetaan ja millaisia asioita kannattaisi vielä itse opiskella tai kehittää. Opin paljon myös kyselytutkimuksen tekemisestä, teorian soveltamisesta käytäntöön ja kyselylomakkeen suunnittelusta. Mielestäni onnistuin hyvin opinnäytetyön organisoimisessa ja pysyin tavoitellussa aikataulussani. Kaiken kaikkiaan koko opinnäytetyöprosessi eteni suunnitellusti ja olen tyytyväinen keräämääni aineistoon ja tutkimuksen antiin. Uskon, että tekemästäni työstä on apua myös muiden teemaryhmän samankaltaisten opinnäytetöiden toteuttamisessa. Toivottavasti tuloksista on hyötyä myös Haaga-Helian opetussuunnitelman kehittämisessä.

Lähteet

Aarnikoivu, H. 2010. Työelämätaidot – menesty ja voi hyvin. WSOYpro Oy. Helsinki.

Aditro 2016. Etusivu. Luettavissa: <http://www.aditro.fi/>. Luettu: 4.5.2016.

Ahokas, N. 2012. Yrityksen sisäinen valvonta. Edita Publishing Oy. Helsinki

Alhola, K. 2010. Taloushallinnon kiehtova ja vaativa maailma. Tilisanomat, 4, s. 40–43.

Basware 2016. Ratkaisut. Luettavissa: <http://www.basware.fi/ratkaisut>. Luettu: 4.5.2016.

Bisnode Finland Oy 2014. Bisnode Selector. B2B kohderyhmät. Luettavissa: <http://selector.bisnode.fi/luo-ja-lataa-kohderyhm%C3%A4t-b2b-markkinointiin>. Luettu: 18.4.2016.

CGI Suomi Oy. Ratkaisut. Kaikki tuoteratkaisumme. Luettavissa: <http://www.cgi.fi/solution>. Luettu: 4.5.2016.

Eskola, A. & Mäntysaari, A. 2007. Talousosaamisen perusteet. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2013. Liiketalouden koulutusohjelma, Helsinki, nuoret. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/liiketalouden-koulutusohjelma-helsinki-nuoret>. Luettu: 21.12.2015.

Harisalo, R. 2008. Organisaatioteoriat. Tampereen Yliopistopaino Oy. Tampere.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Kustannusosa-
keyhtiö Tammi. Helsinki.

Jaatinen, P. 2006. Konekielistä yhteyksistä sähköiseen taloushallintoon: Analyysi kirjanpidon teknisistä innovaatioista ja kirjanpitäjän työn kehityksestä 1980luvulta nykypäivään. Tampereen yliopisto. Taloustieteiden laitos. Lisensiaatintutkimus.

- Järvenpää, M., Partanen, V. & Tuomela, T-S. 2003. Moderni taloushallinto – Haasteet ja mahdollisuudet. 2. painos. Edita Prima Oy. Helsinki.
- Kananen, J. 2007. Työelämän näkemys liiketoimintaosaamisen kompetensseista. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 72. Jyväskylä.
- Kananen, J. 2011. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas – Näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.
- Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2012. Moderni rahoitus. 6. painos. Sanoma Pro Oy. Helsinki.
- Kurki, M., Lahtinen, M. & Lindfors, H. 2011. Verkkolasku käyttöön! Helsingin Kamari Oy. Helsinki.
- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Sanoma Pro Oy. Helsinki.
- Lämsä, A-M. & Hautala, T. 2004. Organisaatiokäyttäytymisen perusteet. Edita Publishing Oy. Helsinki.
- Martikainen, M. & Vaihekoski, M. 2015. Yritysrahoituksen perusteet. Sanoma Pro Oy. Helsinki.
- Metsämuuronen, J. 2004. Pienten aineistojen analyysi – parametrittömien menetelmien perusteet ihmistieteissä. International Methelp Ky. Helsinki.
- Metsä-Tokila, T. 2011. Taloushallinnon palvelut. Toimialaraportti 1/2011. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki. Luettavissa:
http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2112/Taloushallinnon_palvelut_lokakuu_2011.pdf.
Luettu: 29.12.2015.
- Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. 2012. Johdon laskentatoimi. 11. painos. Edita Publishing Oy. Helsinki.

- Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. 2014. Johdon laskentatoimi. 12. painos. Edita Publishing Oy. Helsinki.
- Nummenmaa, L. 2009. Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.
- Näsi, S. 2006. Laskentatoimi muutoksessa ja liiketoimintaosaamishaasteissa. Luettavissa: http://www.edu.fi/download/116235_liiketoimintaosaaminen_nasi.pdf. Luettu: 31.12.2015.
- Osaakeyhtiölaki 21.7.2006/624.
- Otala, L. 2008. Osaamispääoman johtamisesta kilpailuetu. WSOYpro. Helsinki.
- Rajander-Juusti, R. 2013. Liiketalousalan osaamistarpeet – Ennakointitietoa koulutuksen suunnittelun tueksi. Raportit ja selvitykset 1/2013. Opetushallitus. Helsinki. Luettavissa: http://www.opi.fi/download/146309_Liiketalousalan_osaamistarpeet.pdf. Luettu: 7.1.2016.
- Raudasoja, K. & Johansson, M-L. 2009. Esimies talouden johtajana julkishallinnossa. WSOYpro Oy. Helsinki.
- Stenbacka, J. 8.3.2016. Opettaja. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Sähköposti.
- Taloushallintoliitto 2016. Opiskelijoille. Luettavissa: <http://opiskelijat.taloushallintoliitto.fi/rekrytointi/alalla-tarvittavat-taidot-ja-ominaisuudet>. Luettu: 4.1.2016.
- Tomperi, S. 2015. Kehittyvä kirjanpito. 15. painos. Edita Publishing Oy. Helsinki.
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. AVO-ammatinvalintaohjelma. Luettavissa: <http://www.mol.fi/avo/avo.htm>. Luettu: 21.12.2015.
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2015. Ammattinetti. Luettavissa: <http://www.ammattinetti.fi/ammattit/alahaku/19/2>. Luettu: 21.12.2015.
- Viitala, R. 2005. Johda osaamista! Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Inforviestintä Oy. Helsinki.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen – Menestyvän yritystoiminnan perusta. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura Ab. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

Hienoa, että olette antamassa oman näkemyksenne tradenomien taloushallinto-osaamisesta liiketalouden koulutusohjelman kehittämiseksi.

Kysely on jaettu seuraaviin osiin:

1. Taustatiedot
2. Taloushallinnon järjestäminen organisaatiossanne
3. Taloushallinnon asiaosaaminen
4. Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet
5. Tulevaisuuden osaaminen

Tähti (*) kysymyksen perässä kertoo kysymyksen pakollisuudesta.

Jos haluatte yhteenvedon tutkimuksen tuloksista, antakaa vielä yhteystietonne kyselyn lopussa.

1. TAUSTATIEDOT

1. Missä asemassa työskentelette? *

- Suorittavat tehtävät
- Asiantuntijatehtävät
- Keski johdon tehtävät
- Ylimmän johdon tehtävät
- Muu, mikä?

2. Ammattinimikkeenne? *

- Talousjohtaja
- Rahoitusjohtaja
- Hallintojohtaja
- Talouspäällikkö
- Rahoituspäällikkö
- Hallintopäällikkö
- Osastopäällikkö
- Kirjanpitopäällikkö
- Controller
- Pääkirjanpitäjä
- Muu, mikä?

3. Missä tehtävissä työskentelette? *

- Taloushallinto
- HR
- Markkinointi
- Viestintä
- Myynti
- Muu, mikä?

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

4. Organisaationne henkilöstömäärä *

henkilöä

5. Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä *

henkilöä

6. Yhtiömuoto *

- Osakeyhtiö
- Kunta
- Valtio
- Säätiö
- Yhdistys
- Seurakunta
- Kuntayhtymä
- Osuuskunta
- Kommandiittiyhtiö
- Muu, mikä?

7. Riippuen työtehtävästänne osaatte ehkä arvioida tiettyjä taloushallinnon osa-alueita parhaiten. Valitkaa yksi seuraavista vaihtoehtoista, mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista tässä kyselyssä. *

- Ulkoinen laskentatoimi
- Sisäinen laskentatoimi
- Rahoitus
- Taloushallinto kokonaisuutena

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

2. TALOUSHALLINNON JÄRJESTÄMINEN

8. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä? *

- Taloushallinto hoidetaan kokonaan organisaation sisällä
- Osa taloushallinnon palveluista on ulkoistettu, mitkä?
- Olemme ulkoistaneet taloushallinnon kokonaan tilitoimistolle
- Olemme ulkoistaneet taloushallinnon keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi
- Muuten, miten?

9. Mitä taloushallinnon tietojärjestelmiä käytätte?

10. Työskenteleekö tiimissänne/alaisenanne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

11. Millä ammattinimikkeillä tiimissänne työskentelee tai on työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?

12. Mitä vahvuuksia tradenomeilla on taloushallinnon työntekijöinä?

13. Mitä kehitettävää tradenomien taloushallinto-osaamisessa on?

<-- Edellinen

Seuraava -->

3. TALOUSHALLINNON ASIAOSAAMINEN

Kysymyksissä 14-16 pyydämme arvioimaan taloushallinnon eri osa-alueiden osaamisen tärkeyttä taloushallinnon työtehtävissä skaalalla ei tärkeä osata,..., erittäin tärkeä osata.

14. Kuinka tärkeänä pidätte, että tradenomi hallitsee seuraavia laskentatoimen osa-alueita taloushallinnon työtehtävissä?

	ei tärkeä	melko merkityksetön	neutraali	melko tärkeä	erittäin tärkeä
Ulkoisen laskentatoimi					
Arvonlisäverotus	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainväliset tilinpäätösstandardit	☐	☐	☐	☐	☐
Konsernilaskenta ja -tilinpäätös	☐	☐	☐	☐	☐
Käyttöomaisuuskirjanpito	☐	☐	☐	☐	☐
Matka- ja kululaskujen käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntilaskujen käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Ostolaskujen käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Palkkakirjanpito	☐	☐	☐	☐	☐
Sisäinen valvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Tilinpäätöksen laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tilintarkastus	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisilmoitukset	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityskauppaosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Yritysverotus	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Sisäinen laskentatoimi					
Budjetointi	☐	☐	☐	☐	☐
Hinnoittelu	☐	☐	☐	☐	☐
Investointilaskenta	☐	☐	☐	☐	☐
Kustannuslaskenta	☐	☐	☐	☐	☐
Strateginen laskentatoimi	☐	☐	☐	☐	☐
Taloustiedon analysoiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Taloustoimintojen johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tulosityksikkölaskenta	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen ympäristölaskentatoimi	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

15. Kuinka tärkeänä pidätte, että tradenomi hallitsee seuraavia rahoituksen osa-alueita taloushallinnon työtehtävissä?

	ei tärkeä	melko merkityksetön	neutraali	melko tärkeä	erittäin tärkeä
Rahoitus					
Maksuliikenne ja kassanhallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Käyttöpääoman hallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Rahan riittävyyden ennustaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Likviditeetin suunnittelu	☐	☐	☐	☐	☐
Pääomarakenteen suunnittelu	☐	☐	☐	☐	☐
Rahoitusyhtiöiden tarjoamat rahoitusratkaisut	☐	☐	☐	☐	☐
Rahoituksen kustannukset	☐	☐	☐	☐	☐
Rahoitusriskien hallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Luottokelpoisuuden arviointi	☐	☐	☐	☐	☐
Arvopaperimarkkinoiden toiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin	☐	☐	☐	☐	☐
Johdannaisinstrumentit	☐	☐	☐	☐	☐
Konsernirahoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

16. Kuinka tärkeänä pidätte, että tradenomi hallitsee alla listattuja muita taloushallinnon osa-alueita taloushallinnon työtehtävissä?

	ei tärkeä	melko merkityksetön	neutraali	melko tärkeä	erittäin tärkeä
Taloushallinnon muu osaaminen					
Juridinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Projektijohtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Raporttien analysoiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Raporttien laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköinen taloushallinto	☐	☐	☐	☐	☐
Taloushallinnon erillisjärjestelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Toimialaosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Toiminnanohjausjärjestelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Työehtosopimuksen tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

4. HENKILÖKOHTAISET MUUT OSAAMISET JA OMINAISUUDET

17. Valitkaa alla olevista ominaisuuksista, taidoista ja osaamisalueista kaikki, jotka koette taloushallinnon työntekijälle tärkeiksi. *

Henkilökohtaiset ominaisuudet

- Huolellisuus ja tarkkuus
- Innovatiivisuus
- Joustavuus
- Motivaatio ja innostus
- Objektiiivisuus
- Oma-aloitteisuus
- Oppimiskyky
- Stressinsietokyky
- Tilannetaju
- Vastuullisuus

Vuorovaikutustaidot

- Asiakaspalvelutaidot
- Esiintymistaidot
- Kommunikointitaidot
- Neuvonta- ja konsultointitaidot
- Neuvottelutaidot
- Tiimityötaidot

Taloushallintoa tukevat muut taidot ja osaamisalueet

- Henkilöstöhallinto
- Johtamistaidot
- Kielitaito ja kulttuurien tuntemus
- Liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen
- Liiketoimintaosaaminen
- Myynti- ja markkinointitaidot
- Ongelmanratkaisukyky
- Organisoititaidot
- Suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky
- Tietotekninen osaaminen
- Verkosto-osaaminen
- Muu, mikä?

<-- Edellinen

Seuraava -->

Tradenomin taloushallinto-osaaminen

5. TULEVAISUUDEN OSAAMINEN

18. Tuletteko rekrytoimaan taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä? *

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

19. Onko suunnitelmisianne ulkoistaa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa? *

- Kyllä, mitä palveluja?
 Ei
 En osaa sanoa

20. Tuleeko taloushallinnon työntekijöiden osaamistarve muuttumaan 5 vuoden sisällä? *

- Kyllä, miten?
 Ei
 En osaa sanoa

21. Mitä asioita olisi erityisen tärkeää huomioida taloushallinnon opetuksen kehittämisessä ammattikorkeakoulussa?

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vaikuta taloushallinnon opetuksen kehittämiseen

HR

Haaga-Helian rehtori via Webpolsurveys <messages-noreply@webpolsurveys.com>

Vastaanottaja: ■ Kaitiainen Iisa: ✓

Vastaa kaikille | v

ke 9.3.2016 7:36

Hyvä taloushallinnon asiantuntija ja työelämän edustaja

Uudistamme parhaillaan Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa Liiketalouden koulutusohjelman opetussuunnitelmaa.

Tämän kyselytutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisia näkemyksiä ja odotuksia suurten organisaatioiden taloushallinnon johtajilla ja pääliikillä on tradenomiopetuksen taloushallinto-osaamisesta.

Vastaamalla kyselyyn, voitte nyt vaikuttaa taloushallinnon opetuksen kehityskohteisiin. Kyselyyn voi vastata useampi henkilö samasta organisaatiosta, joten olisi toivottavaa, että viestiä välitettäisiin eteenpäin taloushallinnon esimiesasemassa toimiville henkilöille.

Kyselylomakkeen täyttäminen kestää noin 10 minuuttia. Löydätte sen osoitteesta:

<https://www.webpolsurveys.com/S/4CD28B4D84388097.par>

(Jos suora linkki ei toimi, kopioikaa se selaimen osoiteiville.)

Vastausaika on ke 23.3.2016 saakka. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Yhteystietoja ja vastauksia ei yhdistetä missään vaiheessa. Halutessanne saatte yhteenvedon tutkimuksen tuloksista työn valmistuttua. Tutkimus tehdään taloushallinnon opinnäytetyönä.

Kiitos vastauksistanne ja ajankäytöstänne!

Ystävällisin terveisin

Teemu Kokko
rehtori, toimitusjohtaja, KTT
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Iisa Kaitiainen
tradenomiopiskelija, opinnäytetyön tekijä
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Muistatethan vaikuttaa taloushallinnon opetuksen kehittämiseen

HR

Haaga-Helian rehtori via Webpolsurveys <messages-noreply@webpolsurveys.com>

Vastaanottaja: ■ Kaitainen lisa

Vastaa kaikille

to 17.3.2016 7:00

Hyvä taloushallinnon asiantuntija ja työelämän edustaja

Lähetimme Teille 9.3.2016 sähköpostitse kyselylomakkeen, jonka avulla kartoitamme, millaisia näkemyksiä ja odotuksia suurten organisaatioiden taloushallinnon johtajilla ja pääliikillä on tradenomiien taloushallinto-osaamisesta.

Haluamme muistuttaa, että aikaa vastaamiseen on vielä ensi **keskiviikkoon 23.3.2016** asti.

Keräämme kyselyn avulla arvokasta tietoa Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Liiketalouden koulutusohjelman opetussuunnitelman kehittämiseksi, joten jokainen vastaus on meille erittäin tärkeä.

Kyselylomakkeen täyttäminen kestää noin 10 minuuttia. Löydätte sen osoitteesta

<https://www.webpolsurveys.com/S/4CD28B4084388097.ppt>

(Jos suora linkki ei toimi, kopioikaa se selaimen osoiteriville.)

Jos olette jo vastanneet tähän kyselyyn, kiitämme lämpimästi vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin

Teemu Kokko
rehtori, toimitusjohtaja, KTT
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

lisa Kaitainen
tradenomiopiskelija, opinnäytetyön tekijä
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Vielä on mahdollista vaikuttaa taloushallinnon opetuksen kehittämiseen

HR

Haaga-Helian rehtori via Webpolsurveys <messages-noreply@webpolsurveys.com>

Vastaanottaja: ■ Kaitainen Iisa

Vastaa kaikille

ke 23.3.2016 7:40

Hyvä taloushallinnon asiantuntija ja työelämän edustaja

Lähetimme Teille 9.3.2016 sähköpostitse kyselylomakkeen, jonka avulla kartoitamme, millaisia näkemyksiä ja odotuksia suurten organisaatioiden taloushallinnon johtajilla ja pääliikillä on tradenomiien taloushallinto-osaamisesta.

Jatkoimme kyselyyn vastaamisaikaa ensi **keskiviikkoon 30.3.2016** asti, jotta mahdollisimman moni ehtisi vastata kyselyyn.

Keräämme kyselyn avulla arvokasta tietoa Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Liiketalouden koulutusohjelman opetussuunnitelman kehittämiseksi, joten jokainen vastaus on meille erittäin tärkeä. **Muistatthan, että kyselyyn voi vastata useampi henkilö samasta organisaatiosta, joten olisi toivottavaa, että viestiä välitettäisiin eteenpäin taloushallinnon esimiesasemassa toimiville henkilöille.**

Kyselylomakkeen täyttäminen kestää noin 10 minuuttia. Löydätte sen osoitteesta

<https://www.webpolsurveys.com/S/4CD28B4064388097.bar>

(Jos suora linkki ei toimi, kopioikaa se selaimen osoiteriville.)

Jos olette jo vastanneet tähän kyselyyn, kiitämme lämpimästi vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin

Teemu Kokko
rehtori, toimitusjohtaja, KTT
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Iisa Kaitainen
tradenomiopiskelija, opinnäytetyön tekijä
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Liite 5. Vastaukset avoimiin kysymyksiin taloushallinnon järjestämisestä

Osa taloushallinnon palveluista on ulkoistettu, mitkä?

- perintä, laskujen skannaus
- reskontrat, käyttöomaisuushallinta
- pääkirjanpito, tilinpäätös, perintä
- kirjanpito ja reskontrat
- kaikki muut paitsi sisäinen laskenta ja neuvonta on ulkoistettu
- palkkahallinto
- ostolaskut ulkoistettu; muut omaa toimintaa
- osa ulkomaisten tytäryhtiöiden kirjanpidoista
- ns. tekninen osa OR, MR, maksuliikenne, pääkirjanpito + ohjelmistot
- rutiinitehtävät kuten reskontrat, kassaseuranta, laskuntarkastus
- kirjanpito
- palkkahallinto, joidenkin tytäryhtiöiden ulkoinen laskenta
- perintä
- palkanlaskenta
- osto- ja myyntireskontra, maksuliike
- peruskirjanpito, osto- ja myyntireskontra, järjestelmät
- kirjanpito, palkanlaskenta ja laskujen skannaus ulkoistettu liikelaitoskuntayhtymän ja sen jäsenkuntien yhteiselle palvelukeskukselle (Oy)
- palkanlaskenta
- ostolaskut ja palkanlaskenta
- kirjanpito, reskontra
- ostolaskujen käsittely
- ulkoinen laskentatoimi
- ostolaskujen vastaanotto, kirjanpito, osa myyntilaskutuksesta
- kuntaprolle
- kirjanpito
- uudet ostetut yhtiöt siirtymäjaksen ajan ulkoistettuna
- palkanlaskenta

Muuten, miten?

- palvelukeskuksessa kirjanpito ja tilinpäätös, reskontrat, perintä jne. Sisäinen laskentatoimi ja osa osto- sekä myyntilaskujen käsittelystä talon sisällä
- taloushallinto hoidetaan kokonaan itse ja toimitaan toisen yhtiön palvelukeskuksena
- tällä hetkellä kaikki hoidetaan itse mutta taloushallintoa ollaan kirkkolain määräyksellä ulkoistamassa palvelukeskukseen
- olemme ulkoistaneet taloushallinnon keskitetyn konsernin sisäiseen palvelukeskuksen hoidettavaksi. Ilmoitettu taloustoiminnon henkilöstömäärä sisältää palvelukeskuksessa työskentelevät henkilöt.

Onko suunnitelmisanne ulkoistaa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa?

Kyllä, mitä palveluja?

- laskutus, perintä, mahdollisesti maksuliikenne, jollain aikavälillä koko taloushallinto
- ulkoinen laskenta vahvemmin valtion palvelukeskukseen, siirto on vielä kesken
- yksittäisiä prosesseja
- perintä
- kirjanpitotehtävät
- kirjanpito ja palkanlaskenta osittain (sen verran kuin laki määrää)
- kirjanpito, reskontrat, palkanlaskenta, maksuliikenne
- reskontra
- matkustukseen liittyvät taloushallinnon palvelut
- konsernitasolla rutiineja, yksiköissä tarvitaan ongelmanratkaisijoita.
- palkanlaskenta
- myyntireskontran hoito

Liite 6. Yhtiömuodon ja taloushallinnon järjestämistä koskevien kysymysten ristiintaulukointi

Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä? * Yhtiömuoto Crosstabulation										
		Yhtiömuoto								Total
		Osakeyhtiö	Kunta	Valtio	Säätiö	Seurakunta	Kuntayhtymä	Osuuskunta	Muu, mikä?	
Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Taloushallinto hoidetaan kokonaan organisaation sisällä	23	13	2	1	0	5	0	1	45
		59 %	72 %	40 %	33 %	0 %	50 %	0 %	50 %	55 %
	Osa taloushallinnon palveluista on ulkoistettu, mikä?	12	3	2	2	1	5	1	1	27
		31 %	17 %	40 %	67 %	50 %	50 %	33 %	50 %	33 %
	Olemme ulkoistaneet taloushallinnon keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi	2	2	0	0	0	0	2	0	6
		5 %	11 %	0 %	0 %	0 %	0 %	67 %	0 %	7 %
Muuten, miten?	2	0	1	0	1	0	0	0	4	
	5 %	0 %	20 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	5 %	
Total		39	18	5	3	2	10	3	2	82
		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä? * Yhtiömuoto Crosstabulation										
		Yhtiömuoto								Total
		Osakeyhtiö	Kunta	Valtio	Säätiö	Seurakunta	Kuntayhtymä	Osuuskunta	Muu, mikä?	
Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Kyllä	29	13	3	1	2	8	2	1	59
		74 %	72 %	60 %	33 %	100 %	80 %	67 %	50 %	72 %
	Ei	9	5	2	2	0	2	1	1	22
		23 %	28 %	40 %	67 %	0 %	20 %	33 %	50 %	27 %
	En osaa sanoa	1	0	0	0	0	0	0	0	1
		3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
Total		39	18	5	3	2	10	3	2	82
		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tuletteko rekrytoimaan taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä? * Yhtiömuoto Crosstabulation										
		Yhtiömuoto								Total
		Osakeyhtiö	Kunta	Valtio	Säätiö	Seurakunta	Kuntayhtymä	Osuuskunta	Muu, mikä?	
Tuletteko rekrytoimaan taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä?	Kyllä	17	9	1	1	0	4	0	0	32
		44 %	50 %	20 %	33 %	0 %	40 %	0 %	0 %	39 %
	Ei	1	3	1	1	0	4	3	1	14
		3 %	17 %	20 %	33 %	0 %	40 %	100 %	50 %	17 %
	En osaa sanoa	21	6	3	1	2	2	0	1	36
		54 %	33 %	60 %	33 %	100 %	20 %	0 %	50 %	44 %
Total		39	18	5	3	2	10	3	2	82
		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Onko suunnitelmassanne ulkoistaa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa? * Yhtiömuoto Crosstabulation										
		Yhtiömuoto								Total
		Osakeyhtiö	Kunta	Valtio	Säätiö	Seurakunta	Kuntayhtymä	Osuuskunta	Muu, mikä?	
Onko suunnitelmassanne ulkoistaa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa?	Kyllä, mitä palveluja?	4	4	3	0	1	0	0	0	12
		10 %	22 %	60 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	15 %
	Ei	26	10	2	2	1	6	3	1	51
		67 %	56 %	40 %	67 %	50 %	60 %	100 %	50 %	62 %
	En osaa sanoa	9	4	0	1	0	4	0	1	19
		23 %	22 %	0 %	33 %	0 %	40 %	0 %	50 %	23 %
Total		39	18	5	3	2	10	3	2	82
		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tuleeko taloushallinnon työntekijöiden osaamistarve muuttumaan 5 vuoden sisällä? * Yhtiömuoto Crosstabulation										
		Yhtiömuoto								Total
		Osakeyhtiö	Kunta	Valtio	Säätiö	Seurakunta	Kuntayhtymä	Osuuskunta	Muu, mikä?	
Tuleeko taloushallinnon työntekijöiden osaamistarve muuttumaan 5 vuoden sisällä?	Kyllä, miten?	24	14	2	2	2	6	1	1	52
		62 %	78 %	40 %	67 %	100 %	60 %	33 %	50 %	63 %
	Ei	6	3	2	0	0	2	2	0	15
		15 %	17 %	40 %	0 %	0 %	20 %	67 %	0 %	18 %
	En osaa sanoa	9	1	1	1	0	2	0	1	15
		23 %	6 %	20 %	33 %	0 %	20 %	0 %	50 %	18 %
Total		39	18	5	3	2	10	3	2	82
		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Liite 7. Henkilöstömääriä ja taloushallinnon järjestämistä koskevien kysymysten ristiintaulukointi

Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?		Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä	Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä
Taloushallinto hoidetaan kokonaan organisaation sisällä	Mean	1560	24
	N	45	45
	Std. Deviation	2928	48
Osa taloushallinnon palveluista on ulkoistettu, mitkä?	Mean	927	8
	N	27	27
	Std. Deviation	1081	6
Olemme ulkoistaneet taloushallinnon keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi	Mean	1825	11
	N	6	6
	Std. Deviation	1979	12
Muuten, miten?	Mean	486	11
	N	4	4
	Std. Deviation	126	3
Total	Mean	1319	17
	N	82	82
	Std. Deviation	2326	36

Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä * Tuletteko rekrytoimaan taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä?			
Tuletteko rekrytoimaan taloushallinnon ammattilaisia kahden vuoden sisällä?		Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä	Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä
Kyllä	Mean	1696	27
	N	32	32
	Std. Deviation	3001	54
Ei	Mean	935	5
	N	14	14
	Std. Deviation	1355	3
En osaa sanoa	Mean	1133	13
	N	36	36
	Std. Deviation	1908	15
Total	Mean	1319	17
	N	82	82
	Std. Deviation	2326	36

**Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä Taloushallinnossa
työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä * Onko
suunnitelmissanne ulkoistaa taloushallinnon palveluja
tulevaisuudessa?**

Onko suunnitelmissanne ulkoistaa taloushallinnon palveluja tulevaisuudessa?		Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä	Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä
Kyllä, mitä palveluja?	Mean	835	12
	N	12	12
	Std. Deviation	800	7
Ei	Mean	1456	19
	N	51	51
	Std. Deviation	2594	45
En osaa sanoa	Mean	1257	15
	N	19	19
	Std. Deviation	2250	15
Total	Mean	1319	17
	N	82	82
	Std. Deviation	2326	36

**Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä Taloushallinnossa
työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä * Tuleeko
taloushallinnon työntekijöiden osaamistarve muuttumaan 5
vuoden sisällä?**

Tuleeko taloushallinnon työntekijöiden osaamistarve muuttumaan 5 vuoden sisällä?		Organisaationne henkilöstömäärä:henkilöä	Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä
Kyllä, miten?	Mean	1057	14
	N	52	52
	Std. Deviation	1682	18
Ei	Mean	2719	36
	N	15	15
	Std. Deviation	4152	76
En osaa sanoa	Mean	825	10
	N	15	15
	Std. Deviation	1074	7
Total	Mean	1319	17
	N	82	82
	Std. Deviation	2326	36

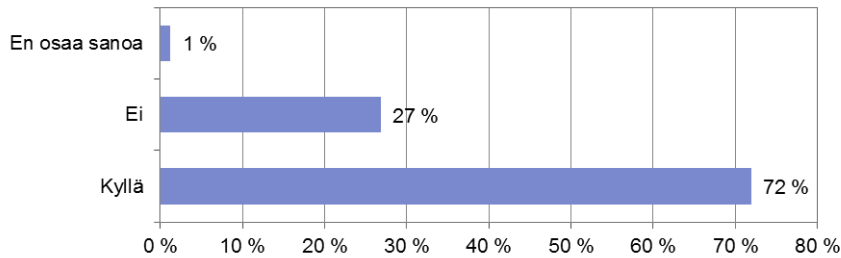
Liite 8. Vastaukset avoimeen kysymykseen taloushallinnon tietojärjestelmistä

Mitä taloushallinnon tietojärjestelmiä käytätte?

- aditron
- kirjanpito, pankkiyhteys, palkkaohjelma, ERP tuottaa tuotannon laskut
- proeconomica
- pracle, Opus Capita
- abilita, Basware
- basware, Sonet, Microsoft Ax
- SAP, Rondo
- rondo, Basware FPM
- käytämme tilitoimiston järjestelmiä (Visma)
- pro Economica
- konsernijärjestelmiä ovat Lawson (kirjanpito), Contempus (osto), proe (myynti), raportointi (Primavista ja Hyperion), kassa (Opus Capita)
- raihdance, Target,
- aditron Intime Plus + webraportointi, Baswaren InvoiceReady + Finance
- raihdance, Rondo, ProE-laskutus, UDP- ja Tane-raportointijärjestelmät, Budnetti (CGI:n) Rondo R8, Raihdance, Datwin, TaNe-raportointi
- opiferus taloussuunnittelu ja seuranta ja työajanseuranta, toimintolaskenta ja työajanmittaus
Aditron Personec FK palkanlaskenta, Titania, PDS. Aditron kirjanpito ja konsernilaskentaohjelmistot, Baswaren ostolaskujärjestelmä IP processing, Logican Pro-elaskutus
- keskeisin ProEconomica
- econet, Sonet, Talgraf
- raihdance, Basware (IP, TEM, Maksuliikenne), WinKasper
- AX, GC8, Qlickview
- kirjanpito ja reskontrat Intime, ostolaskut InvoiceReady, maksuliikenne Maksuliikenne
- oraclen Fina Kpidossa, Baswaren ostolasku ja matkalasku, Opus Capita pankkiyhteys, Eco-med KPP potilaskohtainen kustannuslaskenta, Effica Laskutus, Exreport -raportointi, Cognos Power Play, tietovarasto ja SAP BO.....jne.
- intime, Basware
- intime Plus/Aditro
- raihdance, Pegasos, Populus
- valtion Kieku/SAP
- iScala, basware
- CGI:n taloushallinnon sovelluksia
- kuntaErp, Baswaren maksuliikenne
- festum
Primavista
Basware
Excel
- SAP R3
- visma Nova Pro
- intime -kirjanpito, Basware-tuoteperhe (FPM, IP, PM)
- SAP, Basware
- ERP, Hyperion, Cognos,
- kirjanpito SAP, osa sisäisestä raportoinnista SAP BW, konsolidoitu konsernin tulos OpusCapitan Digitalous. Suppeasti Cognos
- microsoft Dynamics, Basware FPM, Qlickview
- SAP, Cognos
- wintime, M2, Workflow, Aditron arkisto, Basware Maksuliikenne, oma ERP ketjulta
- proeconomica, basware analyste
- rondo, Raihdance, Basware, Tane, Budnetti
- festum Software, etalous
- cgi raihdance
- raihdance, TANE, Rondo, proELaskutus (CGI:n ohjelmat)
- microsoft NAV ja Printvis toiminnajohtaus, Basware IP (liitännäisinen) sekä maksuliike, Kasper, 2 kpl kassajärjestelmiä, AProfit, CProfit,
- SAP, Basware, IBM Cognos
- aditro/Intime yms.
- QAD (ERP), Cognos Controller (konsolidointi), QlickView (tietovarastointi), paikalliset kassajärjestelmät ja palkanlaskentajärjestelmät eri maissa
- wintime, Baswaren IP, FPM, ja muita Baswaren järjestelmiä.
- kieku-taloushallinto (SAP), Rondo, M2
- aditro Wintime, Basware Alusta P2P
- kirjanpito palkanlaskenta
- raihdance ,ProE -laskutus,(R8 tulossa), RD-budjetointi, Rondo, Hankehallinta (Inreo), CPU-kassajärj., ePopulus,
- IFS (ERP-järjestelmä), Basware, OpusCapita, TWIN Pro Economica, Basware maksuliikenne ja InvoiceReady-ostolaskujen kierrätys sekä Finance
- proeconomica
- microsoft Dynamics AX, Personec W, Opus Capita
- SAP
- basware, Rondo
- sap
- ePopulus (matkalaskuohjelma), Pro Economica, WebTallennus, HRM (Iomat)
- IFS, Baswaren GC7
- pääjärjestelmä on SAPin toiminnanohjausjärjestelmä, Fortime palkanlaskenta,
- aditro Wintime; Basware ostolaskujen kierrätys, Finance, Maksuliikenne
- SAP, FPM, Cognos, Qlickview, CostView
- sonet, Tabella, WinPos (kassajärjestelmä), Solotes
- basware IP, Basware maksuliikenne, Sonet
- maestron siirretty V10
- M3
- CGI Raihdance
- SAP, Business warehouse, Excel, Readsoft.
- kieku, Rondo, M2
- SAP, Basware
- kuntapro:n Kuntax, FPM, Kuntari
- aditron ja baswaren tuotteita
- CGI;n Raihdance
- CGI/ Sonet
- basware/ IP + Maksuliikenne
- tikon

Liite 9. Vastaukset avoimeen kysymykseen tradenomien ammattinimikkeistä

Työskenteleekö tiimissä/alaisenanne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?

Millä ammattinimikkeillä tiimissä/alaisenanne työskentelee tai on työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?

- taloussuunnittelijoina
- maaseutusihiteeri, toimistosihteeri
- accounting analyst
- kirjanpitäjä
- talousassistentti, konttorityöntekijä
- suunnittelija, talousasiantuntija
- laskentasihteeri, toimistosihteeri, taloussuunnittelija
- laskentasihteeri, palkkasihteeri
- controller
- financial controller
- kirjanpitäjä, taloussihteeri
- tilitoimiston johtaja, pääkirjanpitäjä
- rahoitussihteeri, maksuliikennesihteeri
- palkkasihteeri, taloussuunnittelija
- kirjanpitäjä, pääkirjanpitäjä, taloussihteeri
- talousjohtaja
- laskentasihteeri, toimistosihteeri, toimistopäällikkö
- palkkasihteeri, toimistosihteeri, kirjanpitäjä, harjoittelijoita
- pääkirjanpitäjä, taloussuunnittelija, taloushallinnon asiantuntija
- accountant, controller
- pääkirjanpitäjä
- kirjanpitäjä
- toimistosihteeri
- controller
- konttorityöntekijä
- ollesani töissä tilitoimistossa toimitusjohtajana, minulla oli alaisenani sekä kirjanpitäjiä että palkanlaskijoita, joiden koulutus oli liiketalouden tradenomi.
- controller, kirjanpitäjä, laskenta-assistentti, palkanlaskija
- financial Analyst
- G/L accountant, A/P accountant, A/R accountant, financial controller
- ostoreskontran hoitaja, pääkirjanpitäjä, kassanhoitaja, toimitusassistentti
- kirjanpitäjä, pääkirjanpitäjä, laskuttaja, assistentti, controller, assistant controller
- pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, ostoreskontranhoitaja, myyntireskontranhoitaja
- controller
- kirjanpitäjä, reskontranhoitaja, toimistosihteeri
- laskentapäällikkö sijaisuus, talouspäällikkö toimialalla
- laskentasihteeri
- kirjanpitäjä
- palvelusihteeri
- esim. ostoreskontranhoitaja
- laskenta-asiantuntija, assistant controller, business controller (lisäksi tradenomeja työskentelee taloushallinnon ulkopuolella mm. henkilöstö- ja palkkahallinnossa)
- kirjanpitäjä
- kirjanpitopäällikkö, rahoituspäällikkö talousassistentti, projektkirjanpitäjä, kirjanpitäjä
- laskentasihteeri
- talousassistentti
- kirjanpitäjä
- toimistosihteeri
- taloussuunnittelija, taloushallintosuunnittelija, taloussihteeri, hankekoordinaattori, projektisihteeri, maksuliikenteenhoitaja
- kirjanpitäjä
- kirjanpitäjä
- kirjanpitäjä, laskentapäällikkö
- controller
- toimistosihteeri
- taloussuunnittelija, laskentasuunnittelija, kirjanpitäjä, palkkakirjanpitäjä, taloussihteeri
- talousassistentti, ostoreskontranhoitaja
- accountant, financial controller, invoicing specialist
- taloussuunnittelija, laskentapäällikkö
- gl accountant, senior GL accountant
- taloussihteeri, kirjanpitäjä
- taloussihteeri, toimistosihteeri
- taloussihteeri
- kirjanpitäjinä ja reskontranhoitajina

Liite 10. Vastaukset avoimiin kysymyksiin tradenomien vahvuuksista ja kehittämisen kohteista

Mitä vahvuuksia tradenomeilla on taloushallinnon työntekijöinä?

- hyvä tuntemus asioihin
- suhteellisen monipuolinen koulutus
- sopiva teoreettinen tausta käytännönläheisellä otteella työhön
- huolellisuus ja tarkkuus
- numerotarkkuus ja rutiinien sietokyky luontaisena vahvuutena, kirjanpidon perusosaaminen, alv-osaamisen perusteet
- käytännönläheinen osaaminen
- perustiedot hyvät yleisellä tasolla (taloudesta), hyvät tiimityötaidot, hyvät atk-valmiudet
- tietotekniikan hyväksikäyttö
- perusosaaminen kunnossa
- konkreettinen ymmärrys liiketoiminnan ja kirjanpidon suhteen, As Oy ja KOY:n kirjanpidon osaaminen. Ymmärrys kirjauksista ja sopimuksista vaikka liiketoiminta myy ainoastaan osakkeet asiakkaalle.
- kirjanpidon osaaminen, järjestelmien hallinta
- laaja-alainen taloushallinnon koulutus, motivaatio kehittää itseään ja työtään, valmius esimies-/tiiminvetäjä-tehtäviin
- hyvä yleisosaaminen
- perustiedot kirjanpidosta ja taloushallintokokonaisuudesta
- hyvät yleiset atk-taidot
- oma-aloitteisuutta ja kykyä hankkia tietoa. Usein myös jo työssäoppimisen kautta hankittua kokemusta.
- käytännönläheisyys jo koulutuksessa mutta vahvempi ja syvällisempi osaaminen vaatii henkilöltä työtä
- kohtuullisen hyvät valmiudet oppia ja omaksua työtehtäviä nopeasti
- perustiedot taloushallinnosta ja laskentatoimesta
- tiimini jäsenet ovat olleet jo pitkään tässä työssä, en välttämättä osaa erottaa mikä osaaminen johtuu heidän koulutuksestaan.
- ei erityisesti tradenomeilla. Kyse on henkilöistä ja heidän henkilökohtaisista ominaisuuksista soveltua taloushallinnon tehtäviin.
- en osaa arvioida koulutukseen liittyviä vahvuuksia
- perustiedot on hallussa
- he ymmärtävät kokonaisuuksia (kirjanpito, palkat, maksuliikenne, rahoitus jne.)
- hyvä perusammattitaito, useimmilla asenne kohdallaan
- hyvä tietotekniikan osaamisen taso, käytännönläheinen tietotaito
- käytännön läheisyys
- käytännön läheinen ote ja kirjanpidon perusteoria ja säännöt hallussa. Tradenomilla on yleensä myös jonkinlainen työkokemus alalta.
- hyvä motivaatio ja osaminen, mutta ei nopeita etenemistoiveita uralla
- ymmärrys kokonaisvaltaisesti kirjanpidosta
- vaikea verrata vanhan polven merkonomeihin tai KTM tutkinnon suorittaneisiin.
- riippuu opintokokonaisuudesta
- monipuolinen osaaminen, teknisesti osaava
- riippuen opiskeluaikana tehdyistä painotuksista, heillä on hyvät perusvalmiudet kirjanpidon tehtäviin kokonaisuutena.
- ?
- hyvät oppimisvalmiudet. Hyvä peruskäsitys yrityksen toiminnasta ja talouden prosesseista.
- taloushallinnon peruskoulutus
- vahva kirjanpidon osaaminen
- monipuolisuus, asioiden selvittämisen taito, kielitaito
- järjestelmäosaaminen
- kyky hahmottaa asiakokonaisuuksia laajemmin kuin merkonomilla
- riippuu henkilöstä, ei voida yleistää
- valmiuksia omaksua uusia asioita
- käytännönläheinen ote työhön
- laskentatoimen tuntemusta
- oman kokemukseni perusteella hyvät perustiedot, taito etsiä lisää tietoa, erinomaiset it-taidot
- kokonaisnäkemys taloushallinnosta
- perustaidot
- usein hyvää käytännön osaamista taloushallinnon eri tehtäviin esimerkiksi kirjanpitäjä, palkkakirjanpitäjä, mutta myös taloussuunnittelijan tehtäviin.
- hyvä teoriatausta

- osaavat ulkoisen laskennan hyvin
- laskentatoimen kokonaisnäkemys, myös kokemus käytännön työstä (kirjanpidon perusteista).
- hyvä peruskäsitys taloushallinnon eri osa-alueista ja prosesseista, mikä antaa valmiudet omaksua yritys-kohtaista tietoa myöhemmin työelämässä.
- ammattitaito, oma-aloitteisuus, kehittäminen
- monipuolinen yleisosaaminen
- kokonaisnäkemys taloushallinnosta ja siihen kuuluvista toiminnoista. Hyvät tietotekniset taidot. Käytäntöön soveltamisen taidot.
- taloushallinnon perusymmärrys

Mitä kehitettävää tradenomien taloushallinto-osaamisessa on?

- kokonaisuusien hallinta (helikopterikatse)
- kokonaisuuden hahmottaminen
- tekeminen ja kehittyminen on hyvin paljon kiinni henkilön asenteesta, koulutus on käytännössä lähtökohta tälle. Nykyisin valmiuksien tulisi olla mahdollisimman käytännönläheisiä teorian sijaan.
- sosiaaliset kyvyt, kommunikaatio
- excel-aidot
- kunta-alan ja julkisen talouden tuntemus
- syväosaaminen puuttuu joka tehtävään - ei ole sellaisia kirjanpitotaitoja / ymmärrystä kirjanpidosta, jotta voisi laittaa itsenäisesti työskentelemään edes avustavissa taloushallinnon tehtävissä (jos organisaation päätoimiala muu kuin kirjanpito/talous, jolloin taloushallinnon työtehtävissä edellytetään suurta itsenäisyyttä). Sisäisen laskentatoimen osalta kokonaisnäkemystä uupuu - näkyy esim. oman osaamisen yliarviointina tai ei hahmoteta, miten hyödynnetään johdon laskentatoimea erilaisissa ad hoc-toimeksiannoissa
- ulkoisen laskennan laaja osaaminen tärkeää sekä FAS että IAS/IFRS. Verotus ml. alv
- kassavirran ja käyttö pääoman syvällisempi ymmärrys rahoituslaskelmassa. Mitkä erät ja miten toimenpiteitä tulee tehdä, jotta vaikutus käyttö pääomaan. Laskennallisten verot. Verolainsäädännön keskeisimpien verolakien tuntemus; ALV, Ennakonpidätys ja tulovero. Laskennallisen sosiaalikulun merkitys
- sisäinen laskenta, erilaiset johdon tilannekatsaukset, ennustaminen, analysointi ja johtopäätökset
- en osaa vastata. Meidän organisaatiossamme kaikki tradenomit ovat suorittaneet tutkinnon aikuisopiskelijoina täydentääkseen omaa ammattiosaamistaan.
- kunta-alan ja julkisen hallinnon talousosaamisessa. Se opitaan vain työn kautta, mutta tulisi olla osa opin-
toja. Tilitoimisto-opit eivät riitä.
- asenteessa, liian monella on käsitys pääsystä heti johtotehtäviin. Lisäksi ei ole ymmärrystä, että kaikki ohjelmat opeteltava alusta ja kunnallisen puolen laintasolla sitovia ohjeita ei tunneta. Yleisissä työelämän pelisäännöissä puutteita.
- monesti liiketoiminnan ymmärrys jää lakisääteisen kirjanpidon jalkoihin. Näkymä yrityksen toimintaan jää hieman suppeaksi.
- osaaminen melko yleisellä tasolla
- käytännön elämässä tarvitaan konkreettisia taloushallinnon taitoja, kuten kirjanpito-osaamista, taloushallinnon järjestelmien osaamista ja lisäksi myös kokonaisuusien hahmottamiskykyä.
- julkisen hallinnon yrityksistä poikkeavat järjestelmät, kunnallisen laskentatoimen erityispiirteet, arvonlisäverolaki, konsernikirjanpito, verolainsäädäntö, käyttöomaisuuskirjanpito
- ulkoisen laskennan siirtyessä vahvasti valtion palvelukeskuksiin viraston tehtäviin jäävät seuraavat: controller/sisäinen laskenta, raportointi, hankinnat. Mitä toivoisin rekrytoitavilta (tai jo työssä olevilta) on ymmärrystä sekä taloushallinnosta, että tietotekniikasta. Harva tietää tarpeeksi molemmista osa-alueista ja ymmärtämään kokonaisuuden. Pitäisi pystyä esim. suunnittelemaan ja tehostamaan laskentaa, tarvittaessa määrittelemään toimittajalta tilattavat työt. "Perustyöntekijä" osaa toimia hyvin jo määritellyn ja toteutetun teknisen ratkaisun puitteissa, mutta ei välttämättä pysty sitä kehittämään.
- kirjanpito-osaaminen, kustannuslaskenta ja suorituskyvyn mittaaminen
- taloushallinnon vahva osaaminen puuttuu esim. julkisen sektorin ja tässä tapauksessa kuntien taloushallinnon henkilöstöltä. Henkilön on hallittava laajat kokonaisuudet ja sen lisäksi taloushallinnon sovellukset ja erityisesti taulukkolaskenta.
- en osaa arvioida koulutukseen liittyviä kehityskohtia
- kirjanpidon ymmärtäminen
- käytännön harjoituksia esim. kirjanpidosta ja palkkahallinnosta voisi olla enemmän.
- arvonlisäverotusta koskevat tiedot usein vaillinaisia (mm. vähennyskeltottomat erät)
- EOS
- liiketoimintaosaaminen, kokonaisnäkemys, analyysikyvykyys
- mielestäni taloushallintoalan tradenomien on opittava koulussa kirjanpidon perusta, teoria ja säännöt. Myös arvonlisäverotus sekä yritysten tuloverotus ja ennakonpidätys/perintä-asiat tulisi käydä koulussa hyvin läpi, jotta verotussäännöt olisi hyvin hallussa harjoitteluihin mentäessä. Pelkästä työharjoittelusta ei ole hyötyä, jos ei teoriaa osata kunnolla. Kun yritys voi luottaa siihen, että oppilaalla on säännöt ja lait hallussa, hänelle voidaan antaa sellaisia tehtäviä, joista on hänelle hyötyä oppimisen näkökulmasta.
- kokonaisvaltaisuuden huomiointi, business partnerina toimiminen, oman työn proaktiivinen johtaminen ja mielipiteiden ilmaisu

- esimerkiksi taloushallinnon osa-alueiden erottelu käytännössä. Olen tavannut työhaastatteluissa tradenomeja jotka eivät ymmärrä laskutuksen/ostoreskontran/myyntireskontran eroa.
- palkkahallinnon osaamista tarvittaisiin
- syventävä tietämys, kokonaisuuden hallinta
- kyky kehittää pitkäjänteisesti toimintaa
- perusvalmiuksien laajentaminen syvempään ammattiosaamiseen mm. eri yhtiömuotojen kirjanpidon erityiskysymyksissä, sekä järjestelmäosaamisen linkittäminen peruskirjanpityöhön
- ?
- tunnistaa taloushallinnon eri osa-alueet ja prosessit sekä miten ne liittyvät toisiinsa. Itse työtehtävien perehdyttämisessä ei ole vaikeuksia.
- erityisesti käytännön kirjanpidon ja laskentatoimen (sekä ulkoinen, sisäinen että johdon laskentatoimi) tekniikoiden osaaminen ei ole riittävällä tasolla. Perusvaatimuksena tradenomille pitäisi olla kattava kirjanpidon ja siihen liittyvän verotuksellisten kysymysten osaaminen sekä kattava laskentamenetelmien osaaminen. Erityisesti avustavien toimisto-ohjelmistojen (Excel, Access) osaamisessa on merkittäviä puutteita.
- yrityksen toiminta kokonaisuutena
- kirjanpidon ja siihen läheisesti liittyvien lakien perustuntemus.
- kokonaisuuksien hahmottaminen
- jos tehtävät ovat kuitenkin rutiiniluonteisia perustöitä, niin tradenomi saattaa pettyä odotuksissaan ja toisaalta hänellä ei ole aitoa kirjanpidon osaamista.
- riippuu henkilöstä, ei voida yleistää
- opetus tapahtuu ehkä liian yleisellä tasolla, esim. enemmän paneutumista kirjanpidon käsitteisiin ja soveltamista itse kirjanpitoon.
- isojen kokonaisuuksien hahmottaminen, projektijohtaminen, parempi itsevarmuus/itsenäinen ote tehtävien suorittamisessa, kielitaito (lähinnä suullinen).
- kuntaorganisaation julkishallinnon taloushallintoon perehtymistä
- tilinpäätöksen ja veroilmoituksen laatiminen
- talouden ennakkoinnin ja tunnuslukujen analysointitaitoja
- pysyä ajan tasalla muutoksista
- ehkä enemmän analyttisyyttä ja ratkaisuvaihtoehtojen esittämistä, ei pelkästään konemaista tekemistä.
- lisää osaamista sisäisen laskentaan, sen tarkoituksen ymmärtämiseen, mitä mitata ja miksi (KPI's, enablers, drivers jne)
- julkishallinnon toimintatavan tuntemus (valtio, kunta).
- en tiedä missä määrin koulutuksessa käydään taloushallinnon eri osa-alueiden perusprosessien kuvauksia (esim. from purchase to payment ja siinä esim. vielä eri tilanteita kuten eri tilaustyyppit, uusi toimittaja, puutteellinen laskut, virheellinen tilaus, jne. tai toinen esimerkki investoinnin perustamisesta aina projektin sulkemiseen ja käyttöomaisuuden hallintaan mukaan lukien inventoinnit, romutukset jne.). Työ on paljolti jouhevien prosessien suunnittelua, ylläpitoa sekä ongelmien havaitsemista ja ratkaisua.
- kehittämisenäkökulmaa vielä lisää, virheiden analysoijasta työntekijöiden kouluttajaksi
- taloushallinnon erityisalueiden tuntemus ja niiden soveltaminen esim. sisäinen laskenta
- johdon laskentatoimen syvälinen tuntemus. Taloushallinnon hyödyntäminen organisaation muissa prosesseissa.
- käytännön kokemusta olisi hyvä saada lisää.

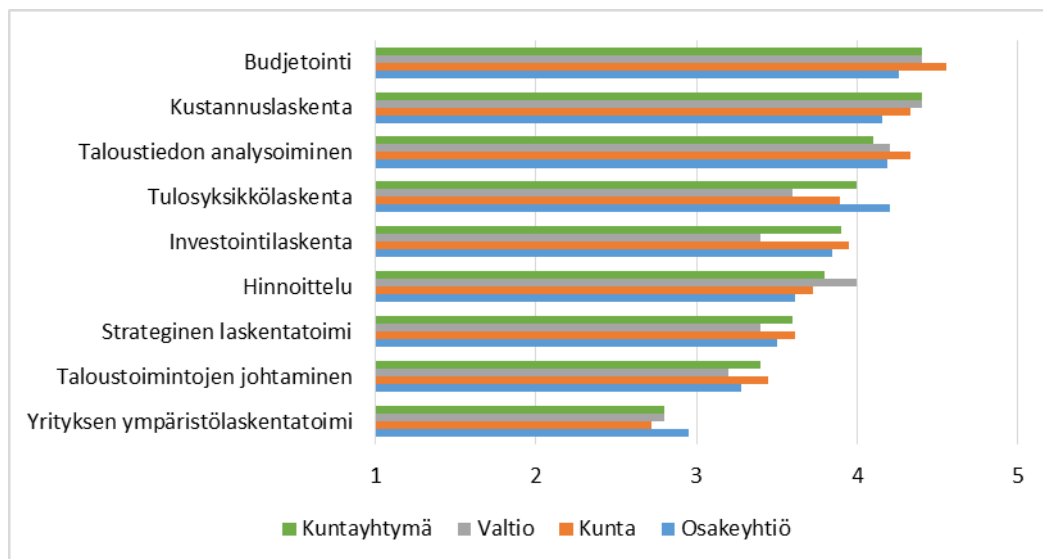
Liite 11. Kruskal-Wallis testin tulokset ja tuloksia selittäviä kuvia ja keskiarvo-testejä

Ulkoinen laskentatoimi ja yhtiömuoto:

Hypothesis Test Summary				
	Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	The distribution of Organisaationne henkilöstömäärä henkilöä is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,347	Retain the null hypothesis.
2	The distribution of Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä henkilöä is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,454	Retain the null hypothesis.
3	The distribution of Arvonlisävero is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,047	Reject the null hypothesis.
4	The distribution of Kansainväliset tilinpäätösstandardit is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,028	Reject the null hypothesis.
5	The distribution of Konsernilaskenta ja -tilinpäätös is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,000	Reject the null hypothesis.
6	The distribution of Käyttöomaisuuskirjanpito is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,003	Reject the null hypothesis.
7	The distribution of Matka- ja kululaskujen käsittely is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,027	Reject the null hypothesis.
8	The distribution of Myyntilaskujen käsittely is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,092	Retain the null hypothesis.
9	The distribution of Ostolaskujen käsittely is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,068	Retain the null hypothesis.
10	The distribution of Palkkakirjanpito is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,006	Reject the null hypothesis.
11	The distribution of Sisäinen valvonta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,039	Reject the null hypothesis.
12	The distribution of Tilinpäätöksen laatiminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,002	Reject the null hypothesis.
13	The distribution of Tilintarkastus is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,449	Retain the null hypothesis.
14	The distribution of Viranomaisilmoitukset is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,138	Retain the null hypothesis.
15	The distribution of Yrityskauppaosaaminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,783	Retain the null hypothesis.
16	The distribution of Yritysvero is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,054	Retain the null hypothesis.
17	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,180	Retain the null hypothesis.
18	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,221	Retain the null hypothesis.
19	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	-	Unable to compute.

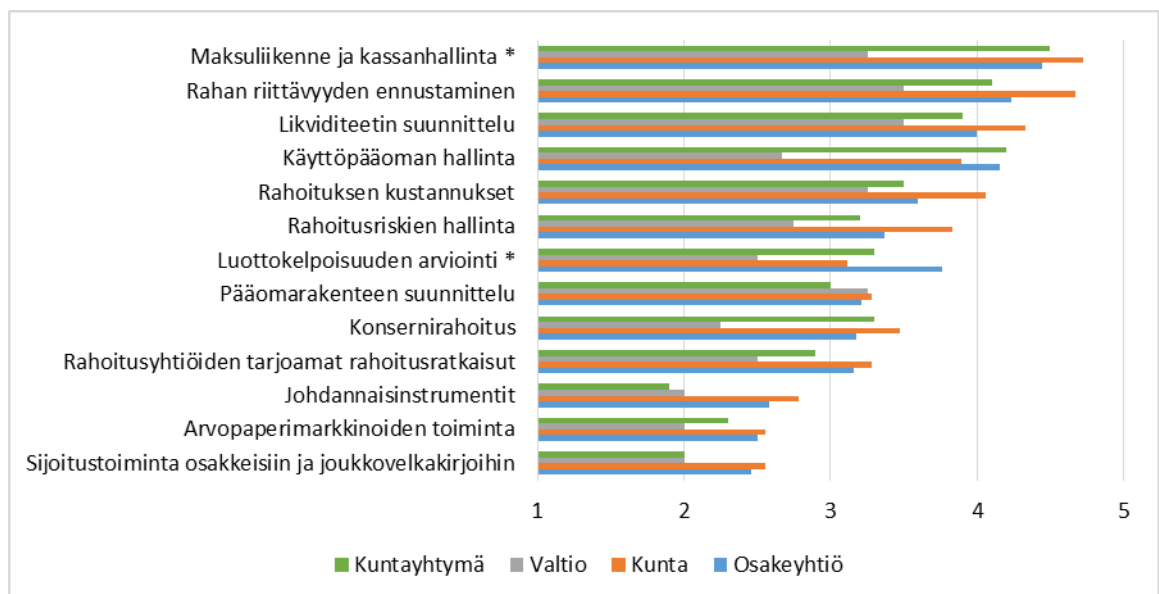
Sisäinen laskentatoimi ja yhtiömuoto:

20	The distribution of Budjetointi is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.438	Retain the null hypothesis.
21	The distribution of Hinnoittelu is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.180	Retain the null hypothesis.
22	The distribution of Investointilaskenta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.151	Retain the null hypothesis.
23	The distribution of Kustannuslaskenta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.726	Retain the null hypothesis.
24	The distribution of Strateginen laskentatoimi is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.544	Retain the null hypothesis.
25	The distribution of Taloustiedon analysoiminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.823	Retain the null hypothesis.
26	The distribution of Taloustoimintojen johtaminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.854	Retain the null hypothesis.
27	The distribution of Tulosityksikkölaskenta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.222	Retain the null hypothesis.
28	The distribution of Yrityksen ympäristölaskentatoimi is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.878	Retain the null hypothesis.
29	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.362	Retain the null hypothesis.
30	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	1,000	Retain the null hypothesis.
31	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.

Rahoitus ja yhtiömuoto:

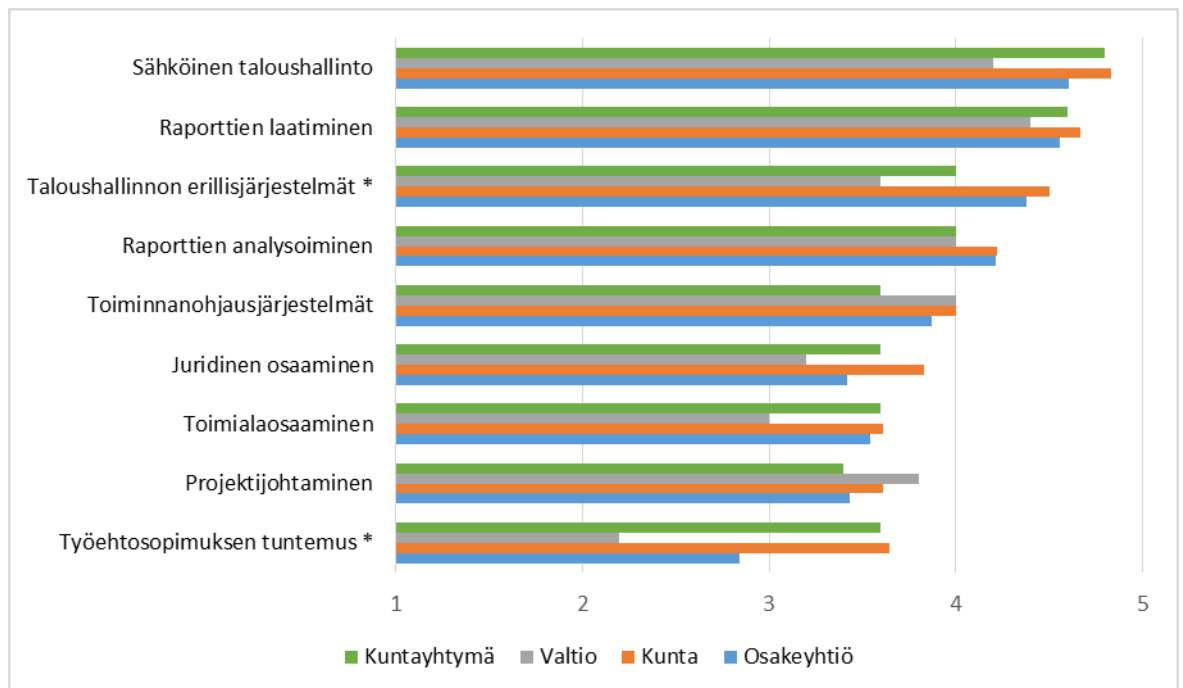
32	The distribution of Maksuliikenne ja kassanhallinta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.022	Reject the null hypothesis.
33	The distribution of Käyttöpääoman hallinta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.531	Retain the null hypothesis.
34	The distribution of Rahan riittävyden ennustaminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.052	Retain the null hypothesis.
35	The distribution of Likviditeetin suunnittelu is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.254	Retain the null hypothesis.
36	The distribution of Pääomarakenteen suunnittelu is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.060	Retain the null hypothesis.
37	The distribution of Rahoitusyhtiöiden tarjoamat rahoitusratkaisut is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.518	Retain the null hypothesis.
38	The distribution of Rahoituksen kustannukset is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.092	Retain the null hypothesis.
39	The distribution of Rahoitusriskien hallinta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.232	Retain the null hypothesis.
40	The distribution of Luottokelpoisuuden arviointi is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.016	Reject the null hypothesis.
41	The distribution of Arvopaperimarkkinoiden toiminta is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.838	Retain the null hypothesis.
42	The distribution of Sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.688	Retain the null hypothesis.
43	The distribution of Johdannaisinstrumentit is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.239	Retain the null hypothesis.
44	The distribution of Konsernirahoitus is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.781	Retain the null hypothesis.
45	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.317	Retain the null hypothesis.
46	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	-	Unable to compute.
47	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	-	Unable to compute.

Yleinen taloushallinto ja yhtiömuoto:

48	The distribution of Juridinen osaaminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,509	Retain the null hypothesis.
49	The distribution of Projektijohtaminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,911	Retain the null hypothesis.
50	The distribution of Raporttien analysoiminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,300	Retain the null hypothesis.
51	The distribution of Raporttien laatiminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,548	Retain the null hypothesis.
52	The distribution of Sähköinen taloushallinto is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,147	Retain the null hypothesis.
53	The distribution of Taloushallinnon erillisjärjestelmät is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,009	Reject the null hypothesis.
54	The distribution of Toimialaosaminen is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,276	Retain the null hypothesis.
55	The distribution of Toiminnanohjausjärjestelmät is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,808	Retain the null hypothesis.
56	The distribution of Työehtosopimuksen tuntemus is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,010	Reject the null hypothesis.
57	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	-	Unable to compute.
58	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	-	Unable to compute.
59	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Yhtiömuoto.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	-	Unable to compute.

Asymptotic significances are displayed. The significance level is ,05.

Vastaajan asema ja osaamisalueet, joissa ero on merkitsevä testin mukaan:

42	The distribution of Sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,305	Retain the null hypothesis.
43	The distribution of Johdannaisinstrumentit is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,447	Retain the null hypothesis.
44	The distribution of Konsernirahoitus is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,030	Reject the null hypothesis.
45	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
46	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
47	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
48	The distribution of Juridinen osaaminen is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,692	Retain the null hypothesis.
49	The distribution of Projektijohtaminen is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,764	Retain the null hypothesis.
50	The distribution of Raporttien analysoiminen is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,804	Retain the null hypothesis.
51	The distribution of Raporttien laatiminen is the same across categories of Missä asemassa työskentelette?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,171	Retain the null hypothesis.

Report

Konsernirahoitus

asemassa työskentel	Mean	N	Std. Deviation
Suorittavat tehtävät	3,00	1	
Asiantuntijatehtävät	3,29	7	,756
Keskijohdon tehtävät	2,40	15	,386
Ylimmän johdon tehtävät	3,38	53	1,147
Total	3,17	76	1,136

Ammattinimike ja osaamisalueet, joissa ero on merkitsevä testin mukaan:

38	kustannukset is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Samples Kruskal-Wallis Test	,609	Retain the null hypothesis.
39	The distribution of Rahoitusriskien hallinta is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,589	Retain the null hypothesis.
40	The distribution of Luottokelpoisuuden arviointi is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,414	Retain the null hypothesis.
41	The distribution of Arvopaperimarkkinoiden toiminta is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,004	Reject the null hypothesis.
42	The distribution of Sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,021	Reject the null hypothesis.
43	The distribution of Johdannaisinstrumentit is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,471	Retain the null hypothesis.
44	The distribution of Konsernirahoitus is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,013	Reject the null hypothesis.
45	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,317	Retain the null hypothesis.
46	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
47	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
48	The distribution of Juridinen osaaminen is the same across categories of Ammattinimikkeenne?.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,178	Retain the null hypothesis.

Ammattinimikkeenne?		Konsernirahoitus	Arvopaperimarkkinoiden toiminta	Sijoitustoiminta osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin
Talousjohtaja	Mean	3,41	2,82	2,75
	N	41	44	44
	Std. Deviation	1,035	,836	,931
Hallintojohtaja	Mean	4,17	2,50	2,50
	N	6	6	6
	Std. Deviation	,753	,837	,837
Talouspäälikkö	Mean	2,42	1,77	1,77
	N	12	13	13
	Std. Deviation	1,084	,832	,832
Hallintopäälikkö	Mean	4,00	3,00	3,00
	N	1	1	1
	Std. Deviation			
Osastopäälikkö	Mean	2,00	3,00	3,00
	N	1	1	1
	Std. Deviation			
Kirjanpitopäälikkö	Mean	2,50	1,00	1,00
	N	2	2	2
	Std. Deviation	,707	0,000	0,000
Controller	Mean	4,00	3,50	3,00
	N	2	2	1
	Std. Deviation	0,000	,707	
Pääkirjanpitiäjä	Mean	3,00	3,00	2,00
	N	1	1	1
	Std. Deviation			

Vastausnäkökulma ja osaamisalueet, joissa ero on merkitsevä testin mukaan:

6	The distribution of Käyttöomaisuuskirjanpito is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.329	Retain the null hypothesis.
7	The distribution of Matka- ja kululaskujen käsittely is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.025	Reject the null hypothesis.
8	The distribution of Myyntilaskujen käsittely is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.362	Retain the null hypothesis.

20	The distribution of Budjetointi is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.193	Retain the null hypothesis.
21	The distribution of Hinnoittelu is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.003	Reject the null hypothesis.
22	The distribution of Investointilaskenta is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.065	Retain the null hypothesis.
23	The distribution of Kustannuslaskenta is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.001	Reject the null hypothesis.
24	The distribution of Strateginen laskentatoimi is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.016	Reject the null hypothesis.
25	The distribution of Taloustiedon analysoiminen is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.014	Reject the null hypothesis.
26	The distribution of Taloustoimintojen johtaminen is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.266	Retain the null hypothesis.
27	The distribution of Tulosityksikkölaskenta is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.028	Reject the null hypothesis.
	The distribution of Vrtukeen			

	nakokulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Wallis Test		nypotnesis.
44	The distribution of Konsernirahoitus is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,011	Reject the null hypothesis.
45	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
46	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
47	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test		Unable to compute.
48	The distribution of Juridinen osaaminen is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,994	Retain the null hypothesis.
49	The distribution of Projektijohtaminen is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,186	Retain the null hypothesis.
50	The distribution of Raporttien analysoiminen is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,528	Retain the null hypothesis.
51	The distribution of Raporttien laatiminen is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,488	Retain the null hypothesis.
52	The distribution of Sähköinen taloushallinto is the same across categories of Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,032	Reject the null hypothesis.
53	The distribution of Taloushallinnon erillisjärjestelmät is the same across categories of Mistä	Independent-Samples	,110	Retain the null

Mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista?		Matka- ja kululaskujen käsittely	Hinnoittelu	Kustannuslaskenta	Strategi- n laskentatol- mi	Taloustied on analysoimi nen	Tulositykik kölaskenta	Konsernira hoitus	Sähköinen taloushallin to
Ulkoisen laskentatol- mi	Mean	4,25	2,50	3,25	2,50	3,25	3,25	2,43	4,43
	N	8	8	8	8	8	8	7	7
	Std. Deviation	,707	,326	,886	,756	1,165	,886	,376	,787
Sisäinen laskentatol- mi	Mean	3,00	4,20	4,80	3,60	4,40	4,00	2,20	4,20
	N	5	5	5	5	5	5	5	5
	Std. Deviation	,707	,837	,447	,548	,894	,707	,447	,447
Taloushalli nto kokonaizuu tensa	Mean	4,09	3,77	4,33	3,62	4,35	4,13	3,33	4,72
	N	68	69	69	68	68	69	64	69
	Std. Deviation	,893	,910	,798	1,065	,787	,784	1,128	,511
Total	Mean	4,04	3,67	4,26	3,51	4,25	4,04	3,17	4,67
	N	81	82	82	81	81	82	76	81
	Std. Deviation	,901	,982	,858	1,062	,888	,823	1,136	,548

Onko alaisena työskennellyt tradenomeja ja osaamisalueet, joissa ero on merkitsevä testin mukaan:

1	Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Simple Kruskal-Wallis Test	,362	Retain the null hypothesis.
2	The distribution of Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä is the same across categories of Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,000	Reject the null hypothesis.
3	The distribution of Arvonlisäveroetus is the same across categories of Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,706	Retain the null hypothesis.
4	The distribution of Kansainväliset tilinpäätösstandardit is the same across categories of Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,582	Retain the null hypothesis.
5	The distribution of Konsernilaskenta ja -tilinpäätös is the same across categories of Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,467	Retain the null hypothesis.
6	The distribution of Käyttöomaisuuskirjanpito is the same across categories of Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,702	Retain the null hypothesis.
7	The distribution of Matka- ja kululaskujen käsittely is the same across categories of Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,008	Reject the null hypothesis.

Report			
Työskenteleekö tiimissänne/alaisenne tai onko joskus työskennellyt tradenomeja taloushallinnon työtehtävissä?		Matka- ja kululaskujen käsittely	Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä
Kyllä	Mean	4,22	20,80
	N	58	59
	Std. Deviation	,839	41,396
Ei	Mean	3,55	7,31
	N	22	22
	Std. Deviation	,312	12,459
En osaa sanoa	Mean	4,00	4,00
	N	1	1
	Std. Deviation		
Total	Mean	4,04	17,13
	N	81	82
	Std. Deviation	,301	36,088

Taloushallinnon järjestäminen ja osaamisalueet, joissa ero on merkitsevä testin mukaan:

9	The distribution of Ostolaskujen käsittely is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,741	Retain the null hypothesis.
10	The distribution of Palkkakirjanpito is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,594	Retain the null hypothesis.
11	The distribution of Sisäinen valvonta is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,029	Reject the null hypothesis.
12	The distribution of Tilinpäätöksen laatiminen is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,395	Retain the null hypothesis.
13	The distribution of Tilintarkastus is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,708	Retain the null hypothesis.
14	The distribution of Viranomaisilmoitukset is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,104	Retain the null hypothesis.
15	The distribution of Yrityskauppaosaaminen is the same across categories of Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten organisaationne taloushallinnon järjestämistä?	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,712	Retain the null hypothesis.

Report			
Sisäinen valvonta			
seuraavista vaihtoehdo	Mean	N	Std. Deviation
Taloushallinto hoidetaan kokonaan organisaation sisällä	3,58	45	,341
Osa taloushallinnon palveluista on ulkoistettu, mitkä?	3,36	26	,539
Olemme ulkoistaneet taloushallinnon keskitetyn palvelukeskuksen hoidettavaksi	4,33	6	,816
Muuten, miten?	4,50	4	,577
Total	3,80	81	,858

Liite 12. Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin-testin merkitsevät tulokset

	Spearman's rho	Organisaation henkilöstömäärä:henkilöä	Taloushallinnossa työskentelevien henkilöstömäärä:henkilöä
Myyntilaskujen käsittely	R	-,341 ^{**}	-,189
	Sig. (2-tailed)	,002	,089
	N	82	82
Ostolaskujen käsittely	R	-,297 ^{**}	-,099
	Sig. (2-tailed)	,007	,375
	N	82	82
Sisäinen valvonta	R	-,284 [*]	-,175
	Sig. (2-tailed)	,010	,118
	N	81	81
Viranomaisilmoitukset	R	-,328 ^{**}	-,144
	Sig. (2-tailed)	,003	,198
	N	82	82

Liite 13. Henkilökohtaiset muut osaamiset ja ominaisuudet ristiintaulukoituna eri taustatekijöiden mukaan

	Yhtiömuoto			
	Osakeyhtiö (N=39)	Kunta (N=18)	Valtio (N=5)	Kuntayhtymä (N=10)
Henkilökohtaiset ominaisuudet				
Huolellisuus ja tarkkuus	92 %	94 %	60 %	90 %
Innovatiivisuus	28 %	44 %	20 %	10 %
Joustavuus	74 %	72 %	40 %	50 %
Motivaatio ja innostus	85 %	94 %	60 %	80 %
Objektiivisuus	46 %	56 %	0 %	40 %
Omaaloitteisuus	92 %	94 %	80 %	80 %
Oppimiskyky	87 %	94 %	80 %	80 %
Stressinsietokyky	90 %	89 %	20 %	80 %
Tilannetaju	41 %	56 %	0 %	50 %
Vastuullisuus	92 %	83 %	40 %	80 %
Vuorovaikutustaidot				
Asiakaspalvelutaidot	49 %	72 %	80 %	80 %
Esiintymistäidot	26 %	50 %	20 %	20 %
Kommunikointitaidot	85 %	78 %	80 %	80 %
Neuvonta- ja konsultointitaidot	64 %	83 %	40 %	70 %
Neuvottelutaidot	41 %	50 %	40 %	20 %
Tiimityötaidot	95 %	94 %	80 %	80 %
Talushallintoa tukevat muut taidot ja osaamisalueet				
Henkilöstöhallinto	31 %	67 %	20 %	50 %
Johtamistaidot	21 %	44 %	0 %	20 %
Kielitaito ja kulttuurien tuntemus	69 %	11 %	20 %	10 %
Liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen	77 %	44 %	0 %	60 %
Liiketoimintaosaaminen	44 %	33 %	0 %	30 %
Myynti- ja markkinointitaidot	8 %	17 %	0 %	10 %
Ongelmanratkaisukyky	87 %	94 %	80 %	80 %
Organisointitaidot	64 %	78 %	60 %	50 %
Suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky	69 %	89 %	60 %	90 %
Tietotekninen osaaminen	87 %	100 %	60 %	100 %
Verkostosaaminen	23 %	17 %	20 %	10 %
Muu, mikä?	3 %	6 %	0 %	0 %

	Missä asemassa työskentelette?			
	Suorittavat tehtävät (N=1)	Asiantuntija tehtävät (N=8)	Keskijohdon tehtävät (N=17)	Ylimmän johdon tehtävät (N=56)
Henkilökohtaiset ominaisuudet				
Huolellisuus ja tarkkuus	100 %	88 %	88 %	91 %
Innovatiivisuus	0 %	25 %	35 %	29 %
Joustavuus	100 %	75 %	47 %	70 %
Motivaatio ja innostus	100 %	63 %	76 %	93 %
Objektiivisuus	100 %	63 %	29 %	48 %
Omaaloitteisuus	100 %	88 %	88 %	89 %
Oppimiskyky	100 %	88 %	71 %	91 %
Stressinsietokyky	100 %	75 %	71 %	82 %
Tilannetaju	100 %	38 %	24 %	52 %
Vastuullisuus	100 %	88 %	71 %	86 %
Vuorovaikutustaidot				
Asiakaspalvelutaidot	100 %	50 %	47 %	64 %
Esiintymistäidot	0 %	38 %	29 %	30 %
Kommunikointitaidot	100 %	88 %	76 %	82 %
Neuvonta- ja konsultointitaidot	0 %	88 %	71 %	68 %
Neuvottelutaidot	0 %	63 %	29 %	38 %
Tiimityötaidot	100 %	100 %	100 %	89 %
Taloushallintoa tukevat muut taidot ja osaamisalueet				
Henkilöstöhallinto	0 %	38 %	29 %	48 %
Johtamistaidot	0 %	25 %	6 %	29 %
Kielitaito ja kulttuurien tuntemus	0 %	50 %	29 %	43 %
Liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen	0 %	63 %	47 %	64 %
Liiketoimintaosaaminen	0 %	50 %	18 %	38 %
Myynti- ja markkinointitaidot	0 %	25 %	0 %	11 %
Ongelmanratkaisukyky	100 %	88 %	94 %	88 %
Organisointitaidot	100 %	88 %	82 %	59 %
Suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky	100 %	63 %	76 %	77 %
Tietotekninen osaaminen	100 %	100 %	82 %	93 %
Verkostosaaminen	0 %	38 %	18 %	20 %
Muu, mikä?	0 %	13 %	0 %	2 %

Riippuen työtehtävistäsi osaatte ehkä arvioida tiettyjä taloushallinnon osa-alueita parhaiten. Valitkaa yksi seuraavista vaihtoehdoista, mistä näkökulmasta arvioitte taloushallinto-osaamista tässä kyselyssä.

	Ulkoisen laskentatoimi (N=8)	Sisäinen laskentatoimi (N=5)	Taloushallinto kokonaisuutena (N=69)
Henkilökohtaiset ominaisuudet			
Huolellisuus ja tarkkuus	100 %	80 %	89,86 %
Innovatiivisuus	12,50 %	0 %	33,33 %
Joustavuus	87,50 %	0 %	68,12 %
Motivaatio ja innostus	87,50 %	80 %	86,96 %
Objektiivisuus	37,50 %	20 %	49,28 %
Omaaloitteisuus	100 %	80 %	88,41 %
Oppimiskyky	87,50 %	80 %	86,96 %
Stressinsietokyky	75 %	60 %	81,16 %
Tilannetaju	25 %	20 %	49,28 %
Vastuullisuus	100 %	60 %	82,61 %
Vuorovaikutustaidot			
Asiakaspalvelutaidot	75 %	60 %	57,97 %
Esiintymistäidot	12,50 %	40 %	31,88 %
Kommunikointitaidot	75 %	100 %	81,16 %
Neuvonta- ja konsultointitaidot	62,50 %	40 %	72,46 %
Neuvottelutaidot	25 %	20 %	40,58 %
Tiimitystäidot	100 %	100 %	91,30 %
Taloushallintoa tukevat muut taidot ja osaamisalueet			
Henkilöstöhallinto	25 %	60 %	43,48 %
Johtamistaidot	12,50 %	20 %	24,64 %
Kielitaito ja kulttuurien tuntemus	25 %	20 %	43,48 %
Liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen	50 %	60 %	60,87 %
Liiketoimintaosaaminen	12,50 %	0 %	39,13 %
Myynti- ja markkinointitaidot	0 %	0 %	11,59 %
Ongelmanratkaisukyky	87,50 %	100 %	88,41 %
Organisointitaidot	87,50 %	100 %	62,32 %
Suurien kokonaisuuksien hahmotuskyky	50 %	60 %	79,71 %
Tietotekninen osaaminen	100 %	80 %	91,30 %
Verkkotoimintaosaaminen	0 %	0 %	24,64 %
Muu, mikä?	0 %	0 %	2,90 %

Liite 14. Vastaukset avoimeen kysymykseen taloushallinnon työntekijöiden osaamistarpeen muuttumisesta

Kyllä, miten?

- sähköinen taloushallinto
- pilvipalvelut tekevät kovasti tuloaan myös taloushallintoon
- digitaalisuus, lainsäädäntö
- joku pääsee eläkkeelle
- manuaaliprosesseista automatisoituihin prosesseihin siirtyminen
- automatisaatio voi vähentää kokonaistarvetta, oman organisaatiomme konsernitoimintojen keskittäminen kasvattanee omaa tarvettamme
- painopiste siirtyy enemmän itsenäisiin asiantuntijatehtäviin ja rutiinitehtävät vähenee
- sisäinen ja ulkoinen laskenta entistä vahvemmin kytketty toisiinsa. Regulaatio monimutkaisuutta
- digitalisaation hyödyntäminen raportoinnissa mm. Robotic Process Automation
- digitalisointi lisääntyy, ympäristö muuttuu nopeammin
- taloushallinnon automatisointi muuttaa osaamisen painopistettä
- prosessien muuttamisen myötä toivottavasti enemmän toimialan sisältöosaamista painottavaksi
- julkisella sektorilla ja erityisesti kunta-alalla konserniosaamisen merkitys kasvaa.
- konserninlaskenta ja kustannuslaskenta korostuvat
- tehtävien automatisoinnin myötä asiantuntija/neuvonta toiminnot korostuvat
- monipuolinen osaaminen korostuu kuten myös digiasiat
- lakien ja asetusten muutosten vaikutukset
- pelkät myynti tai kirjanpito-aidot eivät riitä, tarvitaan moniosaajia
- enemmän tietyn kokonaisuuksien hallintaa ja kehittämistä. Nyt kehitys usein toisen ihmisen (kuin työn tekijän) toimesta
- kuntaliitoksista johtuen
- tietotekniset taidot korostuvat, jatkuvat muutokset vaativat tietynlaisia taitoja ja valmiutta
- tietoteknisen osaamisen vaatimus lisääntyy entisestään
- automaatio/robotiikka kasvaa lisäten analysointi-, asioiden ratkaisu- ja yleensä asioiden itsenäistä ratkaisemista ja eteenpäin vientikykyä
- tietojärjestelmien kehittyminen, käytettävissä olevan tietomassan käyttö
- suurten kokonaisuuksien ymmärtäminen, toiminnallisen tehokkuuden parantaminen
- digitalisaatio luo erilaisia tapoja tehdä asioita. Uskoisin, että prosesseja automatisoidaan vielä enemmän.
- taloushallinto automatisoituu ja kytkeytyy osaksi muita prosesseja, erillinen taloushallinnon osasto supistuu
- digitalisoituminen, sähköiset järjestelmät lisääntyvät, tietotekninen projektiosaaminen on valttia
- painottumaan enemmän analysointiin, valvontaan johtuen järjestelmien kehitymisestä perustyössä.
- sähköiset palvelut
- osaamisen syvyyden tulee kasvaa eri osa-alueilla.
- digitaalisuus
- isommat kokonaisuudet, itsenäisemmät tehtävät
- tiedon analysointi, liiketoimintaosaaminen
- sähköiset järjestelmät
- toimintaprosessien kokonaisuuksien "suorittaminen, enemmän eri toimintojen tuntemista. Laajempi tehtäväkenttä. Kokonaisuuksien hahmottamiskyvyn lisääntyminen.
- talousprosessit tulee automatisoitumaan entistä enemmän tulevaisuudessa. Siinä kehityksessä pitää pysyä mukana.
- tietojärjestelmät. Vaikka kone tekee, ymmärrettävä asioiden väliset yhteydet ja varmistuskeinot.
- laajempi kokonaisuus hallinta
- toisaalta tarvitaan yleisosaajia yrityksiin ja täsmäosaajia palvelukeskuksiin
- ennakointi ja analysointitaitojen merkitys lisääntyy samoin kokonaisuuden hahmottaminen
- entistä enemmän moniosaajia
- myönteisen asenteen tarve muutoksia kohtaan korostuu, pilkunviilaamisista enemmän liiketoimintaa tukevaan toimintaan.
- yhä enemmän business partneriksi, ei ainoastaan backoffice
- suorittavan työn automatisointi toivon mukaan etenee ja analysointi- ja ongelmaratkaisutaitojen merkitys kasvaa
- prosessit automatisoituvat ja datan määrä kasvaa -> kokonaisuuksien ymmärtäminen ja tiedon analysointi
- osattava laajempia kokonaisuuksia taloushallinnon sisällä
- ikävä trendi on ympäristön jatkuva monimutkaistuminen työllistävällä ja samalla kilpailukykyä rapauttavalla lainsäädännöllä.
- työn tuottavuutta kasvatetaan palkkaamalla monialaosaajia
- tiedolla johtaminen lisääntyy, sähköiset työpöydät asiakkaila
- entistä laajempia tehtäväkokonaisuuksia
- palvelujen ostamisen taitojen merkitys kasvaa ja tiedon analysointitaidot

Liite 15. Vastaukset avoimeen kysymykseen opetuksen kehittämiskohteista

Mitä asioita olisi erityisen tärkeää huomioida taloushallinnon opetuksen kehittämisessä ammattikorkeakoulussa?

- olisi hyvä antaa kokonaiskuva taloushallinnosta ja sen vaikutuksista liiketoimintaan. Toimialakohtaiset asiat, konserniasiat, kansainväliset standardit jne. tulevat vastaan joidenkin töissä, mutta eivät kaikkien. Focus mieluiten lainalaisuuksiin, jotka koskettavat kaikkia (kirjanpito, arvonalisäverotus, tilinpäätösten laadinta jne.).
- analysointi ja analysointityökalujen hyödyntäminen
- julkisen sektorin taloushallinnon ja laskentatoimen osaamisen huomioiminen
- työelämä edellyttää että opiskelijalla on tietyt perustaidot ja riittävä ymmärrys kirjanpidosta ja johdon laskentatoimen kokonaisuudesta. Lisäksi työelämässä oletetaan, että opiskelijat ymmärtävät itse mitkä tehtävät ovat rutiinitehtäviä ja missä tehtävissä edellytetään asiantuntemusta (ja on enemmän vapauksia työn tekemisen muodoissa). Ohjelmistot oppii työssä, samaten toimialan oppii työssä, mutta jos pohjaymmärrystä ei ole, niin harva työyhteisö ehtii opettaa lupaavaltakaan vaikuttavaa nuorta vastavalmistunutta.
- tietotarpeet ovat hyvin erilaisia eri yrityksissä. Kun taloushallinnon perusteet ovat kunnossa voi niiden pohjalta opiskella lisää / oppia työssä. Jos taloushallinnon perusteet eivät ole kunnossa on oppiminen, ratkaisukeskeisyys, neuvontataidot yms. haasteellisia riippumatta yrityksen tarpeista; ifrs, rahoitus, konsultointi, kuntalaki jne.
- painopiste opetuksessa Tietoteknisten valmiuksien ja osaamisen kehittämisessä, kielitaidon tärkeys (lienee jo tätä päivää) ja Esiintymistaidot. Taloushallinnon tulee pystyä toimimaan liiketoiminnan oikeana kätenä, ei pelkästään raportoiden ja analysoiden mutta myös uusien liiketoiminnan löytämisessä.
- oma-aloitteisuutta lisää, kykyä kehittää omaa työtä ja kyseenalaistaa vanhoja työtapoja, järjestelmien hyödyntäminen
- suuri ei ole kaunista eli ei massiivisia IT-järjestelmiä vaan rakennettava sovellusarkkitehtuuri, jossa sovellusten väliset rajapinnat ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa. massiiviset kokonaisuudet tekevät ihmisistä niiden vankeja eikä sovellusten vaihtaminen onnistu lennossa kuten se onnistuu, jos ne palvelevat riittävän pientä osa-aluetta.
- opetuksen painopistettä voisi siirtää siihen suuntaan, että "numeron murskaajien" sijaan opiskelijoista kasvaa laajoja kokonaisuuksia hallitsevia tiedon analyysejä.
- terävöittää mikä ero on kaupparkean ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden välillä. Mihin tehtäviin AMK-tutkinnon suorittaneet sijoittuvat. Hienoa, että nuorilla ihmisillä on hyvä itsetunto ja halu päästä eteenpäin, mutta tällä hetkellä kollegoiden kanssa keskusteltaessa tuntuu että kaikilla on sama juttu; opiskelijoille ei löydy sellaisia tehtäviä, joita he haluaisivat tehdä ja luulo päästä heti johtavaan asemaan on epärealistinen.
- läheinen työelämäyhteys opintojen kuluessa
- haasteena on oppia samaan aikaan kokonaisuuksien hahmottamiskykyä ja käytännön työelämässä vaadittavia konkreettisia taitoja (tietojärjestelmät, kustannuslaskenta etc.)
- käytännön tekemistä, uusien toimintatapojen kehittämistä, asennetta, tiimityötaitoja
- käytännön työelämän opetusta ja kokemuksia. Myös opettajien pitäisi tuntea käytännön työelämä paremmin.
- julkisen hallinnon erityistarpeiden opetusta, koska tradenomit joudutaan "uudelleen" kouluttamaan ja hankkimaan lisäkoulutusta kunnallishallinnon tehtäviin etenkin pienissä kunnissa, joissa tehtäväkenttä on laaja.
- kaikki edelliset vastaukset on meidän kaltaisen viraston näkökulmasta, jonka ulkoinen laskentatoimi on ulkoistettu ja viraston tarve keskittyy tulevana vuosina valtion strategian mukaisesti controller-toimintaan.
- pyrkiä huomaamaan henkilöiden erityisosaaminen ja panostamaan opiskelussa opiskelijaan.
- maailman jatkuva muuttuminen, muutokset on hallittava sekä teknisesti että psyykkisesti.
- käytännön opetusta lisää. Työelämästä opettajia.
- opettakaa perustaloushallinnon asiat kunnolla. Siitä on hyvä ponnistaa eteenpäin.
- verotusosaaminen korostuu erityisesti alv ja yritysverotus. Myös kansainvälinen ulottuvuus tulee lisääntymään --> ammattitermien enkkunkieliset nimet & sisältö tunnettava, kielitaito!
- EOS
- vastasin omaa tiimiäni silmällä pitäen. On vaikea sanoa yleisemmällä tasolla mikä kaikki on tärkeää. To-dennäköisesti perusosaaminen ja ymmärrys täytyy olla kaikista laskentatoimen osa-alueista. Toimiala-osaamisen täytyy tulla työn ohessa. Veikkaan(!), että jatkossa roolit yksittäisessä kapeassa taloushallinnon roolissa ovat vähenemään päin ja esim. reskontria hoidetaan enenevässä määrin halvemmän kustannustason maista (voin olla ja toivottavasti olenkin väärässä). Laajempien kokonaisuuksien hallinta, projektien johtaminen ja kielitaito saattavat siten nousta lähitulevaisuudessa entistä tärkeämmiksi. Silti tämäkin on hankalaa ilman kohtuu hyvää perusosaamista kaikista taloushallinnon osa-alueista.
- vaikka tulevaisuus näyttää digitalisaation valtaavan myös taloushallinnon alaa, se ei poista lakien ja säännösten tuntemisen tärkeyttä. Vaikka koneet tekisivät työn, on jonkun tiedettävä miksi tehdään niin kuin tehdään, jotta osataan toimintaa myös kehittää. Yksi tärkeä alue on sisäinen valvonta, jonka ymmärtäminen tulee yhä tärkeämmäksi myös ei-listatuissa yhtiöissä ja jonka ymmärtämiseen kannattaa panostaa.
- töissä tarvitaan seuraavia: Esiintymiskyky, vuorovaikutustaidot ja kielitaito (englanti). Yrittäjähenkkinen asenne työntekoon, proaktiivisuus ja kyky johtaa omaa työtään, out of the box ajattelu. Työntekijä itse

osaa usein parhaiten kehittää omia työtehtäviään tehokkaammiksi ja sujuvammiksi, oltava rohkea kerto-
maan omat ratkaisuehdotuksensa. Ratkaisuehdotusten tuominen pöydälle havaittujen ongelmien sijaan on
ehdottoman tärkeää.

- kirjoitus ja laskutaitoa pitää olla
- kokonaisuuden hahmottaminen sekä julkisen ja yksityisen sektorin ero, kirjanpidon erityiskysymykset ja niiden ratkaisukyky, lukujen seuranta, analysointi ja raportointi tärkeää, projektipäällikön tehtävät, kyseen-
alaistaminen ja kriittisyys
- digitalisaation vaikutusten huomioiminen taloushallinnon muutoksen ajurina. Työ kehittyy enemmän tieto-
tekniseen suuntaan, jossa kirjanpitäjän tehtävänä on enemmän valvoa, analysoida ja hallita järjestelmän
tuottamaan tietoa.
- perehdyttää nykyaikaisiin laskentamenetelmiin ja raportoinnin osaamiseen sekä korostaa tuottavuuden
merkitystä toimistotöissä
- opetuksessa olisi hyvä huomioida myös julkinen sektori (valtio ja kunnat) esimerkiksi suuntautumisvaihto-
ehtona. Työ julkisella sektorilla eroaa merkittävästi työskentelystä yksityisellä sektorilla.
- tulisi tuntea yrityksen toiminta kokonaisuutena mutta ei saisi kavahtaa myöskään yksityiskohtaisia, toistu-
via ja "tylisiäkin" työtehtäviä.
- tuottaa käytännön osaajia yritysten taloushallinnon tehtäviin eikä pyrkiä tuottamaan johtajia riittämättömillä
perustaidoilla ja teoretisoiduilla.
- talouden perustaidot ja uuden oppimiskyky. Juridiikka on tärkeä.
- riittävä kirjanpidon osaaminen tarvitaan myös tradenomeilta.
- loogisen ajattelukyvyyn tähdentämistä
- enemmän käytännötason opetusta, soveltamista käytäntöön.
- kansainvälisyys, eli hyvä suullinen kielitaito (Englanti, Ruotsi, Venäjä) ja into saada työskennellä kansain-
välisellä pelikentällä. Markkinamme pitää entistä enemmän olla jatkossa vähintään koko Eurooppa, muuten
ei saada ikinä tätä maata ylös suosta.
- ei riitä että tietää mitä ja miten tehdään, tärkeintä on ymmärtää miksi tehdään. Tällöin konekin voidaan
laittaa tekemään, mutta ihmisen on hallittava kokonaisuus.
- työharjoittelua enemmän.
- julkishallinnon (etenkin kuntien ja kuntayhtymien sekä liikelaitoskuntayhtymien) kirjanpito.
- taloushallinnon rooli liiketoiminnan tukemisessa, ei erillisenä funktiona. "Oikea ja riittävä kuva" oikeasti
riittää. Verotukseen ja muuhun taloushallinnon lainsäädäntöön liittyvät asiat ovat toisinaan tulkinnanvarai-
sia - käytännön caseihin, verottajan ohjeistuksiin tutustuminen ja niiden soveltaminen.
- analysointi ja esiintymistaito
- muuttuvan maailman tarpeet, "yrittäjähenkisyys"
- kirjanpidon perusteet ymmärrettävä ja hallittava hyvin. Itse peruskirjanpidon ja tilinpäätöksen laatimista ei
saa väheksyä opetuksessa. Yrityksen eri prosessien ymmärtäminen ja niiden vaikutus taloushallintoon.
Kaikki vaikuttaa kaikkeen! Kokonaisuus pitää ymmärtää.
- valmiuksia toimia aktiivisesti oman työtehtävän kehittämiseen liittyen
- julkisen sektorin ja yksityisen eroavaisuudet
- käytäntöä, ei ainoastaan kirjatieoa.
- ihmissuhdetaidot, esimies- / alaistaidot, prosessien ymmärtäminen ja yksinkertaistaminen, toimintojen
tehokkuuden parantaminen, käytännön riskien hallinta sekä kaiken pohjaksi hyvä ja monipuolinen perus-
tietopohja, jolle työelämässä hyvä rakentaa lisää.
- laaja-alainen käytännön osaaminen ulkoisessa laskentatoimessa, positiivinen ote työhön
- työelämän muutosten ymmärtäminen ja ennakointi
- korostakaa sitä, että taloushallinnon työtehtävät ovat harvoin pelkkää ulkoista- tai sisäistä laskentaa tai
jotakin muuta erillistä asiantuntemusta vaativaa. Työtehtävät eivät noudattele samoja jakoja kuin opiskelut.
Tarvitaan vain riittävät yleiset pohjatiedot ja halu kehittyä myös opiskelujen jälkeen.